

El santo evangelio según San Mateo

Jesucristo rujearoto riojajaj gãna
(Lc 3.23-38)

¹ Abraham ñayorɔ ito yicōri David ñayorɔ jan-erābatia janami ñayijɔ Jesús. Jesús ñicɔsabatia wame mɔare gotigɔ ya yɔ. Ado bajiro wame cɔtiyoyijarã ĩna:

² Abraham ñayorɔ macɔ ñayijɔ Isaac. Ito bero Isaac macɔ ñayijɔ Jacob. Jacob macɔ ñayijɔ Judá. Ito yicōri gãjerã ĩ ocabaji mesa cɔni ñayijarã. ³ Judá rĩa ñayijarã Fares ito yicōri Zara wame cɔtirã. ĩna jaco ñayijo Tamar. Ito bero Fares macɔ ñayijɔ Esrom. Esrom macɔ ñayijɔ Aram. ⁴ Aram macɔ ñayijɔ Aminadab. Aminadab macɔ ñayijɔ Naasón. Naasón macɔ ñayijɔ Salmón. ⁵ Salmón macɔ ñayijɔ Booz. ĩ jaco ñayoyijo Rahab. Ito bero Booz macɔ ñayijɔ Obed. ĩ jaco ñayoyijo Rut. Obed macɔ ñayijɔ Isaí. ⁶ Isaí macɔ ñayijɔ Ʋju David wame cɔtigɔ. David macɔ ñayijɔ Salomón. ĩ jaco ñayijo Urías ñayorɔ manoyo godogo.

⁷ Ito bero Salomón macɔ ñayijɔ Roboam. Roboam macɔ ñayijɔ Abías. ⁸ Abías macɔ ñayijɔ Asa. Asa macɔ ñayijɔ Josafat. Josafat macɔ ñayijɔ Joram. Joram macɔ ñayijɔ Uzías. ⁹ Uzías macɔ ñayijɔ Jotam. Jotam macɔ ñayijɔ Acáz. Acáz macɔ ñayijɔ Ezequías. ¹⁰ Ezequías macɔ ñayijɔ Manasés. Manasés macɔ ñayijɔ Amón. Amón macɔ ñayijɔ Josías. ¹¹ Josías macɔ ñayijɔ Jeconías. Ito yicōri ĩ

ocabají mesa cuni ñayijarã. Ito bajiro ña baji ñarijũ Babilonia gãna Israel sita gãnare ñia ãmi wacõri ñnare moari masa cutiyijarã ñna ya cutojũ.

¹² Ito bero mucana Jeconías macũ ñayijũ Salatiel. Salatiel macũ ñayijũ Zorobabel. ¹³ Zorobabel macũ ñayijũ Abiud. Abiud macũ ñayijũ Eliaquim. Eliaquim macũ ñayijũ Azor. ¹⁴ Azor macũ ñayijũ Sadoc. Sadoc macũ ñayijũ Aquim. Aquim macũ ñayijũ Eliud. ¹⁵ Eliud macũ ñayijũ Eleazar. Eleazar macũ ñayijũ Matán. Matán macũ ñayijũ Jacob. ¹⁶ Jacob macũ ñayijũ José. Ñ ñayijũ María manũjũ. Iso ñayijo Dios ñ cõarũ Jesucristo jaco.

¹⁷ Abraham rĩa janerãbatia David ñ ñayorajũna catorce masa ñasũoyijarã. Abraham macũ ñayijũ Isaac. Isaac macũ ñayijũ Jacob. Ito bajiro mani cõĩa ruji waja David ñ ñarajũna catorce ñarã ñayijarã ñna. Ito bero mucana David macũ ñayijũ Salomón. Salomón macũ ñayijũ Roboam. Ito bajiro mani cõĩa ruji waja, Babiloniajũ Israel sita gãnare ñna ãmi warajũna mucana catorce ñayijarã ñna. Jeconías macũ ñayijũ Salatiel. Salatiel macũ ñayijũ Zorobabel. Ito bajiro mani cõĩa ruji waja Cristo ñ rujearajũna catorce ñayijarã mucana.

Jesucristo ñ rujeare gaye
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesús ñ rujeare gaye ado bajiro bajiyijũ: José manojo ñaroco ñayijo María. José rãca iso ñaroto riojũajũ Espiritu Santo ñ masirisena ñ queo sãjare macũ sãñagõ ñayijo iso. ¹⁹ José iso manũjũ ñarocũ queno yigũ ñayijũ. Ito bajiri masa ñna tiro riojo bojoro iso tõbujaroca yĩ ãmobisijũ José. Ito bajiri masa ñna masibeto, “Mũre ãmobeayũ”, yĩ ãmobjayijũ José

isore. ²⁰ Ito bajiro ï tũoña cani waroca, ï cãirojũ Dios ñaro gagũ ángel goañoyijũ ïre. Goacõri ado bajiro gotiyijũ ángel ïre:

—Tũoya José David ñayorũ janami mũ. Maríare manojo cuti güibesa mũ. Espiritu Santo ï masirise, ï queo sãjare macũ sãñagõ ñamo iso. ²¹ Macũ rucogo yigõji iso. Jesús wame wõgũ yigũja mũ ïre. Masare ïna ñeñaro yirise waja yicõri masogũ yiguĩji ï. Ito bajiri Jesús wame cutigũ yiguĩji ï, yiyijũ ángel Josére.

²² Diore goti ïsiri masũ, “Ado bajiro rëtarõ yiroja”, ï yiado bajiroti rëtayijũ. Dios ï busire gotigũ ado bajiro yiyijũ Diore goti ïsiri masũ:

²³ Romio ãmũgũ rãca ajeĩabeco macũ sãñagõ ñagõ yigõji iso. Ito bajiri macũ cutigo yigõji iso. Emanuel yirã yirãji masa ïre, yiyijũ Diore goti ïsiri masũ.

“Dios ñami mani rãca”, yireoni ña iti Emanuel yire.

²⁴ Ito bajiri yujiguti ángel ï gotiado bajiroti yiyijũ ï. Maríare manojo cutiyijũ ï ïja. ²⁵ Iso macũ ñasũogũ rucoroto riojũ, manojo macũ bajiro bajiyijũ José maji. Iso rucõja bero Jesús wame yiyijarã ïna ïre.

2

Ñocõare riasotiri masa Jesure ïna eja tire gaye

¹ Judea sitajũ Belén wame cutiri cutojũ rujeayijũ Jesús. Iti rodori ï rujearoca iti sita ujũ ñayijũ Herodes wame cutigũ. Iti rodori Jerusalénjũ ejay-ijarã ãmacañi joeja wadiro gãna ñocõare riasotiri masa. ² Iti cuto ejacõri seniñayijarã ïna:

—¿No ñati judio masa ujũ ñarocũ, rujearũ? ãmacañi joeja wadiro ñocõare ticõri, “Rujeañi ï”, yi

masimũ gũa. Ito bajiri ãre rãcũbuorona wadia gũa, yiyijarã ãna.

³ Ito bajiro ãna seniãa ucuja tãocõri, ito gagũ ujũ Herodes bũto tãoãa gũiyijũ. ãre bajiro riti tãoãayijarã iti cũto Jerusalén gãna cũni. ⁴ Ito bajiro tãoãacõri paia ujarã, judio masa rotirise riasori masare cũni ji ãucayijũ Herodes. ãna ejaja ticõri, ado bajiro seniãayijũ ã: “¿Nojũ rujeagu yiguũjida Cristo?” yiyijũ ã ãnare. ⁵ ãnajũa ado bajiro yiyijarã ãre:

—Judea sita Belén wame cãtiri cãtoju rujeagu yiguũji, yi ucañi sãgũ Diore goti ãsiri masũ. Ado bajiro baja ã ucare:

⁶ “Judea sitajũ Belén wame cãtiri cãto, jaibiti cãto ãabojarocati ãasari cãto ãaro yiroja iti cãto. Iti cãto gagũ ujũ ãasagu rujeagu yiguũji. ã ãagũ yiguũji yũ ãarã Israel sita gãna ujũ. ãnare tirũnũgũ yiguũji ã, yiyijũ Dios”, yi ucare ãa adi, yiyijarã judio masa rotirise riasori masa.

⁷ ãna ito yija tãocõri, mũcana ãnocõare riasotiri masare yeyoroacã ji ãucayijũ Herodes. ãna ejaja ticõri, ado bajiro seniãayijũ ã: “¿Nocãta ãnocõa goasũocati?” yi seniãayijũ ã ãnare. ⁸ Ito yija Belénju ãnare wa rotiyijũ ã:

—Wasa ã macũacãre ãmatẽãa. Mũa ãre ti bujaja yũre gotirã wadiba. Yũ cũni ãre rãcũbuogu warocu ya, yiyijũ ãnare rũogu.

⁹ ã ito bajiro rotija tãocõri, ã yiro bajiroti wayijarã ãna. ãmacañi joeja wadiroju ãnocõa ãna tirũ ãna riojũa wayijũ mũcana. ã wajasaroti tuja rãgũyijũ macũacã ã ãaro weca. ¹⁰ ãnocõagã wacõri ã tuja rãgũja ticõri, bũto wanũyijarã ãna, ãnocõare riasotiri

masa. ¹¹ Ñocõagã ã ñaro roca ñari wi sãja wacõri ãna tija ito ñayijũ macuacã ã jaco María rãca. Ñre ticõri ã riojo rijomunigãna ñini rũjũyijarã ãna. Ito yicõri ãre rãcũbuoyijarã ãna. Ito bajiro ãna yija bero ãna rãcori jedori janayijarã ãna. Janacõri orore, uco queno sutirise, ito yicõri mirra wame cutirise iti ãmicõri ãre ãsiyijarã ãna. ¹² Ito yija bero ãna cãirojũ, “Herodes tũ tũdi wabesa. Ito ñaguñi macuacã”, ã yi masime yirona, yiyijũ Dios ãnare. Ito bajiri iti masicõri Jerusalénjũ rãta wa ãmomena gaje majũ tũdi wayijarã ãna.

Egipto sitajũ ãna ware gaye

¹³ Ñocõare riasotiri masa ãna tũdija bero ángel goayijũ Josere ã cãirojũ. Ado bajiro yiyijũ ã ãre:

—Yujiya, macuacãre, ã jacore cuni Egiptojũ ãmi rudi wasa mũ. Itojũ riti ñama maji yũ mũre gotirocõjuti. Herodes macuacãre sãarocu ãre ãmagũ yiguñi, yiyijũ ángel Josere.

¹⁴ Ñito yija bero yujijijũ José. Yujicõri macuacãre, ã jacore cuni Egiptojũ ãnare ãmi wayijũ ã. ¹⁵ Ito ãna ñaroca riti godacoayijũ Herodes. “Egiptojũ yũ Macure ji ñucagũ yigũja yũ”, ãre goti ãsiri masuna sũoriti Dios ã yija, ã gotiado bajiroti bajijijũ.

Herodes wame cutigũ rãacare ã sãa rotire gaye

¹⁶ Ñocõare riasotiri masa ãre goti ãmomena gaje majũ ãna tũdi waja tũocõri, bũto junisinijijũ Herodes. Ito bajiri junisinigũ Belén gãna rãaca ãmũare ito yicõri, iti cuto tũ gãna rãacare cuni sãa roti jeocõyijũ Herodes ã ya moari masare. Jũa rodo tũjarãre ãna bero rujeanare cuni sãa roti jeocõyijũ Herodes. “Jũa rodo tũja ñocõa ã rujeaja bero”,

ñocõare riasotiri masa ñna yija t̃ocõri, j̃ua rodo t̃ujarãre ito yicõri ñna bero rujeanare c̃uni s̃ia roti jeocõyij̃u Herodes. ¹⁷ Ito bajiro Herodes r̃iacare ã s̃ia rotija Diore goti ãsiri mas̃u Jeremías wame c̃utig̃u ã ucado robo bajiroti r̃etayij̃u. Ado bajiro ucañi ã:

¹⁸ Ramá sita gago iso r̃iare iso t̃oõã otija ruyuyij̃u. Ito bajiro oti ñagõti ñayijo iso, Raquel r̃iare otigo. Gãjerã ñna sobojarocati yisi ãmobisijo Raquel iso r̃ia godajare, yi ucayij̃u Jeremías.

¹⁹ Egiptoju José ã ñaroca godayij̃u Herodes. ã godaja bero Egiptoju José ã ñaroca ã cãiroju s̃igũ ángel ãre goaõoyij̃u. Ado bajiro yiyij̃u ã ãre:

²⁰ —Yujiya, mac̃uacãre ã jacore c̃uni Israel sitaju ãmi t̃udi wasa. Mac̃uacãre s̃ia ãmoana goda jedicoama ñna, yiyij̃u ã Josere.

²¹ Ito yija yujicõri, mac̃uacãre ã jacore c̃uni Israel sitaju ãmi wayij̃u José. ²² Ma wac̃uju t̃oyij̃u José, “Herodes ñajac̃u mac̃u Arquelao wame c̃utig̃u ã jacure wasoagu Judea sitaju ñayij̃u”, yija t̃oyij̃u José. Iti t̃ocõri wa ãmobisij̃u ã itoju. M̃ucana itoju cãiyij̃u ã. Ito bajiro cãicõri, “Galilea sitaju yu waja quena”, yiyij̃u ã. ²³ Galilea sitaju ejacõri, Nazaret wame c̃utiri c̃utoju ñagũ wayij̃u ã. Diore goti ãsiri masa, “Nazaret c̃uto gag̃u ñagũ yiguñi Jesús”, ñna yi ucare ñajare ito bajiroti bajiyij̃u iti.

3

*Yuc̃u manoj̃u Juan idé guri mas̃u ã ñna ucure gaye
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Iti rodori ito bajija bero Juan masare idé guri mas̃u Judea sitaju yuc̃u manoj̃u wayij̃u. ² Itoju ejacõri masare riasogu, ado bajiro yiyij̃u ã:

—Nocõ mejeti ãre tuorãnrãre ã rotiroju miojugu yiguãji Dios. Ito bajiri maã ñeñaro yirise tuoãa bojori bujacõri jidicãña maã, yiyiju Juan masare.

³ Diore goti ãsiri masu Isaías wame cutigu ã ucado bajiroti yiyiju Juan. “Ado bajiro yigu yiguãji”, yirocu ucañi Isaías Juanre tuoãa yugu:

Sīgã yucu manoju maare ado bajiro oca seoro gotigu yiguãji: “Ñeñaro maã yirise jidicãña mani Uju ã ejaroto riojua, maã ya usiju ã queno ña masitoni. Ñeñaro yirise jidicãcõri quenarisejua tuoãaña maã”, yigu yiguãji sīgã, yi ucañi Isaías, Juanre tuoãa yugu.

⁴ Juan ã sañaro yutabuju, camello joana suado ñayiju. Waibucu wiro ñayiju ã ya wecu wiro. Rujiro ñimia bayiju ã. Ito yicõri joa gaye beroa ide idiyiju ã. ⁵ ãre tuorã masa jãjarã ejayijarã. Jerusalén gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jordán wame cutirisa gãna cuni ejayijarã ãre tuorã. ⁶ ãna ñeñaro yirise ãna goti rëtobuja, Jordán wame cutirisaju ãnare idé guyiju Juan.

⁷ Jãjarã fariseo gaye tuoãarã, ito yicõri saduceo gaye tuoãarã cuni ãna ejaja ticõri, ado bajiro yiyiju Juan:

—Maare yu idé gure amoboja maã. ãña rima juniro bajiro ñeñaro yirã ña maã. Ado bajiro tuoãabojaja maã: “Dios waja ã seniri rumu iti ejaroca manire waja senibiquãji Dios. Ñeñaro yirã mani ñabojarocati manire ti maicõri manire waja senibiquãji Dios”, yi tuoãabojaja maã. Ñeñaro maã yirise maã jidicãbeja maã tõbujaroca yigu yiguãji Dios, yiyiju Juan ãnare.

⁸ Mucana ado bajiro gotiyiju Juan:

—Ñeñaro m̄ua yirise jidicãcõri quenarise riti t̄oõña ñaña m̄ua. Ito bajiro riti yisotiba, “Quenarisej̄ua t̄oõlarã ñama ãja”, masa m̄uare yi ti masitoni. ⁹ Ado bajiro yi t̄oõlabesa m̄ua: “Abraham ñayor̄u janerãbatia ḡua ñare waja ḡuare masogũ yiguĩji Dios”, yi t̄oõlabesa m̄ua. Ado bajiro baja. Adi ḡũtana Abraham janerãbatia robo bajiro ã godo weo ãmoja, godo weo masiguĩji Dios, yiyij̄u Juan ãnare.

¹⁰ Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyij̄u Juan:

—Comeana yuc̄ure quẽaroc̄u ñacãmi s̄igũ. Ito bajiri yuc̄u queno rica manigũre ti bujacõri quẽagũ yiguĩji ã. Ito yicõri jeana soeḡu yiguĩji ã. Ado bajiro yireoni ña iti: “Masa ãna ñeñaro yirisere waja seniroc̄u ñacãmi Dios. Ito bajiri ãna ñeñaro yirise jidicãbeja ticõri, ãnare ruyurioḡu yiguĩji ã. Ito yicõri jeame ãj̄uroj̄u cõagũ yiguĩji Dios ãnare”, yiyij̄u Juan masare.

¹¹ Gaje ado bajiro gotiyij̄u Juan:

—“Ãna ñama ãna ñeñaro yirise jidicãrã”, yi ãoroc̄u idenati masare idé gua ȳu. Ȳu bero rẽtoro ñasaḡu ejaḡu yiguĩji. Ȳu rẽtoro ñasaḡu ã ñajare ãre bajiro rẽtoro ñasaḡu meje ña ȳu. ãama m̄uare Espiritu Santo queo sãgũ yiguĩji ãja. Ito bajiro m̄uare queo sãcõri queno m̄uare m̄ua t̄oõlaroti ejab̄uaḡu yiguĩji ã, yiyij̄u Juan masare.

¹² Gaje ado bajiro gotiyij̄u Juan ãnare:

—Ȳu bero ejaḡu trigo beseḡu bajiro yiḡu yiguĩji masare. S̄igũ trigo oteḡu iti wirori coda batecõri ajeri riti seo masiguĩji ã. Ito bajiro ã codaja bero iti wirorire jeamej̄u soeguĩji ã. Yatirime meje ñaroja itime jeame. Wirori ã soegori ajeriana trigo ã

seoroj_u seog_u yiguĩji ĩ. Ito bajiro yig_u yiguĩji mani Ɖj_u adoj_u ejag_u. Trigo beseado bajiroti beseg_u yiguĩji manire, yi gotiyij_u Juan masare.

Jesure idé gure gaye
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Iti r_um_uri Galilea sitana wacõri Jordán wame cutirisa ejayij_u Jesús. Juan t_uj_u ejacõri: “Y_ure idé guya m_u”, yiyij_u Jesús ĩre. ¹⁴ Ito bajiro ĩ yibojarocati ĩre idé gu ãmobisij_u Juan. Ito bajiri ado bajiro yiyij_u ĩ Jesure:

—Meje, m_uáma y_ure m_u idé guja quena. Y_ure idé gu rotibitir_uja m_u. Y_u rētoro ñasag_u ña m_u. Ito bajiri m_ure idé gu masibea y_u, yiyij_u Juan Jesure.

¹⁵ ĩ ito yija t_uocõri, ado bajiro yiyij_u Jesús ĩre:

—Y_ure m_u idé gure ãmoa y_u. Y_ure m_u idé guja ñajediro Dios ĩ rotiro bajiro c_udiana mani, yiyij_u Jesús Juanre.

—Ba_u ãmoa y_u, yicõri Jesure idé guyij_u Juan ĩja.

¹⁶ Jesús ĩ majaroca riti ũmac_uj_u macãr_uc_uro soje janayij_u. Ũmac_uj_u Jesús ĩ ti m_uorocati bujare bajiro bajig_una quedi s_uja wadicõri Jesús joe quedi jeayij_u Espíritu Santo. ¹⁷ Ito bajiro ĩ quedi jeaja bero ado bajiro oca ruyuyij_u ũmac_uj_u:

—Āni y_u Mac_u ñami, y_u maig_u. ĩre b_uto wan_ua y_u, yi ruyuyij_u oca ũmac_uj_u.

4

R_um_ua _uj_u Jesure ĩ _usirio codere gaye
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Jesús ĩ idé gu rotija bero yuc_u manoj_u ĩre ãmi wayij_u Espíritu Santo. Itoj_u Jesús ĩ ejaroca,

“¿Dioere riti cudigu yiguĩjida Jesús?” yirocu ãre usirio codeyijũ rãmúa ujũ.

² Jãarã masacõ rumari bare babicuti ñayijũ Jesús yucũ manojũ. Itocõ bero ñiocõyijũ mucana. ³ Ñ ito bajijare, ãre ruogũ ejayijũ rãmúa ujũ:

—Riti Dios Macũ mũ ñaja adi gãtanati naju godo weogũ yigũja mũ, yiyijũ ñ Jesure.

⁴ Ito bajiro rãmú ãre yibojarocati:

—Yibesa. Dios oca ado bajiro gotia: “Najuna riti meje catirã yirãji masa. Jeyaro Dios ocana queno wanũ quena ñarã yirãji masa”, yi gotia Dios oca, yiyijũ Jesús rãmúre.

⁵ Ñ ito yiroca riti Jerusalénjũ Jesure ãmi wayijũ rãmúa ujũ. Ito ejacõri mucana Dios ya wi joejũ Jesure ãmi mũja wayijũ rãmú. ⁶ Ito ãre ãmi mũja ejacõri ado bajiro yiyijũ:

—Tũoya Jesús mũ. Ado bajiro gotia Dios oca:

Ñ ñaro gãna ángel mesare mũre code rotigu yiguĩji Dios. Mũ quedi waja gãtagã joejũ quedi jeacõri mũ ya gũbo jeabe yirona mũre boca ãmirã yirãji ñna, yi gotia Dios oca, yiyijũ rãmú Jesure.

Gaje ado bajiro yiyijũ ñ:

—Riti Dios Macũ mũ ñaja adojũna bubu quedi wacũ yigũja mũ, yi tobuyijũ rãmúa ujũ Jesure.

⁷ Ñ ito bajiro yibojarocati ado robojũ yiyijũ Jesús ãre:

—Mũ ito bajiro yirisere cudibicũja yũ. Gaje ado bajiro gotia Dios oca tuti. Tite mũ: “‘No bajiro Dios ñ yija ticũja yũ’, yirocu ãre usirio codebesa”, yi gotia Dios oca, yiyijũ Jesús rãmúre.

⁸ Ī ito yija tʰocōri, cogu gūtagū ũmaricu joeju āmi wayiju rāmá Jesure. Itoju āmi ejacōri adi sita gaye quenari catorire ĩo jeocōyiju rāmá Jesure. ⁹ Ito yicōri ado bajiro gotiyiju rāmá:

—Yure rācubʰogu mu yu riojo rijomunigāna ñini rŭjŭja, adi sita ñarocōti ñarise mare ĩsicŭja yu, yi rʰoyiju rāmáa uju Jesure.

¹⁰ Ito bajiro ĩ gotibojarocati:

—Wasa Satanás mu. Ado bajiro gotia Dios oca: “Mani Uju Diore riti rācubʰocōri cudiya quena”, yi gotia Dios oca, yiyiju Jesús rāmáre.

¹¹ Jesús ito ĩ yija tʰocōri, wacoayiju rāmá ĩja. Ito yija bero ángel mesa Jesure ejabʰarona ejayijarā ĩja.

*Galilea sitaju Jesús ĩ riasosʰore gaye
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)*

¹² “Tubiara wiju ñami Juan”, yire oca tʰocōri Galilea sitaju tʰadi wayiju Jesús. ¹³ Itoju ejacōri ĩ ñaro Nazaret wame cʰtiri cʰtoju tujabisiju Jesús. Galilea wame cʰtirita tʰanima tʰ Capernaum wame cʰtiri cʰtoju ñarocu wayiju Jesús. Sōju meje ñayiju Zabulón sita ito yicōri Neftalí sita cʰni. ¹⁴ Iti cʰtoju Jesús ĩ ñaja Diore goti ĩsiri masu Isaiás wame cʰtigu ĩ ucayore rētayiju ĩja. Jesure tʰoŭa yugu ado bajiro ucayoŭi Isaiás:

¹⁵ Jordán jodeju Galilea wame cʰtirita ñacu. Itira tʰanima tʰ ñacu Zabulón sita ito yicōri Neftalí sita. Iti sitaju ñarā judio masa meje ñarāji ĩna.

¹⁶ Diore masibiticōri rāitīaro bajiro ñarāji ĩna. Ito bajicōri sīgū queno busugure tī wanurā yirāji ĩna. Diore masimena ñari godanare

bajiro bajirãji ãna. Ito bajiri busugu ã ejaja ticõri, wanurã yirãji ãna. ãna tão masiroca yigu yiguãji ã. Ito bajiri mama rumu bajiro ejaro yiroja ãnare, yi ucayoñi Isaías.

Ï ucare bajiroti iti sitajũ ejayijũ Jesús.

¹⁷ Iti sitajũ ejacõri masare Dios oca riaso ucusũoyijũ Jesús. Ado bajiro gotiyijũ:

–Yoari mejeti ãre tãorãnurãre ã rotirojũ miojugũ yiguãji Dios. Ito bajiri mũa ñeñaro yirisere jidicãcõri mama usi wasoaya mũa, yi masare riaso ucuyijũ Jesús.

*Wai jori masa jũariarãre Jesús ã jire gaye
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)*

¹⁸ Itajura Galilea wame cãtirita tũnima wa ucugu wayijũ Jesús. Ito wacujũ tiyijũ Jesús, Simón Pedro ito yicõri ã ocabaji Andrésre cãni. Wai jori masa ñayijarã ãna. Yori yucũrina wai waya ñayijarã ãna. ¹⁹ ãna tã ejacõri ado bajiro yiyijũ Jesús:

–Yũ rãca waya. Masare jirã yirãji mũa, Diore ãna masitoni, yiyijũ Jesús ãnare.

²⁰ Ï ito yirocati yori yucũri cũcõri, ã rãca sũya wayijarã ãna.

²¹ Ito yija ito sõjũa bũsa wa remoyijũ Jesús. Jabeto wa remocõri tiyijũ Jesús, Santiago, ã ocabaji Juanre cãni. Zebedeo rã ñayijarã ãna. ãna jacũ rãca cumajũ yori yucũri sia queno ñayijarã ãna. ãnare ticõri ãnare jiyijũ Jesús. ²² Ï ito yija tãocõri, cumajãti ãna jacũre wagoyijarã ãna. Ito bajiri Zebedeo rã Jesús rãca wacoayijarã ãna ãja.

*Jãjarã masare Jesús ã riasore gaye
(Lc 6.17-19)*

23 Galilea sitajꞡ riaso ucu jeoyijꞡ Jesús. Co cꞡto rꞡyabeto judio masa minijuara wi sꞡjacõri oca quenarise, “Íre tꞡorãnrãre í rotirojꞡ miojugꞡ yiguĩji Dios”, yire oca gotiyijꞡ Jesús masare. Ñajediro cõrãre ãna cõrise bajiroti ãnare yisioyijꞡ Jesús. 24 Ito bajiro cõrãre Jesús í yisioja Siria sita gãna cꞡni tꞡo jediyijarã ãna. Ito bajiri ñajediro cõrãre ãmi ejayijarã Jesús í yisiotoni. Jeyaro ñarise cꞡtirãre ãmi ejayijarã ãna. Rãmú sꞡjagoana, usi jedi quediana, ruduanare cꞡni ãmi ejayijarã Jesús í yisiotoni. ãna cõrise bajiroti ãnare yisioyijꞡ í. 25 No Jesús í waro jãjarã masa íre sꞡya wayijarã. Tite. Galilea sita gãna, Decápolis cꞡto gãna, Jerusalén cꞡto gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jordán wame cꞡtirisa sidꞡja gãna cꞡni Jesure sꞡya wayijarã ãna.

5

Turìa ñacõri masare Jesús í riasore gaye

1 Jãjarã masare ticõri turìa maja wayijꞡ Jesús. Itojꞡ maja wacõri rujijijꞡ Jesús. Ito yija í rãca riasotirã í tꞡ minijuayijarã. 2 ãna ejaja ticõri, ado bajiro ãnare riasoyijꞡ Jesús:

Mani wanꞡ quenaroca yiroti gaye (Lc 6.20-23)

3 –“Jaje rꞡya Dios oca queno yꞡ masi jeoroti”, mꞡa yí tꞡoñaja, wanꞡ quenarã yirãji mꞡa. Ijajꞡ Dios í rotirojꞡ ejacõri í rãca rotirã yirãji mꞡa.

4 ‘Adocãta tꞡoña riorã mꞡa ñaja, wanꞡ quenarã yirãji mꞡa. Ijajꞡ mꞡa tꞡoña riorise rëtogũ yiguĩji Dios.

5 “Gãjerã rëtoro ñasagu meje ña yu”, mua yi tsoñaja, wanu quenarã yirãji mua. Ijaju Dios ï goticãdo bajiroti queno bujarã yirãji mua.

6 ‘Adocãta Diore cudi jeo ãmorã mua ñaja, wanu quenarã yirãji mua. Mhare ejabuagu yiguñji Dios, ïre mua cudi jeo masitoni.

7 ‘Gãjerãre ti maicõri mua queno yija, wanu quenarã yirãji mua. Dios cuni mhare ti maicõri mhare queno yigu yiguñji ï.

8 ‘Dios ï ãmoro bajiro riti quenarise mua tsoñaja, wanu quenarã yirãji mua. Ijaju Diore tirã yirãji mua.

9 ‘Adocãta oca quenori masa mua ñaja, wanu quenarã yirãji mua. Ijaju, “Yu rãa ña mua”, yigu yiguñji Dios.

10 ‘Diore mua cudire ticõri, gãjerã mua tõbujaroca ña yija, wanu quenarã yirãji mua. Ijaju Dios ï rotiroju ejacõri, ï rãca rotirã yirãji mua.

11 ‘Yure mua cudire ticõri, gãjerã mhare aja tudija, mua tõbujaroca ña yija, ito yicõri mhare ña busitubojaja cuni, wanu quenarã yirãji mua.

12 Diore goti ïsiri masare cuni ito bajiroti ñeñaro yiyjarã masa jane mejeju cuni. Itire masicõri queno wanu quenaña mua. Ijaju Dios tu ejacõri ñajediro ï seo ïsirisere queno bujarã yirãji mua, yiyiju Jesús ï rãca riasotirãre.

Moa oca quenarise robo bajiro bajirã ña mani, quenarise mani yija, yi Jesús ï riasore gaye

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 Mucana ado bajiro gotiyiju Jesús ï rãca riasotirãre:

—Moa ba ãmoama masa. Ito bajibojarocati iti ocabeja ñe waja ma moa. Juaji iti ocarise ejabeto

yiroja. Iti ocarise jedija ticōri, itire cōacōrāji masa. Ito yicōri itire cudarā yirāji ĩna. Moa bajiro bajirā ĩna mani cuni. Mani queno yija ticōri, mani bajiro queno yi amorāji gājerā cuni. Ito bajibojarocati mani queno yibeja, “Diore t̃or̃ñña m̃a cuni”, mani yi riasobojaja manire t̃o amomenaji gājerā, yiyij̃u Jesús.

¹⁴ M̃cana ado bajiro gotiyij̃u Jesús:

—Ñami buto rait̃ari ñami iti ñaja sōj̃u jea iti busuja queno ruyuroja. T̃aria joe mani c̃ato menija masa jeyaro tirā yirāji jea iti busurise. Ito bajiroti mani queno yija masa jeyaro tirā yirāji ĩna. ¹⁵ S̃ibusuorise mani s̃aja sot̃u rocaj̃u cūmenaji mani. S̃ibusuorise s̃iacōri ũmacūj̃u cūrā yirāji mani ñajediro iti wi gāna ĩna titoni. ¹⁶ Ito bajiroti queno yiya m̃a “Queno yirā ñama Diore t̃or̃ññr̃ā”, yi ti masirā yirāji masa jeyaro. M̃a queno yirise ticōri mani Jac̃u ũmacūj̃u gag̃ure wañu r̃uc̃ub̃or̃ā yirāji masa, yiyij̃u Jesús ĩ rāca riasotirāre.

Moisés ñayor̃u ĩ rotirise Jesús ĩ riasore gaye

¹⁷ “Moisés ñayor̃u ĩ rotirise ito yicōri Diore goti ĩsiri masa ĩna riasorisere cōaroc̃u wadiñi Jesús”, yi t̃oĩabesa m̃a. Itire cōaroc̃u meje wadia ỹu. ĩna riasorisere m̃a queno t̃oĩatoni wadib̃u ỹu. ¹⁸ Riti m̃are gotia ỹu. Dios ĩ rotirise ñajediro ñat̃ĩnaro yiroja. Adi mac̃ar̃uc̃uro jediroto rioj̃u co wame godo c̃utibeto yiroja. Ñajediro Dios ĩ gotiado bajiroti r̃etaro yiroja. ¹⁹ No Dios rotirisere jabeto c̃adibic̃u, “No yibea mani c̃adi jeobeja cuni”, yi riasog̃u quenabeami. Dios rotiroj̃u ejacōri ñasag̃u meje bajiro ñag̃u yiguñi ĩoc̃u. No Dios rotirise c̃adicōri, “Jeyaro ĩ rotirise mani c̃adi jeoja quena”,

yi riasogũ ã ñami quenagũ. Ito bajiri Dios rotirojũ ejacõri ñasagũ ñagũ yiguĩji ãama. ²⁰ Riti mũare gotia yũ. Judio masa rotirise riasori masa ito yicõri fariseo gaye tũoĩarã ãna queno yibojado rẽtoro mũa queno yibeja Dios rotirojũ ejamenaji mũa, yiyijũ Jesũs ã rãca riasotirãre.

*Gãjerãre junisini tibesa, yi Jesũs ã riasore gaye
(Lc 12.57-59)*

²¹ Mũcana gaje ado bajiro gotiyijũ Jesũs:

—Jane mejejũ gãna ãna rotigore tũogoana ña mũa. Ado bajiro bajia iti: “Gãjire sãabesa. No gãjire sãagũti ãre waja senigũ yiguĩji Dios”, yi rotiyijũ Moissẽs ñayorũ. ²² Yũama ado bajiro mũare goti remoa: No gãjire junisini tigure waja senigũ yiguĩji oca quenori masũ. No gãjire bũsitugũre waja senirã yirãji oca quenori masa. No, “Rocati mecũri masũ ña mũ. Jeame ãjũroju warũja mũ”, yigati ãjũare waja senirocũ ãre cõagũ yiguĩji Dios jeame ãjũroju, ya yũ mũare.

²³ Itire masicõri, gaje ocare cũni tũoĩaña mũa. Diore rũcũbũorã ãna soe ãsira casabojũ ejacõri, “Gãji rãca oca cutia yũ”, mũa yi tũoĩa bũjaja Diore rũcũbũorona ecarũre sãacõri soebeja maji. ²⁴ Itire cũña maji. Itire cũcõri oca quenorona mũa baba tũ wasa. ã rãca oca quenocõri Diore soe ãsirona tũdi waja quena, ya yũ mũare.

²⁵ Gaje ado bajiro bajia. Gãji mũare ã seti yija oca quenori masũ tũjũ mũa ejaroto riojũa oca quenõna mũa. Oca quenori masũ tũ ejamenati mũa oca quenobeja ã mũare poreciare ãsigũ yiguĩji. ãna poreciajũ mũare tubiarã yirãji. ²⁶ Riti mũare gotia yũ. Ñeñaro mũa yigore mũa waja yi jeobeto

riojua budimena yirãji mua. Iti robo bajiroti baja Dios waja seniri rumu ejaroto riojua i rãca mua oca quenobeja, ya yu mare, yiyij Jesús i rãca riasotirãre.

Gãji manojore rãcubuya, yi Jesús i riasore gaye

²⁷ Mucana gaje ado bajiro gotiyij Jesús:

—Jane mejeju gãna ina rotigore tũogoana ña mua. Ado bajiro baja: “Gãji manojore rãca ajebesa”, yi rotiyij Moisés ñayoru. ²⁸ Yuma ado bajiro mare goti remoa: No romiore ãmotigu i tũõarisena isore ajegu bajiro yami iocũ, ya yu mare, yiyij Jesús.

²⁹ Mua ya riojocaduja cajeana ticõri ñeñaro mua yi ãmoja iti cajeare ruacõña. Itire ruacõri cõatẽña. Manire co dũja cajea manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jua cajea, cajea cutirã ñabojarãti jeame ãjuroju mani waja, rẽto busaro quenabeto yiroja. ³⁰ Mua ya ãmona ñeñarise mua yija, itire jatacõña. Itire jatacõri cõatẽña. Manire co dũja ãmo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jua ãmo, ãmo cutirã ñabojarãti jeame ãjuroju mani waja, rẽto busaro quenabeto yiroja. “Mua ñeñaro yirise jidicãña mua”, yirocu ito bajiro yiyij Jesús i rãca riasotirãre.

Manojore jidicãbesa, yi Jesús i riasore gaye
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Mucana ado bajiro gotiyij Jesús:

—Gaje ado bajiro gotia jane mejeju yigore: “Eũgũ i manojore i cõa ãmoja papera ucaruja ire: Adio rãca manojore cutibojaguti isore cõagũ ya yu. Yu manojore meje ñamo ñja, yi ucaruja ire”, yi gotia jane mejeju yigore. ³² Yuma ado bajiro mare gotia: Sĩgũ i manojore gãji rãca ajebitigoro ñabojarocati isore

ĩ cõaja, isore bũto ñeñaro yami ñocũ. Gãji rãca iso manujũ cutibojaja ñre ajego yigõji iso. Ito yicõri no iso rãca manajo cutija isore ajegũ yiguĩji ĩ, yi gotiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Riojo mani gotija quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

³³ Mũcana gaje gotiyijũ Jesús:

—Jane mejejũ gãna ñna rotigore tũogoana ña mũa. Ado bajiro bajia iti: “Riti ado bajiro yicũja yũ”, Diore mũa gotija mũa goticãdo bajiroti yiba, yi rotiyijũ Moisés ñayorũ. ³⁴ Yũama ado bajiro mũare gotia: “Ado bajiro yicũja yũ”, yicõri, riojo yiba. “Yũ goticãdo bajiroti yicũja yũ”, yirocũ “Riti gotia yũ Dios ĩ ñaro riojo”, yibesa itioni. ĩ ñaro ña ĩ rotirojũ. Ito bajiri, “Riojo gotia yũ”, yibesa iti wame rãca. “Adi macãrucũro riojo cũni, riti gotia yũ”, yibesa itioni. ³⁵ Adi macãrucũro ña Dios yaro. Ito bajiri, “Riojo gotia yũ”, yibesa iti wame rãca. “Jerusalén wame cutiri cuto riojo cũni riti gotia yũ”, yibesa itioni. Mani Ujũ ñasagũ cuto ña Jerusalén. Ito bajiri iti cuto wame rãca “Ado bajiro yicũja yũ”, yibesa. ³⁶ “Yũ ya rijoganati riojo gotia yũ”, yibesa itioni. Ñirise, botirise mani ya rijoga joa godó weo masibea mani. Dios sīgũti ñami itioni godó weo masigũ. Ito bajiri iti wame rãca, “Ado bajiro yicũja yũ”, yibesa mũa. ³⁷ Mani riojo gotija quena. Mani cudibeja cũni riojo gotija quena. “Riti gotia yũ”, yirona gaje mani goti remoja rãmúa ujũ ejabũarisena goti remoa mani, yi gotiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Sīgũ ñeñaro manire ĩ yija gãmebeja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Lc 6.29-30)

38 Mɛcana gaje ado bajiro gotiyijɛ Jesús:

—Jane mejeɛɛ gãna ãna rotigore tɔogoana ña mɛa. Ado bajiro bajia iti: “Sĩgũ ĩ cajea jioja gãjire cɛni cajea jioja quena. Sĩgũ ĩ guji jabejasãja gãjire cɛni guji jabejasãja quena”, yiyijarã masa jane mejeɛɛ gãna. 39 Yɛama ado bajiro mɛare gotia. Sĩgũ ñeñaro mɛare ĩ yija ĩre gãmebeja. Ado bajirojɛa yiba. Sĩgũ rio mɛare ĩ jaja gaje dɔja cɛni rotiba. 40 Sĩgũ mɛ ya camisa ĩ ěma ãmoja, rẽobeja ĩre. ĩ ãmoro ãmicõto. Ito yicõri ĩre jai bɛsaro ĩsi remoña. 41 Sĩgũ ĩ ya gajeoni coji cõrecõ ĩ ũma rotija jɛaji cõrecõ ĩre ũma ĩsima. “Ado bajiro yɛre moa ĩsiña”, gãji mɛare ĩ rotija, ĩ rotiro rẽto bɛsaro ĩre moa ĩsija quena. 42 Noa mɛare gajeoni senirãreti ĩsicõaja quena. Sĩgũ mɛare wasoa ãmoja wasoaja quena. Ito yicõri “Mɛare ĩsicɛjɛ yɛ”, yija quena, yiyijɛ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Mani wajanare cɛni mani ti maija quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Lc 6.27-28,32-36)

43 Jane mejeɛɛ gãna ãna busigore tɔogoana ña mɛa cɛni. Ado bajiro bajia iti: “Mɛa babare queno ti maiña. Ito yicõri mɛa wajacɛre ti teya”, yiyijarã masa jane mejeɛɛ gãna. 44 Yɛama mɛare ado bajiro gotia: “Mɛa wajanare ti maiña. ĩnare queno yiya. Mɛa tõbɛjaroca yirãre yiari Diore bɛsi ĩsiña”, ya yɛ mɛare. 45 Ito bajiro mɛa yija mani Jacɛ ũmacɛjɛ gagɛ rã ñarã yirãji mɛa, ĩ ãmoro bajiro riti mɛa yisotija. Masa ñajedirõre queno ejabɛami Dios. ĩre cɛdimenare cɛni ejabɛami ĩ. ĩ ñami quenarã, ñeñarãre cɛni ũmacañi busuroca yigɛ. ĩ ñami riojo cɛdirã, riojo cɛdimenare cɛni ide

queo ĩsigũ. ⁴⁶ Mũare ti mairãre riti mũa ti maija ñe waja ma iti. Ito bajiro mũa yija ticõri, mũare waja yibiquĩji Dios. Ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa ĩnare mairãre riti ti mairãji ĩna cuni. ĩnare bajiro yibesa mũa. Mũare ti terãre cuni maija quena. ⁴⁷ Mũa ñarãre riti mũa seniĩaja, ñe waja ma. Diore masimena cuni ito bajiroti yirãji ĩna cuni. ⁴⁸ Mani Jacu ũmacũju gagu, coji ñeñaro yĩabicu ñami ĩ. ĩre bajiroti yiya mũa cuni, yiyiju Jesús ĩ rãca riasotirãre.

6

Gãjerãre mani ejabũaja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

¹ 'Queno mũa yija, "Queno yama ĩna", yijaro gãjerã yirona meje, queno yiba mũa. Masa tiro riojo riti, "Ãni ñami queno Diore cudigu", mũa yi ĩbojaja ñe waja bũjamenaji mũa, ũmacũju mani Jacu Dios tũju mũa ejaja. ² Ito bajiri bojoro bũjarãre mũa ejabũaja masa jeyarore goti batobeja. Ito bajiro yama minijuara wiju, mariju cuni, "Yiro robo yirã ña gu", yibojarãti yiro robo yimena. Bojoro bũjarãre ĩna ejabũaja, "Queno yirã ñama", masa ĩna yitoni yama ĩnaõna. Riti mũare gotia yu. Ito bajiro ĩna yirisenati waja bũjacãma ĩna. Ñe gaje bũja remomenaji Dios tũju. ĩnare masa rãcubũbojarocati Dioama ĩnare rãcubũobicu yiguĩji. ³ Mũama bojoro bũjarãre mũa ejabũaja, masa ĩna masibeto ito yicõri mũa baba ñasagu ĩ masibeto masare ejabũaja quena. ⁴ Reco meje masa ĩna tibeto bojoro bũjarãre ejabũaba mũa. Masa ĩna tibeto bojoro bũjarãre

mani queno yija, ti masiguñji Dios manire. Ito bajiri waja yigũ yiguñji manire, yiyijũ Jesús ñare.

*Diore mani seniroti Jesús ñ riasore gaye
(Lc 11.2-4)*

⁵ Diore mũa bũsija, “Yiro robo yirã ña gũa”, yibojarãti yiro robo yimena bajiro Diore bũsibeja mũa. Ñnama minijuara wijũ Diore ña bũsija rũgõcõri bũsirãji. Ito yicõri ma tũnima masa ña titoni Diore bũsirã yirãji ña. Ito bajiro ña yirisenati waja bũjacãma ña. Ñe gaje bũja remomenaji ña Dios tũjũ. Ñare masa rũcũbũbojarocati Dioama ñare rũcũbũobicũ yiguñji. ⁶ Mũama Diore mũa bũsija, mũa ya sõa sõajacõri soje biaya maji. Ito bajiro yicõri mani Jacũ rãca riti bũsiba mũa. Ito bajiro masa mano mũa yija ticõri, mani Jacũ mũare waja yigũ yiguñji, yiyijũ Jesús ñare.

⁷ Diore masimena ñre ña bũsija, coji gayeti bũsimũcutiama ña. “Bũto mani bũsimũcutija Dios manire tũogũ yiguñji”, yi tũoĩa bũsibojarãji ña. ⁸ Ñare bajiro yibeja mũama. Ñe manire rũyarise mani seniroti riojũajũ masicãguñji Dios. ⁹ Ito bajiri Diore mũa bũsija, ado bajiro bũsiba:

Gũa Jacũ, ũmacũjũ gagũ ña mũ. Mũ wame masicõri masa ñajediro rũcũbũbojaro ña.

¹⁰ Masa jeyaro Ũjũ mũ ñaroti rũmũ ejare ãmoa gũa. ũmacũjũga tuti cũni mũ ãmoro bajiroti ñayija. Ito bajiri adi tutijũ cũni mũ ãmoro bajiro riti ñare ãmoa gũa.

¹¹ Co rũmũ rũyabeto gũa baroticõti gũare naju ñsiña.

¹² Gũa ñeñaro yirisere ãcabojoya. Gũa cũni ito bajiroti gũare ñeñaro yirãre ãcabojoa.

13 ¿No bajiro yure cudirã yirãjida ña? yi tũoĩabesa guare. Gna ñeñaro yibititoni guare ejabuaya. Mu ña uju ñatĩñarocu. Mu ña buto masitĩñare gaye rucotĩñarocu. Mu ña masa jeyaro ña rucubũotĩñarocu. Itocõ ña. Amén. Ito bajiro Diore mua busija quena, yiyiju Jesús ñ rãca riasotirãre.

14 'Muare ñeñaro yirãre ña ñeñaro yirisere mua ãcabojoja, mani Jacu ũmacũju gagu mua ñeñaro yirise ãcabojoju yiguĩji ñ cuni. 15 Gãjerã ña ñeñaro yirisere mua ãcabojobeja mani Jacu ũmacũju gagu cuni mua ñeñaro yirisere ãcabojobicu yiguĩji, yiyiju Jesús ñnare.

Bamena riti Diore mani busiroti Jesús ñ riasore gaye

16 'Diore tũoĩa ãmorã bamena riti ñre mua busija, masa ña tiro riojo bojori bujabeja mua. “Yiro robo yirã ña gna”, yibojarãti yiro robo yimena bamena riti Diore ña senija, masa ña tiro riojo bojori bujacã ña. Masa ña ti masitoni bojori bujabojacã ña. Riti muare gotia yu. Itinati waja bujacãma ña. Ñe gaje buja remomenaji ña Dios tũju. Ñnare masa rucubũobojarocati Dioama ñnare rucubũobicu yiguĩji. 17 Bamena riti Diore mua busija, joa cuni queno siro, rio cuni queno coe yiba muare masa ti masime yirona. 18 “Bamena riti Diore busirã ñama ña”, masa yibe yirona wanu quenama. Mani Jacu mani rãca ñagũ ñ sigũti masitĩñagũ yiguĩji. Gãjerã masibeto ñ sigũti masigũ yiguĩji. Ito bajiri manire waja yigu yiguĩji ñ, yiyiju Jesús ñ rãca riasotirãre.

*Ūmacāj̃m Dios t̃m quenarise mani b̃mjaroti gaye
(Lc 12.33-34)*

¹⁹ 'Adi sitaj̃m gajeoni jairo mio cūbesa. Adoj̃m gajeoni m̃m̃a mio cūbojarisere mutarãcã barã yirãji gajeoni bari masa. Gajeoni jogaro yiroja, ito yicõri riniri masa rinirã yirãji. ²⁰ Ỹm tija ūmacāj̃m mani Jac̃m t̃j̃m quenarise miojuja quena. Itoj̃m gajeoni bari masa manaji. Gajeoni jogabetoja. Ito yicõri riniri masa c̃m̃i ejamenaji. Ūmacāj̃m manire yiari queno yisotitĩñagũ yiguĩji Dios. Manire ã queno yirise jedibetoja. ²¹ Gajeoni mani r̃m̃coroj̃m mani t̃m̃oĩarise ñaro yiroja manire. Ito bajiri ūmacāj̃m mani Jac̃m t̃j̃m quenarise mani miojuja quena, yiyij̃m Jesús ñare.

*Mani ya cajea busurica robo bajiro bajia, yi Jesús
ĩ riasore gaye
(Lc 11.34-36)*

²² 'Mani ya cajea queno iti ruyuja, mani t̃m̃oĩarise queno sosaroja manire. Ticõri queno mani t̃m̃oĩaja mani ya ̃si c̃m̃i quenaroja manire. ²³ Ito bajibojarocati tibojarãti queno mani t̃m̃oĩabeja, mani ya ̃si c̃m̃i quenabetoja manire. Rãitĩaroj̃m mani r̃gõro robo bajiro bajiroja manire. "Ado bajiro ãmoami Dios", yi masibojarãti Diore mani c̃m̃dibeja, ñre masirã meje ña mani. Ito bajiri b̃m̃to b̃m̃sa rãitĩaroj̃m mani r̃gõro robo bajiro bajiroja manire, yiyij̃m Jesús ñare.

*Diore mani r̃m̃c̃m̃b̃m̃oja niyerure b̃m̃to josare ma, yi
Jesús ã riasore gaye
(Lc 16.13)*

²⁴ 'Cocati mani ̃m̃jarã j̃m̃arãre c̃m̃di masibea mani. J̃m̃arã ña ñaja s̃gũre queno ti maicõri, gãjire ti

tudirã yirãji mani. Sîgũre queno cãdirã yirãji mani. Gãjire queno cãdimena yirãji mani. Iti robo bajiroti Diore mani cãdija, niyerujũare bũto tũoĩamenaji mani. Niyerure riti mani bũto tũoĩaja Diore queno cãdisabea mani, yiyijũ Jesũs ĩnare.

*Ī rĩa masare tirũnũgũ yiguĩji Dios, yi Jesũs ĩ ria-
sore gaye*

(Lc 12.22-31)

²⁵ 'Gaje mũare ado bajiro gotia yũ: “¿Ñe bacõri catigũti yũ?” ito yicõri, “¿Ñe idicõri catigũti yũ?” yi tũoĩabesa. “¿Ñejũa sãñacõri ñagũti yũ?” yi tũoĩabesa. Manire rujeorũ ñacõri mani baroti, mani idiroti cãni ĩsi masiguĩji Dios. ²⁶ Minia ũmacũju wũtirãre tũoĩate mũa. No õno otemenaji ĩna. Ito yicõri no õno bare miojumenaji ĩna. ĩna baroti seomenaji ĩna. Ito bajiro ĩna bajibojarocati mani Jacũ ũmacũju gagũ ĩnare bare ecaguĩji. “Minoa rẽtoro ñasarã ña mani Dios ĩ tija”, ¿yi masibeati mũa? Minoare ĩ tirũnũja bũto bũsa manire tirũnũgũ yiguĩji Dios. ²⁷ “Yoa bũsari cati ãmoa yũ”, yi mũa oca jaija, ¿yoa bũsaro catirã yirãjida mũa? Meje, yoa bũsari catimenaji mũa, yiyijũ Jesũs ĩnare.

²⁸ “¿Ñe sãñagũ yigũjada yũ?” yi tũoĩa oca jaibesa mũa. Joa gaye gore tũoĩate mũa. Iti go moabetoja. Ito yicõri iti sãñaroti suabetoja iti. ²⁹ Ito bajibojarocati gore seyorise iti ñaroca yami Dios. Ʋjũ Salomón ñayorũ gajeoni jaiũ ñabojagũti go robo sãña jeobitiyoñi ĩ. ³⁰ Gore seyorise iti ñaroca yami Dios. Goama seyorise ñabojaroti yoari mejeti siniaroja ũmacañi jeana. Iti siniaja ticõri, itire soerã yirãji masa. “Manire yutabuju ĩsigũji

Dios”, ¿yi masibeati mña? Ìre queno t̃uor̃ñusabea mña. ³¹ Ito bajiri, “¿Ñe barāti mani? ¿Ñe idirāti mani? ¿Ñe sãñarāti mani?” yi t̃uõĩabitiruja manire. ³² Diore masimena itire t̃uõĩa oca jaicãbojama Ìna. Manireama mani Jac̃ũ ùmacũjũ gagũ ñacãmi, “Iti r̃aya Ìnare”, yiri masũ. ³³ “Dios ñami yũ Ujũ. Ì yagũ ña yũ”, mani yi t̃uõĩaja quena. Iti ña ñasarise. “Ìre bajiro quenarise riti yi ãmoa yũ”, mani yi t̃uõĩaja quena. Ito bajiro mani yija, iti jeyaro manire r̃ayarise boca ãmirã yirãji mani. ³⁴ “¿Jane busuri gaye ñe yigũ yigũjada yũ?” yi t̃uõĩa oca jaibesa. Co r̃amũ r̃uyabeto ricati riti bajiroja. Jane busuri oca ñaja mani rãca ñagũ yiguĩji Dios. Ito bajiri, “¿ñe yigũ yigũjada yũ?” yi t̃uõĩa oca jaibesa, yiyijũ Jesús Ì rãca riasotirãre.

7

Gãjerãre seti yibesa, yi Jesús Ì riasore gaye (Lc 6.37-38,41-42)

¹ Gãjerãre seti yibesa, Dios mñare Ì seti yibe yirona. ² Gãjerãre mña seti yiro bajiroti mñare c̃uni seti yigũ yiguĩji Dios. “Itocõ seti ña Ìnare”, gãjerãre mña yiro bajiroti mñare c̃uni, “Itocõ ña seti”, yi masigũ yiguĩji Dios. ³ “Ãnire jabeto seti ña”, yibojarāti, “G̃nare jai busaro seti ña”, yi masibea mña. Seti c̃utirã ña mña c̃uni. Ado bajiro bajirã ña mña. T̃uote. Mña babare cajeajũ sũjuriacã iti ñaja ti masia mña. Ito bajibojarocati mña ya cajeajũ sita jaje iti sãña biaja, ti masibea mña. ⁴ Mña ya cajeajũ sita iti ñabojarocati mña babare cajeajũ sũjuriacã ãmicãto yiboja mña. Mñamasireti bajirisereama ti masibea mña. ⁵ “Yiro robo yirã ña g̃nã”, yirã ñaboja

mua. Mua ya cajeaju sita sãñarisere ãmicãña maji cajero. Iti sita mua ãmicãja berojua queno ti masirã yirãji mua. Ito yicõri mua babare cajeaju sũjuri ñarisere ãmicã masirã yirãji mua. Ado bajirojua baja. Buto ñeñaro yirise mua jidicãja berojua, “Mu ñeñaro yirise jidicãña mu”, yi masirã yirãji mua babare, yiyiju Jesús ñare.

⁶ Buto quenarise ña Dios oca. Ñre ti terãre riaso josabeja. Yaiare quenarise ñsibeja mani. Ñare mani ñsibojaja, manire curutirã yirãji ña. Mua ya ñaque perla wame cutirisere yesea wato cõacũbeja. Mua cõacũja itire cãda aborã yirãji ña. Ito bajiroti Dios oca quenarise ñre ti terãre riaso josabeja ña tuo ãmobeja ticõri, yiyiju Jesús ñare.

Diore mani senija cudigu yiguñji, yi Jesús ñ riasore gaye

(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷ Diore mani senija ñsigũ yiguñji. Ñre mani ãmaja bujarã yirãji. “Mure busi ãmoa yu”, mani yija, busi rotigu yiguñji manire. ⁸ No senigãti boca ãmiguñji. No ãmagãti bujagu yiguñji. “Busi ãmoa yu”, yigureti busi rotigu yiguñji Dios, yiyiju Jesús ñare.

⁹ “Naju ãmoa yu”, yi mua macu ñ senija, ¿gũtagã ñsirã yirãjida mua? Meje gũtagã ñsimenaji mua. ¹⁰ “Wai ãmoa yu”, mua macu ñ yija, ¿ãña ñsirãjida mua? Meje ãña ñsimenaji mua. ¹¹ Mua ñeñaro yirã ñabojarãti mua ñare queno yirãji mua. Ito bajiri itire masicõri mani Jacu ñmacũju gagu quenarise mani senija, “Manire ñsi masiguñji ñ”, yi tuoña mani, yiyiju Jesús ñare.

¹² Gãjerã muare queno yire mua ãmoja ñare cuni queno yiya mua. Ito bajiroti rotiyiju Moisés ñayoru,

ito yicōri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucayore cuni, yiyijũ Jesús masare.

Eyabiti ma ña Dios tu wara ma, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Lc 13.24)

¹³ Dios tũjũ mani eja ãmoja suari soje bajiri soje sãjarãji mani. Jeame ãjũrojũ wara ma jaja ma ñaroja, ito yicōri soje sãjarajũ eyarijũ ñaroja. Ito bajiri jãjarã warãji itijũre. ¹⁴ Catitiñarã wara ma eyabiti ma ñaroja. Ito yicōri iti soje sãjarajũ jaibiti soje ñaroja. Ito bajiri coriarãti sãjarãji itojũre, yiyijũ Jesús ĩnare.

Ricana sũori yucũgũre ti masia mani, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Lc 6.43-44)

¹⁵ “Dios oca goti ĩsiri masa ña gũa”, yibojarãre masiña mũa. Rũori masa ñama coriarã. Mũa tu ĩna ejaja, oveja guamenare bajiro ejarãji ĩna. Ito bajibojarãti buto yaia guarãre bajiro ñarãji ĩna. ¹⁶ ĩna yirisejũ ticōri masirã yirãji mũa. Jota yucũrijũ rica manojã uyé. Jota marijũ rica manojã higos wame cutirise. ¹⁷ Ito bajiroti yucũ quenarise, quenarise rica cutiroja. Ito yicōri yucũ quenabitigũ quenabiti rica cutiroja. ¹⁸ Yucũ quenabitigũ quenarise rica cutibetoja. Ito yicōri yucũ quenaricũ ñeñarise rica cutibetoja. ¹⁹ Yucũgũ queno rica manigũre itigure quẽacōri jeamejũ soerã yirãji mani. ²⁰ Ito bajiroti masare cuni ĩna yirise ticōri ĩnare ti masirã yirãji mũa, yiyijũ Jesús ĩnare.

Dios ĩrotiro ñasarijũ eja jedimenaji masa, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Lc 13.25-27)

21 'Jājarā, “Gua Uju ña mu”, yibojarāti coriarāti ũmacũju ya Jacu ĩ rotiroju ejarā yirāji ĩna. Yu Jacu ĩ āmoro robo bajiro yirā riti ejarā yirāji. 22 Iti rumu iti ejaroca jājarā ado bajiro yibojarā yirāji: “Gua Uju mu rotire rāca riti Dios oca busisoticu gua. Mu rotire rāca rŭmua sãñarāre bucōacu gua. Ito yicōri mu wame rāca jaje tiyamani ĩocu gua”, yibojarā yirāji ĩna yure. 23 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro ĩnare yigu yiguja yu: “Yu ñarā meje ña mu. Mure masibea yu. Yure wa camotadicoasa mu. Ñeñaro yiana ña mu”, yigu yiguja yu ĩnare, yiyiju Jesús masare.

*Yure queno tuorũnrã sita butiroju wi menirã robo bajiro bajirã ñama, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)*

24 'Yure tuocōri ya rotiro bajiro yigu, ĩocũ ñami queno tuoĩagũ. ĩ ñami sita butiroju wi menirũcũ robo bajiro bajigu. 25 Sita butiroju wi ĩ menija bero ide quediya. Riari jue jaiyija. Ito yicōri buto mino wēayija. Ito bajibojarocati sita butiroju ñacōri cadabisija iti wi. 26 Yure tuobojaguti ya rotiro bajiro yibicu, tuoĩa masibicu ñami ĩocũ. ĩ ñami sita jujuroju wi menibojaru robo bajiro bajigu. 27 Iti wi ĩ menija bero ide quediya. Riari jue jaiyija. Ito yicōri mino wēayija. Ito bajiri sita jujuroju ñacōri wi jujayija, yiyija Jesús masare.

28 Ito bajiro Jesús masare ĩ busija bero ruju ucayijarã ĩna. 29 Judio masa rotirise riasori masare bajiro meje queno busa riasoyija Jesús. Dios ĩ cüre rāca ñasarise ĩ riasojare ruju ucayijarã ĩna masa.

8

Ruj# cami jogag#re Jesús i yisiore gaye
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesús i t#ria roja ejaroca j#jar# masa s#yayijar# ire. ² Ito i waroca sig# i ya ruj# cami jogag# Jesure canam#oyij#. Jesús riojo rijomunig#na #ini r#j#yij#. Ito yic#ri ado bajiro yiyij# i Jesure:

—Y# #j#, y# ya cami m# ya #moja, yag#ja m#, yiyij# i Jesure.

³ Ito yija t#oc#ri, i ya #mona moa jeoyij# Jesús.

—#moa y#. M# ya cami yac#ja y#, yiyij# Jesús i ya ruj# cami jogag#re:

Ito bajiro Jesús i yirocati i ya cami yaticoayij# ire.

⁴ Ito yic#ri ado bajiro rotiyij# Jesús ire:

—T#oya, g#jer#re goti batobeja. Riojo wac#ri paire #ot#na. Moisés i rotiyoado bajiroti ecar#re s#ac#ri Diore yiar# soe #sima. Ito m# yija tic#ri, “Cami yaticoani”, yir# yir#ji masa, yiyij# Jesús i ya ruj# cami jogag#re.

Surara #j# ya moari mas#re Jesús i yisiore gaye
(Lc 7.1-10)

⁵ Capernaum wame c#tiri c#to Jesús i ejaroca sig# surara #j# i t#j# wayij#. Romano mas# #ayij# i. Jesús t# ejac#ri ado bajiro ire josayij#:

⁶ —T#oya y# #j# m#. Y# ya wij# y# ya moari mas# c# yosami. B#to juni wisi yosami, yiyij# i Jesure.

⁷ Ito yija t#oc#ri, ado bajiro c#diyij# Jesús ire:

—Ire yisiog# wac# yig#ja y#, yiyij# Jesús ire.

⁸ Ito bajiro i yiroca ado bajiro c#diyij# surara #j#, Jesure:

—Y_u U_{ju}, ñasagu meje ña y_u, y_u ya wi m_u sãjabojaja c_uni. Adoj_unati goti ñucaña m_u. Ito yirocati y_u ya moari mas_u caticoagu yiguñji. ⁹ Gãjerã y_u ujarã roca gag_u ña y_u. Ìna rotirise cudigu ña y_u. Ito bajiri y_u roca gãna y_u ya surara y_u rotirã ñama y_ure c_uni. Sīgãre, “Wasa”, y_u yija waguñji Ì. Gãjire, “Waya”, y_u yija wadiguñji Ì. Ito yicõri y_ure ejab_uari mas_u Ìre y_u rotija, Ìre y_u rotiro bajiroti yiguñji Ì. Adoj_unati m_u goti ñucaja y_u ya moari mas_u caticoagu yiguñji, yiyij_u Ì Jesure.

¹⁰ Ito bajiro Ì yija t_uo ucacõri, “Y_ure t_uorã_usacõami ãni”, y_i ti masiyij_u Jesús Ìre. Ito bajiri ado bajiro yiyij_u Jesús Ì rãca riasotirãre:

—Riti m_uare gotia y_u. Israel sita gãna wato Ìre bajiro y_ure t_uorã_ungũ tiñabitic_u y_u, yiyij_u Jesús masare. ¹¹ Riti m_uare gotia y_u. Jãjarã ùmacañi Ì quedi sãjaro gãna Ì joejearo gãna c_uni ùmacũju Dios Ì rotiroj_u ejacõri ba rujirã yirãji Ìna. Abraham, Isaac, ito yicõri, Jacob ñayoana rãca ba rujirã yirãji. ¹² Israel sita gãna Dios rotiroj_u ejaboanare rãitĩaroj_u Ìnare cõagũ yiguñji Ì. Itoj_u ejacõri ñeñaro tõb_ujarã yirãji. Ito bajiri oticõri b_uto t_uoña oca jairã yirãji, yiyij_u Jesús masare.

¹³ Ito yija surara u_{ju}re ado bajiro yiyij_u Jesús:

—M_u ya wij_u t_udi wasa. Y_ure m_u t_uorã_uro bajiroti m_ure moa Ìsiri mas_u caticoagu yiguñji, yiyij_u Jesús Ìre.

Ito Ì yirij_uti surara u_{ju} ya moari mas_u Ì ya wij_u caticoayij_u Ì Ìja.

*Pedro mañicõre Jesús Ì yisioire gaye
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)*

14 Pedro ya wiyu wayiyu Jesús. Iti wi ejacōri, Pedro mañicōre tiyiyu Jesús. Cama joeju iso cō jesaja tiyiyu Jesús. Buto ruju yayiyu isore. 15 Isore ticōri āmo ī moañarocati ruju yarise jedicoayiyu isore. Ito bajiri wumucōri masare eca bocasuyio iso.

*Jājarā ñarise cutirāre Jesús ī yisioire gaye
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)*

16 Iti rāioroca jājarā rūmá sãñarāre Jesús tujū āmi ejayijarā masa. Ito ñna bajija ticōri, coji ī busirisenati rūmāare bucōacōyiyu Jesús. Ito yicōri ñarise cutirāre yisioyiyu Jesús. 17 Ito bajiro rētayiyu Isaías Diore goti ĩsiri masu ñayoru ī goticādo bajiroti. Ado bajiro yiyiyu Isaías ñayoru: “Manire ruju gajajuarise ito yicōri mani ruju ñarise cutirise yisioyu yiguji”, yiyiyu Isaías ñayoru yure tuoĭa yugu, yiyiyu Jesús masare.

*Jesure tuo suya āmorā
(Lc 9.57-62)*

18 Jājarā masa ī tujū ñna gāni biaja ticōri, “Gaje dajajū jēa wato mani”, yiyiyu Jesús ī rāca riasotirāre. 19 Ñna waroto riojua sīgū Moisés rotirise riasori masu, Jesús tu ejayiyu:

—Riasori masu, no mu waroti mare suya āmoa yu, yiyiyu ī Jesure.

20 Ado bajiro cūdiyiyu Jesús ĩre:

—Buyairoare ñna caniri goje ñacu. Wutirāre cani ñna ya jibu ñacu. Ito bajibojarocati Masa Rĩjorureama no cūñaraju ma ĩreama. ĩti ña yu Masa Rĩjoru. Ito bajiri yure mu suyaja josari ñaroja mare, yiyiyu Jesús ĩre.

21 Ito yija gāji Jesús rāca riasotiri masu ado bajiro yiyiyu ĩre:

—Y_u jac_ure codeg_u ña y_u maji. Ī godaja bero m_ure s_uyac_uja y_u maji, yiyij_u ĩ Jesure.

²² —Adocātati y_ure s_uyaja quena. Godarāma godarāmasiti gāmeri yujejaro. Jeyaro m_u t_uoĭa oca jairisere jidicācōri y_ure s_uyaja quena, yiyij_u Jesús ĩre. Y_ure t_uorān_umena godacānare bajiro bajirā ñama. Īn_umasiti godarāre yujerā yirāji.

*Minore, jacūrisere c_uni Jesús ĩ rēto_ure gaye
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)*

²³ Ī ito yija bero cumaj_u ĩ rāca riasotirā rāca sājayij_u Jesús. ²⁴ Itajura g_udareco ĩna t_ujaroca mino b_uto wēayij_u. Ito bajicōri cumaj_u jacūsāyij_u. Ito iti bajibojarocati canig_u yiyij_u Jesús. ²⁵ Ito iti bajija ticōri, ĩ rāca riasotirā ĩre yujioyijarā. ĩre yujiocōri ado bajiro yiyijarā ĩna ĩre:

—G_ua Īj_u rujarā ya mani. Ito bajiri g_uare ma-soña, yiyijarā ĩna Jesure.

²⁶ —¿No yija b_uto g_uiati m_ua? Y_ure queno t_uorān_ubea m_ua, yiyij_u ĩ ĩnare. Ito yija w_um_u r_ug_uyij_u ĩ. Ito yicōri minore, “Wēabesa”, ito yicōri jacūrise, “Jacūbesa”, yiyij_u Jesús.

Ī ito yija bero ñe godo manoti tujacoayij_u ĩja. ²⁷ Ī rāca riasotiri masa itire ticōri ruj_u _ucayijarā:

—¿Ñim_uōc_u mas_u ñatibe āni? Mino wēarise, ide jacūrise c_uni ĩ rotija t_uoa ĩre, y_i t_uoĭayijarā ĩna.

*Gadara gāna r_um_ua s_uñarā oca
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)*

²⁸ Itajura gaje d_ujaj_u Gadara wame c_utiri sita ejayijarā ĩna. Ito ĩna ejaroca j_uarā _um_ua masari cumaj_u budi wadiyijarā. Ito yicōri Jesús t_u eja r_ug_uyijarā ĩna. J_uarāj_uti r_um_ua s_uñarā ñayijarā ĩna.

Buto guarã ñayijarã ñna. Ito bajiri ñna tu rêta masia mañijũ. ²⁹ Jesure ticõri ado bajiro awasãyijarã ñnare sãñarã rãmúa:

—Jesús, Dios Macũ ña mu. ¿No yija gua tu wadiati mu? ¿Adocãta jeame ñjuroju guare cõacõri gua tõbujaroca yigu wadiri mu? yiyijarã ñna Jesure.

³⁰ Ito sõjua nocõ mejeti jãjarã ecana yesea ãma ba ñayijarã. ³¹ Yeseare ticõri ado bajiro Jesure josayijarã rãmúa:

—Guare mu bucõaja, õa yeseare guare sãja rotiya, yiyijarã ñna Jesure.

³² —Mũare roticã yũ. Wasa, yiyiju Jesús rãmũare.

Ito ñ yirocati ãmũa jũarãjũreti rãmúa budicoayijarã ñja. Ito yicõri yeseajũare sãja wayijarã ñna mũcana. Yeseare ñna sãjarocati tũria ãmaquedi roja wacõri itajurajũ quedi roacoayijarã ñna. Ito bajiri ñnarocõti ruja godacoayijarã ñna ñja.

³³ Yeseare tirũnũbojana ito iti bajija ticõri, güirã ãmaquedi wayijarã ñna. Cũtoju ejacõri, “Ado bajiro rêtamũ”, yirona goti jeoyijarã ñna. Rãmúa sãñabobarãre ñna rãmúa budigore gaye goti jeoyijarã ñna iti cũto gãnare. ³⁴ ñna ito bajiro gotija tũocõri, Jesús tũjũare minijua wayijarã masa, iti cũto gãna. Jesure güirã ñ ware ãmorã ñre josayijarã ñna.

9

Rudurũre Jesús ñ yisioire gaye (Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Ito yija mũcana cumajũ sãjayiju Jesús. Ito bajiri itajura gaje dũja jẽa wacõri ñ ya cũtoju ejayiju.

² Ito ñ ejaroca rudurũre cõrãre ñna jeorona ñre ãmi

ejayijarã Jesús tũ. “Yũre queno tũorũnarã ñama ñna”, yi ti masicõri ado bajiro yiyijũ Jesús rudurũre:

—Oca s̃oña yũ macũ. Mũ ñeñaro yirise ma mũre ñja, yiyijũ Jesús ñre.

³ Ito ñ yija tũocõri, ito gãna coriarã judio masa rotirise riasori masa ado bajiro tũoñayijarã: “Ito bajiro ñ busija, Diore r̃cũbũobicũ yami ñ”, yi tũoñayijarã ñna. ⁴ Ito bajiro ñna tũoñarise ti masicõri ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—¿No yija ito bajiro ñeñaro tũoñati mũa? ⁵ ¿Disejũa ñati josasabiti mũa tija? “Mũ ñeñaro yirise coecoajũ”, yũ yija, ¿quena ñarojada mũa tũoñaja? “Wũmũña, wasa”, yũ yija, ¿quena ñarojada? ¿Disejũa ñati josasabiti mũa tija? ⁶ Yũ ña Masa R̃jorũ. Adi sitajũ Dios ñ cũre r̃aca ña yũ. Ito bajiri masa ñeñaro ñna yirisere ãcabojo masia yũ. “Riti Dios ñ cũrũ ña mũ”, yũre mũa yi ti masitoni ado bajiro ya yũ rudurũre:

—Wũmũña. Mũ ya cama ãmiña. Mũ ya wijũ tũdi wasa, yiyijũ Jesús.

⁷ Ito ñ yirocati rudurũ ñabojarũ wũmũyijũ. Ito yicõri ñ ya wijũ wacoayijũ ñ ñja. ⁸ Ñ ito bajiro bajija ticõri, gãiyijarã masa. “Adi sita gagũre ñ masirise jidicãñi Dios”, yi tũoñacõri, Diore r̃cũbũoyijarã masa.

Mateore Jesús ñ jire gaye

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Itona wacõri yũ Mateo tũre ejaquĩ Jesús. Cũto ñari masare moa ñsigũ ñnare niyeru boca ãmirijũ ñnacũ yũ. Yũre ti bũjacõri ado bajiro yiquĩ Jesús yũre:

—Yũ r̃aca waya, yiquĩ Jesús yũre.

Jesús yure ito bajiro yija tɔocõri, ãre sɔya wacɔ yɔ ãja.

¹⁰ Yɔ ya wijɔ ejacɔ gɔa. Ito ejacõri basɔocɔ gɔa. Niyeru boca ãmi ãsiri masa, ñeñaro yiri masa ñacã ãna cɔni gɔa rãca barona. Jesús rãca riasotirã cɔni ñacã gɔa rãca barona. ¹¹ Ito bajiro iti bajija ticõri, fariseo gaye tɔoãrã gɔa rãca riasotirãre ado bajiro seniãcã:

—¿No yija mɔare riasori masɔ niyeru boca ãmi ãsiri masa ito yicõri ñeñaro yiri masa rãca bati? yicã ãna.

¹² Ito bajiro ãna yija tɔoquã Jesús:

—Ñarise mana, cõmena cɔni ɔco masare ãmomenaji ãna. Cõrã riti ɔco masare ãmarãji ãna.

¹³ Dios oca tuti gaye ticõri tɔoãña mɔa. Ado bajiro gotia iti. “Gãjerãre mɔa tɔo maire ãmoa yɔ. Gãjerãre tɔo maibitibojarãti ecarɔre sãcõri yure mɔa soe ãsibojaja ñe waja ma iti”, yi gotia Dios oca tuti, yiyijɔ Jesús ãnare. Queno yirãre jirocɔ meje adi sita wadicɔ yɔ. Ñeñaro yirãre ñeñaro ãna yirise jidicãtoni gaje adi sitajɔ wadicɔ yɔ, yiquã Jesús ãnare.

Bamenati Diore rãcɔbɔore gaye

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Ito ñana Juan idé guri masɔ rãca riasotirã Jesure seniãrona ã tɔ ejacã ãna:

—Gɔa ito yicõri fariseo gaye tɔoãrã cɔni coji rɔyabeto Diore rãcɔbɔorã bamenati ãre rãcɔbɔocɔ gɔa. ¿No yija mɔ rãca riasotirãma bare bamenati ãre rãcɔbɔobeati ãna? yicã ãna Jesure.

¹⁵ ãna ito yija tɔocõri, ado bajiro ãnare goti masioquã Jesús:

—¿Sĩgũ ĩ ãmo siari rũmũ ĩ rãca wanũrona ĩ ji ñucana ĩ rãca ñabojarocati bojori bũjarã yirãjida ĩna? Bojori bũjamenaji. Yũ baba mesa cũni bojori bũjamenaji ĩna rãca yũ ñarocama. Co rũmũ yũre ĩna ñiaroti rũmũ ejaro yiroja. Yũre ĩna ñiaja ticõri, bamenati yũre yiari Diore senirã yirãji yũ baba mesa, yiquĩ Jesũs ĩnare.

¹⁶ 'Saya bũcũro iti tadija, mamarona sere wõmenaji mani. Mamarona mani sere wõja tũatu wato bũcũro tadiroja. Ito bajicõri jaja goje bũsa tadi waroja ĩja. Mame oca yũ riasorise cũni bũcũrã oca rãca tũoĩa wisabesa. ¹⁷ Æyẽ mame ide wecũ wirowũ bũcũ baju jiomenaji mani. Bũcũ baju mani jiojama wirowũ cuducoaroja. Ito yicõri idire wirowũ cũni jũajijũ godaroja. Ito bajiro æyẽ mame ide wecũ wirowũ mama bajuna jiore ñaroja. Ito yicõri æyẽ ide, wecũ wirowũ cũni corocõ ñaro yiroja, yiquĩ Jesũs ĩnare.

Jairo macore Jesũs ĩ yisioire gaye
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Ito bajiro Jesũs ĩ gotiroca riti sĩgũ judio masa æjũ ejaquĩ Jesũs tũ. Jesũs riojo ĩre rũcũbũogũ ñini rũjũquĩ ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure:

—Janeti yũ maco mũsi jedicoamo. Iso tũ ejacõri isore mũ moãaja tũdi caticoago yigõji iso, yiquĩ ĩ Jesure.

¹⁹ Ito ĩ yija tũocõri, ĩre sũya waquĩ Jesũs. Ito bajiri gũa ĩ rãca riasotirã cũni wacũ. ²⁰ Ito bajiro gũa waroca sĩgõ romio cõgõ Jesũs jũdojũa eja rũgũcõ. Iso ñacõ romia ñarise cõgõ. Itire jũa gũbojeno rodori cõ ñayijo iso. Jesũs jũdojũa ejacõri ĩ ya yutabuju gaja moãiacõ iso. ²¹ “Ĩ ya yutabuju gaja

yꝯ moañajati caticoago yigoja yꝯ”, yi tꝯoĩari seyocõ iso. ²² Ito bajiro iso yija tꝯo masicõri, jꝯda rꝯgũquĩ Jesús. Ito yicõri ado bajiro isore gotiquĩ:

—Oca sēoña yꝯ maco. Yꝯre tꝯorũnũgõ ñacõri caticoajꝯ mꝯ ãja, yiquĩ Jesús isore.

Ito bajiro ã yirocati tujacoacõ iso ãja.

²³ Ito yija bero yoa bꝯsari wacõri ɯjꝯ ya wijꝯ ejacꝯ gꝯa. Yujerona basa ãna menija ticꝯ gꝯa. Ito yicõri ruje masa ãna oca cꝯtirise ruyucꝯ. ²⁴ Jesús ado bajiro gotiquĩ ãnare:

—Adijꝯre budigoya mꝯa maji. Adio macoacã cõgõ meje yamo. Canigõ yamo, yiquĩ Jesús ãnare.

Ã ito yija tꝯocõri, ãre ajacã ãna. ²⁵ Masa ãna budigoja bero macoacã tꝯ sãja wacõri isore ãmo tꝯa ñiaquĩ Jesús. Ã ito yirocati jaja rꝯjũcõ iso. ²⁶ Ito bajiro Jesús ã yija ticõri, iti sita ñarocõti oca batacꝯ.

Jũarã cajea timenare Jesús ã yisioire gaye

²⁷ Itojꝯ gꝯa waroca cajea timena jũarã awasã sꝯyacã Jesure:

—Gꝯare ti maiña David ñayorꝯ janerãbatia janami mꝯ, yicã ãna Jesure.

²⁸ Wijꝯ gꝯa sãja ejaroca ãna jũarã cajea mana cꝯni sãja ejacã. Ito bajiri ãnare ado bajiro seniñaquĩ Jesús:

—“Gꝯa ya cajea tiroca yigꝯ yiguĩji Jesús”, ¿yi tꝯoĩati mꝯa? yiquĩ Jesús ãnare.

—Ito bajiroti tꝯoĩa yꝯ ɯjꝯ gꝯa, yicã ãna Jesure.

²⁹ ãna ito yijare, ãna ya cajeajꝯ moa jeoquĩ Jesús:

—Yꝯre mꝯa tꝯorũnũro bajiroti mꝯa ya cajea tiroca ya yꝯ, yiquĩ Jesús ãnare.

³⁰ Ito ã yirocati ãna ya cajeari ticoacã ãna. Ito yicõri sēoro ado bajiro gotiquĩ Jesús:

—Queno t̄oñama. Gãjerãre goti batobeja, yiquĩ Jesús ñnare.

³¹ Ito bajiro ï yibojarocati yoari mejeti wacõri goti batoyijarã ñna iti sita gãnare Jesús ï yigorere.

B̄sibic̄are ï b̄siroca Jesús ï yire gaye

³² Itijuna ñna was̄oroca coriarã ejacã masa b̄sibic̄are ãmi ejarã. R̄mú sãñagũ ñnaquĩ ï. ³³ Jesús r̄múre ï bucõaja bero b̄sibic̄u ñnabojaru b̄sis̄oquĩ ñja. Itire ticõri ruju ̄cacã masa. Ito bajicõri ado bajiro yicã ñna:

—Israel sitaju ado bajirise tiñabiticu ḡua maji, yicã ñna.

³⁴ Fariseo gaye t̄oñarãma ado bajiro yicã:

—Ñniõcã r̄múa ̄ju ï masirisena r̄múare bucõami ãni, yicã ñna.

Masare Jesús ï t̄o maire gaye

³⁵ Co cuto r̄uyabeto ḡua ejarocõ c̄ari c̄atori, matari c̄atori c̄ani minijuara wiju masare riasoquĩ Jesús. “Ïre t̄or̄n̄r̄are ï rotiroju miojuḡu yiguĩji Dios”, yire gaye masare riasoquĩ Jesús. Masa jeyaro ñna ñnarise c̄atirisere yisioquĩ Jesús. ³⁶ Masa ñna cõja, ñna bojori b̄jaja ticõri, ñnare ti maiquĩ Jesús. Jesús ï tija oveja ̄ju mana robo bajiro bajirã ñnacã ñna. ³⁷ Ito yija ḡuare ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Riti m̄uare gotia ȳu. Jaje ote buc̄ua. Ito bajibojarocati coriarãti ñnama itire ãmiri masa. ³⁸ Ito bajiri ote ̄j̄ure seniña, moari masare ï cõatoni, yiquĩ Jesús ḡuare. Ito bajiro ï gotija ado bajiro yireoni yiri seyoquĩ Jesús: Jãjarã ñnama maji coji Dios ocare t̄oña yimena. Ito bajibojarocati coriarãti ñnama ñnare ï oca gotirona. Ito bajiri Diore seniña jãjarã b̄usa gotiri masare ï cõatoni.

10

*Jua gubojeno apóstol mesare Jesús ï besere gaye
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)*

¹ Ito yicōri gua jua gubojeno ñarāre jimiojuquĩ Jesús. Ito bajiro guare jimiojucōri rāmúa sãñarāre bucōa rotiquĩ ï. Ito yicōri masa jeyaro ñna ñarise cōrisere guare yisio rotiquĩ ï. Ito bajiro yicōri cōrāre gua yisio masiroca yiquĩ Jesús.

² Adocō ña gua jua gubojeno ñarã Jesús oca riaso ucutoni ï cūana. Tite mua. Cajero Simón Pedro wame cutigu ito yicōri ï ocabaji Andrés, ito bero Santiago, ito bero ï ocabaji Juan, Zebedeo rña ñama ñna. ³ Bero Felipe, bero Bartolomé, bero Tomás, ito bero yu Mateo ujarāre yiari waja seni ïsibojacacu, ito bero Santiago, Alfeo macu ñami. Ito bero Tadeo. ⁴ Ito bero Simón, celote gaye tuoïagoru ñami ï, ito bero susari Judas Iscariote. ï ñami Jesure ñna ñiatoni gotiru.

*Dios oca ñna goti ucutoni ï rāca riasotirāre Jesús ï
cōare gaye
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)*

⁵ Ado bajiro gua jua gubojeno ñarāre riaso ucu rotiquĩ Jesús:

—Judío masa meje ñna ñari cutori riaso ucubeja mua. Samaria sita cutori cuni wabeja mua.

⁶ Quenogoroama Israel sita gāna tu wasa. ñna ñama oveja wisana robo bajiro bajirã. ⁷ “Yoari mejeti ïre tuorñurāre miojugu yiguĩji Dios”, yi riaso ucuba mua. ⁸ Rujū jogarāre mua ti bujaja ñnare yisioba mua. Gājerã gaje ñarise cutirāre cuni yisioba mua. Godanare cuni ñna catiroca yiba. Rāmúa sãñarāre cuni ñnare bucōama mua. Ito bajiro mua yi masitoni

waja manoti mũare jidicã yũ. Ito bajiro mũare yũ jidicãjare mũa yirise waja, waja senibeja mũa cuni, yiquĩ Jesús gũare.

⁹ Mũa waja niyeru kujiri, oro kujiri, cobre kujiri ãmi wabeja mũa. ¹⁰ Ito yicõri gajeoni sãra bajuri ãmi wabeja mũa. Coro mũa sãñaro riti ãmi waja. Gaje guboco mũa wasoaroti ãmi wabeja. Gajegu turigu ãmi wabeja. Diore moa ãsirã mũa ñajare mũa riasorãjũa mũare bare ãna ecaja quena, yiquĩ Jesús gũare.

¹¹ Jaja cuto jaibiti cuto cuni mũa ejaja, yiro bajiro tũoĩagũre ãmama. Iocũ mũa bujaja ã tu canima mũa. Iti cuto gãnare mũa riasoja ã tu riti ñama maji, mũa waroto riojũa. ¹² Wijũ mũa ejaja, ¿ñati mũa? yi seniãcõri, “Queno ñaña mũa”, yiba. ¹³ Masa queno mũare ãna boca ãmija, ito bajiroti, “Queno ñaña mũa”, yi jidicãma ãnare. Mũare ãna queno boca ãmibeja, “Queno ñaña mũa”, yi jidicãbeja ãnare. ¹⁴ Mũare ãna boca ãmi ãmobeja, ito yicõri mũare ãna tũo ãmobeja, iti wire ñabeja mũa. Ito yicõri iti cutores ñabeja mũa. Iti cutores jidicã warã mũa ya gubori sũjuri wãrisere ja batecãma mũa. Ito bajiro mũa yija ticõri, “Iñare queno boca ãmibeja mani”, yi tũoĩa masirã yirãji ãna iti cuto gãna. ¹⁵ Riti mũare gotia yũ. Sodoma ito yicõri Gomorra gãna rëto busaro ñeñaro tũbujarã yirãji ãna masa ãna ñeñaro yirise waja Dios ã seniri rũmũ, yiquĩ Jesús gũare.

Dios oca mũa gotija tũo junisinicõri ñeñaro mũa tũbujaroca yirã yirãji, Jesús ã yire gaye

¹⁶ Yũ mũare riaso ucu rotija, oveja robo bajiro yaia wato guijorojũa mũare cõa yũ. Queno ãñare bajiro ñacãña mũa. Ito bajibojarocati bujare bajiro

queno yirã ñama m̄a. Itoju m̄a waroto rioju, “Ado bajiro mani yija quena”, yirona queno t̄oĩama maji. Ito bajiri ito gãna m̄a ejaroca ñeñaro ñna yibojarocati queno yiba m̄ama ñnare. ¹⁷ Queno t̄oĩama m̄a. M̄are ñiacõri ujarã riojo ãmi warã yirãji ñna. Ito yicõri minijuara wi c̄ni m̄are bajarã yirãji ñna. ¹⁸ Yu ocare m̄a riasojare gobierno masa ito yicõri c̄to gãna ujarã riojo m̄are ãmi warã yirãji ñna. Ito bajibojarocati ñna riojo yu gaye busirã yirãji m̄a. Ito yicõri judio masa meje ñarãre c̄ni gotirã yirãji m̄a. ¹⁹ Oca quenori masu riojo m̄are ñna ãmi ejaja. “¿No bajiro t̄oĩa busigutibe yu, yigu yigujada yu?” yi t̄oĩa oca jaibeja m̄a. M̄a busiriju iti ejaja, m̄a busiroti m̄are gotigu yiguji Dios. ²⁰ M̄a busija m̄ario meje busirãji m̄a. Mani Jacu ñ ya usi m̄a rãca ñajare busirã yirãji m̄a, yiquĩ Jesús guare.

²¹ 'Guijorise iti r̄etaja tirã yirãji m̄a. Masa ñna ñarãreti gãjerã ñna s̄latoni ñna rotirã yirãji ñna. Ito yicõri jacu mesa gãjerã ñna s̄latoni ñna r̄iare ñna rotirã yirãji. Ito yicõri ñna r̄ajju ñnare ti junisinicõri gãjerãre s̄la rotirã yirãji ñna. ²² Yu ocare m̄a goti ucujare, masa jeyaro m̄are ti tudirã yirãji. Noa yure jidicãmenati jeame ujuroju ñna waborere ñnare, masogu yiguji Dios. ²³ C̄toju m̄a t̄obujaroca ñna yija, gaje c̄toju rudi waja. Riti m̄are gotia yu. Jeyaro Israel sita gãna c̄tori m̄a wa ucu jeoroto riojuaju, yu Masa R̄ijoru ejagu yiguja yu, yiquĩ Jesús guare.

²⁴ 'S̄igũ riasotiri masu ñre riasoru r̄eto busaro masigũ mami. Ito yicõri s̄igũ moari masu ñ uju r̄etogu mami. ²⁵ S̄igũ riasotiri masu ñre riasorure bajiroti yija quena. Ito yicõri moa ñsiri masu ñ

ujure bajiroti yija quena. Yɯ mɯa ujure Beelzebú ñna wame yi tudija, yɯ ñarã mɯa ñajare bɯto bɯsa mɯare bɯsiturã yirãji ñna, yiquĩ Jesús gɯare.

Diore mani güija quena, Jesús ñ yire gaye
(Lc 12.2-7)

²⁶ 'Ito bajiro ñna bɯsitubojarocati ñnare güibeja mɯa. Ñejɯa yeyo bɯsire ma Dios ñ tiro riojo. Ñejɯa masa ñna yeyo masirise ma. Jeyaro ti masiguĩji Dios. ²⁷ Masa jeyaro tɯobeto yɯ mɯare gotirise jeyaro masa ñna tɯotoni goti batoba mɯa. Mɯare yɯ yeyo gotirisere masare jimiojucõri ñnare gotiba. ²⁸ Mɯa ya rujure sãarãre güibeja mɯa. Mɯa ya usijure sãa masimenaji ñna. Diore mɯa güija quena. Ñ ñami mɯa ya rujure sãacõri mɯa ya usire jeame ãjuroju cõa masigũ. Ñre mɯa güija quena, yiquĩ Jesús gɯare.

²⁹ 'Minia jãarãcã waja niyeru cotiacã senirãji ñna. Waja mana ñna ñabojarocati ñna quedi godaja ti masiguĩji mani Jacɯ. ³⁰ Manire cɯni queno tirũnɯami Dios. Mani ya rijoga joa co joa ruyabeto cõia masiguĩji Dios. ³¹ Ito bajiri tɯoĩa oca jaibitirɯja manire. Minia rëtoro ñasarã ñna mani Dios ñ tija, yiquĩ Jesús gɯare.

“Jesure masigũ ña yɯ”, mɯa yi bojobeja quena,
Jesús ñ yire gaye
(Lc 12.8-9)

³² 'Masa tiro riojo, “Jesure tɯorũnɯrã ña gɯa”, yirãreama yɯ cɯni yɯ Jacɯ ãmacũju gagɯre, “Ñna ñama yɯ ñarã”, yi masigũ yigɯja yɯ. ³³ Ito bajibojarocati masa tiro riojo, “Jesure masibea yɯ”, ñna yija, yɯ cɯni yɯ Jacɯ ãmacũju gagɯre, “Yɯ ñarã meje ñama ñna”, yi masigũ yigɯja yɯ, yiquĩ Jesús gɯare.

*Yure m̄ua t̄or̄un̄ja ticōri, m̄are ti junisinir̄a
yir̄aji, Jesús ĩ yire gaye*

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Sĭgũre bajiro t̄oĩacōri masa ĩna queno wan̄u quenatoni wadiñi Jesús”, yi t̄oĩabesa m̄ua. Ñeñaro yi ãmorã ȳu oca t̄omenati junisinir̄a yir̄aji masa. ³⁵ Sĭgũ yure ĩ t̄or̄un̄ja ĩ jacuj̄ua ĩre tudiḡu yiguĩji. Ito yicōri sĭgō yure iso t̄or̄un̄ja iso jacoj̄ua isore tudigo yigōji. Ito yicōri sĭgō yure iso t̄or̄un̄ja iso mañicō isore tudigo yigōji. ³⁶ Ito bajiri sĭgũ yure t̄or̄un̄gũ ĩ ñajare, ĩ ñarã ñabojarãti ĩre ti tudir̄a yir̄aji ĩna. Ito yicōri ĩna ñarã yir̄aji ĩ wajana, yiquĩ Jesús ḡuare.

³⁷ ‘No ĩ jacore ĩ jacure yure r̄eto busaro maigũ, ȳu yaḡu ñado mami ĩocũ. No ĩ macore ĩ macure yure r̄eto busaro maigũ ȳu yaḡu ñado mami ĩocũ. ³⁸ “Jesure ȳu s̄yaya yuc̄t̄eoj̄u yure jaju s̄larã yir̄aji”, yi t̄oĩa gũigu, ȳu yaḡu ñado mami ĩocũ. ³⁹ No ĩ catirise maibojaḡuti godaḡu yiguĩji. Ito bajibojaro-cati yure t̄or̄un̄gũ, ȳu oca ĩ gotija t̄o junisinicōri ĩna s̄iagũama catit̄ĩñare gaye b̄ujaḡu yiguĩji, yiquĩ Jesús ḡuare.

Dios t̄u waja b̄ujare gaye

(Mr 9.41)

⁴⁰ No m̄are boca ãmirãti yure c̄uni boca ãmirã yir̄aji ĩna. Ito yicōri no yure boca ãmirãti yure c̄oarure c̄uni boca ãmirã yir̄aji ĩna. ⁴¹ No, “Diore goti ĩsiri mas̄u ñami”, yi masicōri ĩre boca ãmirã Dios t̄u ĩ b̄ujado bajiroti waja b̄ujarã yir̄aji ĩna c̄uni. No, “Queno yiḡu ñami”, yi masicōri ĩre boca ãmirã, Dios t̄u ĩ b̄ujado bajiroti waja b̄ujarã yir̄aji ĩna c̄uni. ⁴² Riti m̄are gotia ȳu. No yure s̄yayarãre ñasarã

meje ñna ñabojarocati ñnare boca ãmicõri ñnare ñna ide ioja, waja bɔjarã yirãji ñnaõna. “Jesure sɔyagɔ ñami”, yi masicõri ñre ñna boca ãmija, waja bɔjarã yirãji ñnaõna, yiquĩ Jesús gɔare.

11

“Jesure titẽña”, Juan idé guri masɔ ñyi ñucare gaye (Lc 7.18-35)

¹ Gɔa ñ rãca riasotirã jɔa gɔbojeno ñnarãre ito bajiro riaso rotiquĩ Jesús. Ito bajiro ñ goti tñoja bero iti sita cɔtori masare riaso ucurã wacɔ gɔa, Jesure sɔyarã.

² Iti rɔmɔ masare idé guri masɔ Juan tubiara wijɔ ñañi. Itoɔ ñ ñaroca Jesús ñ masare riaso ucure, ito yicõri tiyamani ñ ñore gaye oca ejayijɔ ñre. Ito bajiri Jesure ñna seniãtoni ñ rãca riasotirã jɔarãre cõañi Juan. ³ Gɔa tɔ ejacõri ado bajiro Jesure seniãcã ñna:

—¿Muti ñnati Cristo Dios ñ cõarɔ? Gãji mɔ ñajama, ¿gãjijɔare bocatirãtite gɔa? yi seniãcã ñna Jesure.

⁴ ñna ito yija tɔocõri:

—Wasa, Juan tɔ tɔdi wasa. ñ tɔ ejacõri mɔa tigore, mɔa tɔogore cɔni gotiba ñre. ⁵ Ado bajiro ñre mɔa gotire ãmoa yɔ: “Timena cɔni ticoa. Wamena cɔni wacoa. Rujɔ camí jogarã cɔni camí yaticoa. Tɔomena cɔni tɔocoama. Godana cɔni tɔdi caticoama. Ito yicõri bojoro bɔjarã cɔni Dios oca quenarise gaye tɔo, baji ñañi ñna Jesús ñ masirise ñ ñojare”, yi gotiba, Juan tɔ mɔa ejaja. ⁶ No yɔre tɔorãnugũ ñ jidicãbeja wanɔ quenagũ yiguñji, yiquĩ Jesús ñnare.

7 Ñna waja bero Juan idé guri masu gaye masare gotisuoquĩ Jesús:

—¿Yucu manojũ warã ñimare tuoĩa wacati mua? ¿Sĩgũ ãmugũ mino iti waja, ue rãgõgũre tuoĩa wacatite mua? 8 Ñocũre mua tuoĩa wabeja, ¿ñari masa ya yutabujuri sãñagũre tuoĩa wacatite mua? “Quenarise yutabujuri sãñarã ñacã ñna ñjarã tu ñarã”, yi masia mani. 9 ¿Ñimajũare tuoĩa wasacati mua? ¿Diore goti ñsiri masare tuoĩa wacatite mua? Riti mũare gotia yũ. Gãjerã Diore goti ñsiri masa rëtoro ñagũre tiyija mua. 10 Dios oca tutijũ Juan idé guri masu gaye ado bajiro gotia:

Mũ riojũa oca goti yuri masu cõagũ yigũja yũ. Ñti ñami mũ ejaroto riojũa queno yuri masu, yi gotia Dios oca tuti.

11 Riti mũare gotia yũ. Nijũa gãji masu, masa jeyaro wato Juan idé guri masare bajiro ñasagũ maquĩji. Ito bajibojarocati Dios ñ rotirojũ ñasarã meje ñabojarocati ñna ejaja Juan rëto busaro ñasari masa ñarã yirãji ñna, yiquĩ Jesús masare.

12 ‘Cajero Juan ñ riasosurocajũ, ito yicõri adi rumarijũ cuni jãjarã ñnama Dios ñ rotirojũ sãja ãmorã. Jãjarã ñabojama ñna ñeñaro yirise jidicãmenati jore sãja ãmobarã. 13 Juan ñ ejaroto riojũa, “Ñre tuorãnarãre ñ rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yi tuoĩa yurã busiñi Diore goti ñsiri masa. Dios rotirise ucarĩ masu Moisés ñayoru cuni ito bajiroti busiñi. 14 “Diore goti ñsiri masu Elías wame cutigũ goaĩogũ yiguĩji”, yi goti yuyijarã ñna. “Juana suoriti goaĩoami ñna tuoĩa yuru”, mua yi tuoĩaja quena. 15 “Gãmo goje cutirã tuoja mua”, yiquĩ Jesús masare.

16 ¿Ñena cõĩacõri no bajiro bajiatibe adi rãmuri gãna masa, yi cõĩagõtibe yu? Rĩaca cuto gũdareco ãna baba rãca aje rujicõri bũsi rujirãre bajiro bajiamã ãna. 17 “Seru jutia gũa. Ito bajibojarocati borobea mũa. Bojori bũjare basa gũa sãabojaja otibea mũa”, rĩaca yi ajerã robo bajiro bajirã ñama adi rãmuri gãna. 18 Ito bajiro ya mũa cũni. Mũa ãmoro bajiro gãji ã yibeja, junisĩnia mũa. Juan ã ejaja ticõri, jeyaro ã babeja, yu yé ide ã idibeja ticõri, “Rũmũ sãñaru ñami ãni”, yicũ mũa. 19 ã bero ejacũ yu, Masa Rĩjoru. Yu baja, yu idija ticõri, “Jairo bagũ ñami ã. Ito yicõri idiri masũ ñami. Ñeñaro yiri masa baba ñami ãni. Ujarãre yiari waja seni ãsiri masa baba ñami ã”, yicũ mũa yure. Ito bajiro mũa yibojarocati Dios masirise mũa tũo masi ãmoja, ãre masirãre ãna yigore ticõri tũo masirã yirãji mũa, yiquĩ Jesús masare.

*Cũtori gãna riojo cũdimena oca
(Lc 10.13-15)*

20 Ito bajiro ã yija bero tiyamani ã ãora cãtori gãnare tũoĩacõri ãnare tudisũoquĩ Jesús. Ñeñaro yirisere ãna jidicãbejare ito bajiro ãnare tudiquĩ Jesús:

21 —Bũjato bũjarã yirãji mũa Corazĩn gãna. Bũjato bũjarã yirãji mũa Betsaida gãna cũni. Tiro cuto gãna ito yicõri Sidõn cuto gãnare cũni mũare tiyamani yu ãcato bajiro ãnare yu ãoja iti rãmũju ãna ñeñaro yirisere tũoĩa bojori bũjacõri jidicãboana ãna. “Gũa ñeñaro yirise jidicã gũa”, yirona yutabuju bojori baju sãñaboana ãna. Ito yicõri, “Bojori bũja gũa”, yirona ãna ya rijogaju õja jeoboana ãna. 22 Riti mũare gotia yu. Ñeñaro yirisere mũa jidicãbeja,

Dios ï waja seniri rꞑmꞑ Sidón gãna, Tiro gãna rêto bꞑsaro ñeñaro tōbꞑjarã yirãji mꞑa. ²³ Mꞑa Capernaum gãna, “Ũmacũju Dios ï ñaroju ejacoana mani”, yi tꞑoĩboja mꞑa. Ejamenaji mꞑa. Jubeju godana tꞑju jeame ãjuꞑoju ejarã yirãji mꞑa. Sodoma gãnare tiyamani yꞑ mꞑare ïocato robo bajiro yꞑ ïnare ïoja, ïna ñeñaro yirisere jidicãboana ïna. Ito bajiri adi rꞑmꞑriju cꞑni ñaboadoja ïna cꞑto maji. Tiyamani yꞑ mꞑare ïobojarocati ñeñaro mꞑa yirise jidicã ãmobeja mꞑa. ²⁴ Riti mꞑare gotia yꞑ, Dios ï waja seniri rꞑmꞑ Sodoma gãna rêto bꞑsaro ñeñaro tōbꞑjarã yirãji mꞑa, yiquĩ Jesús masare.

*Yꞑre mꞑa sꞑyaja tujacãre gaye bꞑjarã yirãji mꞑa,
Jesús ï yire gaye*

(Lc 10.21-22)

²⁵ Iti rꞑmꞑri Diore ado bajiro bꞑsiquĩ Jesús:

—Cꞑna, ũmacũju gagꞑ Ũju ña mꞑ. Adi tuti gagꞑ cꞑni Ũju ña mꞑ. Mꞑre rꞑcꞑbꞑoa yꞑ. Yꞑ riasorise ñasari masa, bꞑto tꞑo masirãre cꞑni ïna masibitiroca ya mꞑ. Ito yicōri yꞑ riasorise bꞑto ñasari masa meje, bꞑto tꞑo masimenare cꞑni ïna tꞑo masiroca ya mꞑ. Ito bajiri mꞑre rꞑcꞑbꞑoa yꞑ.

²⁶ Ito bajiro ya Cꞑna mꞑ, mꞑ ãmoro robo bajiro yigu, yiquĩ Jesús Diore.

²⁷ Jeyaro yꞑ yirise, yꞑ ïogorise cꞑni yꞑ yi masiroca yami yꞑ Jacꞑ. Yꞑ Jacꞑ sīgũti yꞑre masiami. Gãjerãma yꞑre masibeama. Yꞑ sīgũti yꞑ Jacꞑre ti masia. Gãjerãma ïre ti masimenaji. ïre masitoni yꞑ gotirã riti yꞑ Jacꞑre masirãji ïna. ²⁸ Moare bogarã, rꞑcꞑrise ãmiboja bogarãre bajiro bajirã ña mꞑa yꞑ tija. Ito bajiri yꞑre tꞑorã waya. Mꞑare tujacã rotigu yiguja yꞑ. Ito yicōri yꞑre mꞑa tꞑorũnaja mꞑa tꞑoĩa

oca sēoroca yigũ yigũja yũ. ²⁹ Yũ rotiro robo bajiro cadiya mũa. Ito yicōri yũ gaye riasoya. Masare ti maigũ ñari sēoro mũare rotibicũja yũ. Usiroro yigũ meje ña yũ. Ito bajiri yũ rotiro robo bajiro mũa cadija ticōri, mũa tujacāroca yigũ yigũja yũ. Ito yicōri mũa ya usijũ sajari oca cãtiro yiroja mũare. ³⁰ Yũ mũare rotirise josari meje ña. Ito bajiri yũ gaye mũa cadija bojori bũjamenati queno wanũ quenarã yirãji mũa. Rũcũbiti ũmarã bajiro wanũ quenarã yirãji mũa, yiquĩ Jesús masare.

12

Jesús rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicōri ñna bare gaye

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Iti rũmũri tujacãra rũmũ ñaroca ote wato wacũ gũa Jesús rãca. Gũa ñ rãca riasotirã ñiocõcũ. Ito bajiri trigo ajeri beja ãmicōri bacũ gũa. ² Iti gũa baja ticōri, fariseo gaye tũoĩarã ado bajiro yicã Jesure:

—Tite. Mũ rãca riasotirã tujacãra rũmũ moare gaye mejeti moama ñna, yicã ñna Jesure.

³ Ito bajiro ñna yija tũocōri, ado bajiro cãdiquĩ Jesús:

—Co rũmũ David ñayorũ ñ rãca gãna ñiocõ wana ñna yigore, ¿Dios oca tuti tũĩabiticati mũa? ⁴ Ñiocõ wana ñari Dios ya wiju sãjacōri, ñre rũcũbuorã gãjerã ñna cũre naju bayijarã ñna. Paia mesa riti ñna baroti ñabojayijũ iti. David mesa ñna baroti meje ñabojayijũ. ⁵ “Paia mesa tujacãra rũmũ Dios ya wiju ñna tujacãbeja ñeñaro yirã meje yiana ñna”, yi Moisés ñayorũ ñ ucare gaye, ¿tũĩabiticati mũa? ⁶ Riti mũare gotia yũ. Dios ya wi rēto bũsaro ñnasagu ña yũ. ⁷ Dios

oca tuti gaye queno tʰoĩa masibea mʰa. Ado bajiro gotia iti: “Masa gãjerãre queno ti maija quena yʰre. No yibea ecarʰ sãacõri yʰre ãna soe ãsija”, yi gotia Dios oca. Itire mʰa tʰoĩa masija, gãjerãre ti maicõri, “Ïnare seti ña”, yibitiboana mʰa. ⁸ Masa Rĩjora, Dios ã cõrʰ ña yʰ. Ito bajiri tujacãra rʰmʰ gaye yʰ rotiroti cʰni cõquĩ Dios yʰre, yiquĩ Jesús masare.

Ãmo digarʰre Jesús ã yisiorre gaye

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Ito yija bero judio masa minijuari wijʰ wacõri sãjacʰ gʰa Jesús rãca. ¹⁰ Iti wijʰ ñaquĩ sãgũ co dʰja ãmo digarʰ. “Jesure seti ña”, yirona fariseo gaye tʰoĩarã ado bajiro Jesure seniãcã ãna:

—¿Moisés ñayora rẽobisijari tujacãra rʰmʰ cõrãre yisiorre gaye? yi seniãcã ãna Jesure.

¹¹ Ïna ito yija tʰocõri:

—¿Sãgũ mʰa ya ecarʰ ã rujarajʰ ã quedi roaja ãmirã wamenajida mʰa? Tujacãra rʰmʰ ñabobarocati mʰa ya ecarʰ ã quedi roaja ãre ãmirã warãji mʰa. ¹² Ecarʰ rẽto busaro ñasagu ñami masʰ. Ito bajiri tujacãra rʰmʰre cʰni gãjire mani ejabʰaja quena, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʰoĩarãre.

¹³ Ito yija ãmo digarʰre ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Mʰa ya ãmo ñujoya ãja.

Ï ñucõarocati jajacoacʰ ãja, gaje dʰja ricare bajiroti. ¹⁴ Ito ã yija ticõri, budi wacã fariseo gaye tʰoĩarã. “¿No bajiro yicõri Jesure sãarajati mani?” yi tʰoĩa busiri seyocã ãna.

Ado bajiro ñagũ yiguĩji Jesús, yi tʰoĩa yure gaye

¹⁵ Ito bajiro ãna tʰoĩaja, tʰo masicõri gajerojʰa waquĩ Jesús mʰcana. Gʰa cʰni ã rãca wacʰ. Jesús

ĩ waja ticõri, jãjarã masa sũya wacã gũa rãca. Ito ã warojũ ñajediro masa cõrãre yisioquĩ Jesús. ¹⁶ Ito yicõri, “Ãniti gũare yisioquĩ”, yibeja mũa, yiquĩ ã ãnare. ¹⁷ Isaías ñayorũ Diore goti ãsiri masũ ã goticãdo bajiroti rêtacũ iti. Ado bajiro goti ucayoñi Isaías ñayorũ:

¹⁸ ãni ñami yũre moa ãsiri masũ yũre cãdigũ. ãre besecũ yũ. ãre maia yũ, ito yicõri ãre wanũa yũ. Yũ ya usi ãre queo sãgũ yigũja yũ. “Masa ãna ñeñaro yirise waja senigũ yiguĩji Dios”, yi masare goti batogũ yiguĩji ã.

¹⁹ Masare oca josabicũ yiguĩji ã. Ito yicõri masare ma gũdareco eja rũgũcõri awasã gotibicũ yiguĩji ã.

²⁰ Yũre queno tũorũnũsamenare cãni ãnare cõabicũ yiguĩji. Yũre queno tũorũnũsamenare ãnare ejabũagũ yiguĩji ã, yũre ãna queno tũorũnũtoni. Ito bajiro ñagũ yiguĩji ã, masa jeyarore yũ ti beseri rãmũ iti ejarocajũ.

²¹ “ãti ñami masare masorocũ Dios ã cõarũ”, yi tũoĩa wanũ yurã yirãji masa jeyaro, yi gotia Dios oca tuti, yiquĩ Jesús fariseo gaye tũoĩarãre.

Rãmũa ujũ rotirise boca ãmicõri yami Jesús, ãna yire gaye

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Ito yija bero sãgũre Jesús tũ ãmi ejacã ãna. ã ñaquĩ tibicũ, bũsibicũ cãni. Rãmũa sãñagũ ñari ito bajiro ñabojaquĩ ã. ãre yisioquĩ Jesús. Ito bajiri tibicũ ñabojaru tiquĩ ãja. Ito yicõri bũsibicũ ñabojaru bũsicoaquĩ ãja. ²³ Itire ticõri masa jeyaro ucacã:

—¿David ñayoru janerãbatia janamiti ñati ãni? yi tũoĩacã masa.

²⁴ Ito bajiro masa ñna yija tũocõri, ado bajiro yicã fariseo gaye tũoĩarã:

—Rãmúare ĩ bucõaja rãmúa ujũ Beelzebú wame cutigũ ĩ masirisena rãmúare bucõami ĩ, yicã ñna.

²⁵ Ito bajiro ñna yi tũoĩarise ti masicõri ado bajiro yiquĩ Jesús ñnare:

—Cutori gãna ujarã gãmeri ñna junisinija queno cuto ña rujeabetoja. Co cuto gãna, co wi gãna cuni ñna gãmeri junisinija, queno ña masimenaji ñna.

²⁶ Ito bajiroti rãmúa ujũ rãmúare ĩ bucõaja queno ña masibiquĩji ĩ. Ito bajiro ĩ yija queno roti masibiquĩji ĩja. ²⁷ “Beelzebú wame cutigũ ĩ ejabuarisena rãmúare bucõami ĩ”, yiboja mũa yũre. Ito bajiro mũa yũre yi tũoĩabojaja, “Rãmú ĩ ejabuarise rãca bucõama gũa rãca gãna”, yirãre bajiro ya mũa. “Tũoĩa wisarã ya gũa”, yi tũoĩaruja mũare.

²⁸ Rãmúare yũ bucõaja Espíritu Santona sũoriti bucõa yũ. Ito bajiro yũ yija, “Diore tũorãnrãre ĩ miojuri rũmũ eja wajũ ĩja”, yi masirã yirãji mũa, yiquĩ Jesús ñnare.

²⁹ ‘Sĩgũ gãji sũogũ ya wi sãjacõri ĩre siabicati gajeoni ĩma masibiquĩji ĩ. ĩre ĩ siaja berojũ gajeoni ĩma masiguĩji ĩ. Rãmúa ujũ rẽtoro masigũ ña yũ. Ito bajiri rãmúare bucõa yũ, yiquĩ Jesús fariseo gaye tũoĩarãre.

³⁰ ‘Yũ robo bajiro tũoĩamena yũre tũo terã ñama ñnaõna. Yũre ejabũabicũ yũre ñẽñaro yami ĩocũ, yiquĩ Jesús ñnare.

³¹ ‘Riti mũare gotia yũ. Masa ñna ñẽñaro yija, ito yicõri ñẽñaro ñna bũsija cuni, ñnare ãcabojõ masiguĩji Dios. Espíritu Santore ñna bũsituja, itireama ñnare

ãcabojo masibiquĩji Dios. ³² Yu ña Masa Rĩjoru. No yure ĩ busituja, ñocũre ãcabojo masiguĩji Dios. Ito bajibojarocati, no Espĩritu Santore ĩ busituja itireama ĩre ãcabojo masibicu yiguĩji Dios. Adi tutire ũmacũju Dios ĩ ñaroju cuni ãcabojo masibicu yiguĩji Dios, Espĩritu Santore masa ĩna busituja, yiquĩ Jesús fariseo gaye tũoĩarãre.

Ricana shoriti yucũgũre ti masia mani, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Lc 6.43-45)

³³ Yucũgũ quenaricu iti ñaja, quenarise rica cutiro yiroja. Yucũgũ ñeñaricu iti ñaja, ñeñarise rica cutiroja. Ricaju ticõri, “Adigu ña quenarise rica cutiricu, adigu ña ñeñarise rica cutiricu”, yi ti masia mani. ³⁴ Ñeñaro busirã mua ñajare ãña juniro bajiro baja mua ya rise. Ñeñaro riti yirã ñari quenarise busi masimenaji mua. Mani ya usi iti tũoĩaro bajiroti busia mani. ³⁵ Sĩgũ queno yigu quenarise busigu yiguĩji, ĩ ya usi iti tũoĩaro bajiroti. Ito yicõri ñeñaro yigu, ĩ ya usi ñeñaro iti tũoĩaro bajiroti ñeñarise busigu yiguĩji ĩ. ³⁶ Riti muare gotia yu. Dios ĩ waja seniri rumu rocati mani busiado bajiroti manire waja senigũ yiguĩji. ³⁷ Mani busi wado bajiroti waja senigũ yiguĩji Dios. Queno yirã mani ñaja, “Queno yirã ñama ĩna”, yigu yiguĩji Dios manire. Ito yicõri ñeñaro yirãreama, “Seti cutirã ñama”, yigu yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús fariseo gaye tũoĩarãre.

Tiyamani mu ĩore ãmoa gũa, yi ĩna senire gaye
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Ito ñ yija bero, ado bajiro seniñacã fariseo gaye tũoĩarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni:

—Riasori masũ, tiyamani mũ ãore ãmoa gua, yicã ãna Jesure.

³⁹ Ito yija ado bajiro ãnare cãdiquĩ Jesús:

—Ñeñaro yirã ito yicõri yãre tũorũnũmena cuni, tiyamani yũ ãore ãmoama ãna. Ito ãna yibojarocati ãnare ãoado ma yũ. Jonás ñayorũ Diore goti ãsiri masũ ãre rẽtare gaye riti ãnare goticũja yũ. ⁴⁰ Ado bajiro rẽtayijũ Jonásre: Udia rũmũ, udia ñami wai jaigũ totijũ ñabojayijũ. Ito bajiroti yũ cuni Masa Rĩjorũ ñami udia ñami ãmũa udia rũmũ ñagũ yigũja yũ sita watojũ. ⁴¹ Nĩnive cuto ñayoana Dios ã waja seniri rũmũ mũcana tũdi catirã yirãji. Tũdi caticõri, “Mũare seti ña”, yirã yirãji adi rũmũri gãnare. Nĩnive cuto gãna ñayoana Jonás ñayorũ Dios oca ã gotija tũocõri, ñeñaro ãna yirisere jidicãyijarã ãna. Ito yicõri mama uci wasoayijarã ãna. Jonás ñayorũre ãna tũorũnũjare, tũdi caticõri, “Mũare seti ña”, yirã yirãji ãna adi rũmũri gãnare. Yũ ado mũa rãca ñagũ Jonás ñayorũ rẽto busaro ñasagũ ña yũ. Ito bajibojarocati yãre tũorũnũbea mũa. ⁴² Rocajũ gago ujo ñayoro Dios ã waja seniri rũmũ mũcana tũdi caticoago yigõji iso. Mũcana tũdi caticõri adi rũmũri gãnare, “Mũare seti ña”, yigo yigõji iso. “Salomón queno masigũ ñayijũ”, yija tũocõri, sõjũ gago wadicõri ã tũ ejayijo iso. Ito bajiri adi rũmũri gãnare, “Mũare seti ña”, yigo yigõji iso. Yũ ado mũa rãca ñagũ Salomón rẽto busaro ñasagũ ña yũ. Ito bajibojarocati yãre tũorũnũbea mũa, yiquĩ Jesús fariseo gaye tũoĩarãre.

Masare budigocōri mɛcana tɛdi rãmú ĩ sãjare gaye

(Lc 11.24-26)

⁴³ Rãmú sĭgũre ĩ budija, ide manojɛ tuja ãmogũ ãma ucuguĩji. ĩ bɛjabeja ado bajiro tɛoĩagũ yiguĩji: ⁴⁴ “Yɛ budigoadojɛ tɛdi warɛja yɛre”, yĭ tɛoĩaguĩji. ĩ budigorɛre mɛcana tɛdi ĩ ejaja, queno wĭ ɛeri mani wĭ, queno carari wĭ robo bajiro ti ejagɛ yiguĩji. ⁴⁵ Ito bajiro ĩre ti ejacōri jɛa ãmojeno rãmúa ĩ rĕto bɛsaro ñeñaro yirãre ãmi ejagɛ yiguĩji ĩ. Ito yicōri ĩna ñarocōti ãmɛgũre sãjarã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna sãjare buto bɛsa ñeñaro yigɛ ñagũ yiguĩji ãmɛgũ ĩja. Ito bajiroti rĕtaro yiroja adi rɛmɛri gãna ñeñaro yirãre cɛni, yiquĩ Jesús fariseo gaye tɛoĩarãre.

Jesús ĩ ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesús masare ĩ bɛsiroca riti ĩ jaco ĩ ocabaji mesa rãca macũjɛ eja rũgũcã ĩna. Jesure bɛsirona ĩre ji bucōabojacã ĩna. ⁴⁷ Sĭgũ ĩre jigɛ ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure:

—Mɛ jaco, mɛ ocabaji mesa rãca ado macũjɛ ñama. Mɛ rãca bɛsi ãmoama ĩna, yiquĩ ĩ Jesure.

⁴⁸ Ito ĩ yijare ado bajiro cɛdiquĩ Jesús:

—¿Ñimo ñati yɛ jaco, ito yicōri noa ñati yɛ ocabajirã? yiquĩ Jesús ĩre.

⁴⁹ Ito yija gɛa ĩ rãca riasotirãre ticōri:

—Ãna ñama yɛ ñarã, ito yicōri yɛ jacore bajiro bajirã. ⁵⁰ Noa yɛ Jacɛ ãmacũjɛ gagɛ ĩ rotiro bajiro yirã, ĩna ñama yɛ ocabajirãre bajiro bajirã, ito yicōri yɛ jacore bajiro bajirã, yiquĩ Jesús ĩre.

13

*Oteri masu gaye Jesús i goti masiore ocana gaye
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Iti rumuti wire budi wacōri, itajura tunima rujicu gna Jesús rāca. Ito bajiro yicōri masare riasoquī Jesús. ² Masa jājarā busa ina minijua wadija ticōri, cumaju sājacōri rujiquī Jesús. Masa minijuacāna jajaju riti tujacā ina. ³ Ito yija goti masiore ocana masare riasoquī Jesús.

Ado bajiro riasoquī i:

—Sīgū wesecaju i ya ote ajeri otegu wayiju i. ⁴ Weseca ejacōri iti ajerire i wējabateroca, gaje ajeri maju quedi queayiju. Ito bajiri minia ejacōri itire ba batecōyijarā. ⁵⁻⁶ Ito yicōri gaje ajeri gūta watoju quedi queayiju. Queno sita mañiju. Ito bajiri judiboja, yoari mejeti siniacoayiju iti ūmacañi jeana, sita jōrecōri. Ito yicōri ñemari iti manijare siniacoayiju iti. ⁷ Ito yicōri gaje ajeri jota watoju quedi yiju. Ito bajiri jota mari itire darea sīacōyiju. ⁸ Gaje ajeriana sita quenaro quedi queayiju. Iti judi majacōri queno rica cutiyiju. Coria sarari cien ñari ajeri rica cutiyiju. Gaje sarari setenta ñaricari, gaje sarari treinta ñaricari rica cutiyiju. ⁹ Mua gāmo goje cutija, yu busirisere tuo masiña mua, yiquī Jesús masare.

*¿No yija goti masiore ocana masare riasoati mu?
ina yi seniāre gaye*

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Ito bajiro Jesús i yija tucōri, ado bajiro seniācu gna i rāca riasotirā:

—¿No yija goti masiore ocana masare riasoati mu? yicu gna ire.

11 Ado bajiro guare cadiquĩ ĩ:

—“Īre tuorũnurãre ĩrotiroju miojugũ yiguĩji Dios”,
 yi gãjerã ĩna tuoĩabitire mua masiroca yami ĩ.
 Gãjerãreama ĩna masiroca yibeami Dios. 12 No ĩre
 tuorũnugũre jai busaro tuo masire gaye jidicãgũ
 yiguĩji Dios ĩre. Ito bajiri jai busaro masigũ yiguĩji
 ĩ. No ĩre tuorũnubicare jabetacã ĩ tuoĩabojarisere
 ěmacõgũ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajiri ñe tuoĩare mano
 tujagũ yiguĩji ĩ. 13 Ito bajiri masare tuo masire
 ocana ĩnare riasoa yũ. Tibojarãti timenare bajiro
 ñama ĩna. Ito yicõri tuobojarãti tuomenare bajiro
 ñama ĩna. Ito bajiri Dios ocare tuobojarãti, “Ito
 bajiro yireoni ñaroja iti”, yi tuoĩa masibeamã ĩna.
 14 Ito bajiro ĩna bajija Diore goti ĩsiri masũ Isaiás
 ñayorũ ĩ gotiado bajiroti rãta. Dios oca gotigũ ado
 bajiro ucayoñi Isaiás ñayorũ:

Yure tuobojarãti itire tuo masimena yirãji mua.
 Tibojarãti, “Ito baja”, yi masimena yirãji
 mua.

15 Adocãta gãna yũ tuoĩaro bajiro ĩna ya usina yure
 tuoĩa ãmobeama ĩna. Tuobojarãti ñeñaro tuo
 godo weorãji. Ito yicõri tibojarãti bibicãna
 bajiro bajiamã ĩna. Yũ ĩbojarise ti ãmobeama.
 ĩna ya gãmo gojena tuo ãmobeama ĩna. ĩna ya
 usina tuo masi ãmobeama ĩna. Ito yicõri yure
 yisio rotirã ejamena yirãji ĩna, yi gotiami
 Dios, yi ucayoñi Isaiás ñayorũ, yiquĩ Jesús
 guare.

16 'Queno wanurã ña mua. Yure ticõri ti ma-
 sia mua. Ito yicõri yure tuocõri tuo masia mua.

17 Riti muare gotia yũ. Jãjarã Diore goti ĩsiri masa
 ñayoana, queno yirã ñagoana cuni mua tirisere ti
 ãmobjayijarã ĩna. Ito bajibojarocati tibisijarã ĩna.

Mua t̄orise c̄ni t̄o ãmobojoyajarã. Ito bajibojarocati itire t̄obisijarã ãna, yiquĩ Jesús ḡhare.

Ado bajiro baja oteri mas̄ ye, yi Jesús ã goti quenore gaye

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ “Oteri mas̄ s̄gũ ado bajiro bajiyij̄”, yiroc̄ m̄hare gotib̄ ȳ. Ito bajiri adocãta m̄hare goti r̄etobuḡ ya ȳ, mua queno t̄o masitoni. Queno t̄oya mua. ¹⁹ “Ïre t̄orũnrãre ã rotiroj̄ mijuḡ yiguĩji Dios”, yire gaye oca t̄obojarãti, itire queno t̄o masimenaji gãjerã. ãna ñama ã oteḡ waroca maj̄ quedira ajeri robo bajiro bajirã. Dios oca t̄obojarocati ãna ãcabojaroca yami r̄má. ²⁰ Coriarã Dios oca t̄ocõri queno wan̄re rãca boca ãmibojarãti yoari mejeti jidicãrãji ãnaõna. ãna ñama gũta watoj̄ sita jõreroacã quedira ajeri robo bajiro bajirã. ²¹ Queno Dios oca t̄o ñiabiticõri, yoari mejeti jidicãrã yirãji ãna. “Dios ocare ȳ t̄orũn̄ja ticõri, ȳ t̄õbujaroca yama gãjerã. ¿No yija Dios ocare t̄orũn̄atibe ȳ?” yi t̄oã bojori b̄jarã yirãji ãna. Ito bajiri ã ocare jidicãrã yirãji ãna. ²² Gãjerãma Dios oca t̄o ñabojarãti b̄to adi sita gaye t̄oã usirioama ãnaõna. ãna ñama jota wato quedira ajeri robo bajiro bajirã. B̄to gajeonire t̄oã ãmosacõri queno Dios ocare t̄o s̄yabeama ãnaõna. Ito bajiri Dios ã ãmoro bajiro queno yi masimena yirãji ãna, ito yicõri ãre queno moa ãsimenaji ãna. ²³ Gãjerãma Dios oca t̄ocõri queno t̄o ñiarã yirãji. ãna ñama sita quenarisej̄ quedira ajeri robo bajiro bajirã. Ito bajiri Dios ã ãmoro bajiro yirã yirãji ãna. ãna ñarã yirãji cien rica c̄tiri sara robo bajiro bajirã. Ito yicõri gãjerã sesenta rica c̄tiri

sara robo bajiro bajirã, gãjerãma treinta rica cutiri
sara robo bajiro bajirã yirãji ãna, yiquĩ Jesús gũare.

Ote quenarise wato ta widirise judire oca

²⁴ Mũcana gaje goti masiore ocana masare gotiquĩ Jesús:

—“Ïre tũorũnũmenare ruyuriogũ yiguĩji Dios. Ïre tũorũnũrãre riti ï rotirojũ miojugũ yiguĩji”, yirocũ goti masiore ocana masare gotiquĩ Jesús: “Ïre tũorũnũrãre ï rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca masare mani riasoja, ado bajiro bajia iti. Tũote mũa. Sĩgũ ï ya wesecajũ ï ya ote ajeri quenarise oteyijũ. ²⁵ Ï oteja bero ï caniroca ï ya weseca ejacõri ta widirise oteyijũ ï wajacũ. Ito yicõri wacoayijũ ï. ²⁶ Ito bajiri ote bũcũa mũja wato ta widirise cũni goayijũ. ²⁷ Ito bajija ticõri, ï ya moari masa ïre gotirã wayijarã. Ï tũ ejacõri ado bajiro yiyijarã ãna: “¿Gũa mũjũ ote quenarise riti otebojacati mũ? ¿No yija ito bajibojarocati ta widirise wũsari?” yiyijarã ãna mũjũre. ²⁸ Ito ãna yijare: “Sĩgũ yũ wajacũ oterũ”, yiyijũ ï ãnare. Ito ï yijare: “¿Adocãta ta widirise gũa wãjagore ãmoati mũ?” yĩ seniĩayijarã ãna mũjũre. ²⁹ “Wãjabeja. Mũa wãjaja, ote rãcati wãjarã yirãji mũa. ³⁰ Adocãta ote rãca cocati bũcũacõjaro maji. Iti rica cutiroca mũare wãja roticũja yũ maji. Ito yicõri itire soeja quenaroja. Ito bero rica ãmicõri rica cũadojũ mũare seo roticũja yũ”, yiyijũ oteri masũ ï ya moari masare, yĩ riasoquĩ Jesús masare.

Ado bajiro bajia mostaza ajeri, yĩ Jesús ï riasore gaye

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Mucana gaje goti masiore ocana ado bajiro masare gotiquĩ Jesús:

—“Íre t̃or̃uñr̃are ĩ rotiroj̃u miojug̃u yiguĩji Dios”, yire oca masare mani riasoja, ado bajiro bajaia iti. T̃ote m̃ua. S̃ĩg̃ũ ĩ ya weseca mostaza ajeri oteyij̃u. ³² Gaje ote ajeri r̃ĕtoro m̃utacã b̃usa ña iti mostaza ajeri. Ito bajiro m̃utacã ñabojaroti b̃ucua wato gaje ote yuc̃ari r̃ĕto b̃usaro jajoc̃u ñaroja itig̃u. Jajoc̃u itig̃u ñajare itig̃u r̃uj̃arij̃u minia jib̃u menir̃ãji ña. Itire bajiroti Dios mani Ʋj̃u ĩ ñaja, g̃ãjer̃are goti ãmor̃ãji mani, j̃ãjar̃ã b̃usa ĩre masir̃ã ña ñatoni, yi riasoquĩ Jesús masare.

Ado bajiro bajaia naju wadarise uco, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Lc 13.20-21)

³³ Mucana gaje ado bajiro goti masiore ocana riasoquĩ Jesús:

—“Íre t̃or̃uñr̃are ĩ rotiroj̃u miojug̃u yiguĩji Dios”, yire oca masare mani riasoja, ado bajiro bajaia iti. T̃ote m̃ua. Romio pan menig̃õ waco ũdia coac̃õ pan menire gaye ãmiyijo iso. Ito yic̃õri wadarise ũco w̃uoyijo iso. Ito bajiri iso w̃uoya jairo wadayij̃u iti. Itire bajiroti bajiro yiroja, “Íre t̃or̃uñr̃are ĩ rotiroj̃u miojug̃u yiguĩji Dios”, masare mani yi riaso ucuja. Ito bajiri j̃ãjar̃ã b̃usa ĩre t̃or̃uñu warã yir̃ãji ĩja, yi riasoquĩ Jesús masare.

Goti masiore ocana Jesús ĩ riasore gaye

(Mr 4.33-34)

³⁴ Masare riasog̃u goti masiore ocana riti ĩnare riasoquĩ Jesús. ³⁵ Ito bajiro masare ĩ riasoja Diore goti ĩsiri mas̃u ĩ goticãdo bajiroti r̃ĕtac̃u. Ado bajiro gotiyoñi ĩ:

Goti masiore ocana riti masare gotigũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri adi macãrucãro rujeoroto riojũa gaye masa ĩna masibitire gotigũ yiguĩji, yi ucañi Diore goti ĩsiri masũ ñayoru yũre tuoĩa yugũ, yiquĩ Jesús masare.

Ote quenarise wato ta widirise judire oca, Jesús ĩ goti quenore gaye

³⁶ Ito bajiro masare yi goti tĩocõri, “Wajũ”, yiquĩ Jesús. Ito bajiro yicõri wijũ maja ejacõri sãja waquĩ Jesús. Wijũ sãja ejacõri ado bajiro seniĩacu gũa ĩ rãca riasotirã:

—Ta widirise gaye mũ goti quenore ãmoa gũa, yicũ gũa Jesure.

³⁷ Ito bajiro gũa yija, ado bajiro gũare gotiquĩ Jesús:

—Ote quenarise otegũ yuti ña Masa Rĩjoru. ³⁸ ĩ otero ĩ ya weseca bajiro bajia ado mani ñarojũ. Ote quenarisere bajiro bajirã ñama masa Diore tuorãnurã. Ta ñeñarisere bajiro bajirã ñama masa rãmũ ñarã. ³⁹ Ta widirise ote rudirũ ĩti ñami rãmũ. Ote bucuarijũ ĩna ãmireoniti ña adi macãrucãro iti jedirijũ. Ote bucuaroca miorãõnati ñama ángel mesa. ⁴⁰ Ta widirise ãmicõri ĩna soeado bajiro bajia macãrucãro iti jedirijũ. ⁴¹ Yũ ña Masa Rĩjoru. Ángel mesare cõagũ yigũja yũ, ñajediro ñeñarisere ĩna besecõatoni. Ñeñaro yirãre cuni besecõarã yirãji ĩna, Dios ĩ rotirojũ ĩna ejabe yirona. ⁴² ĩnare besecõri jeame ãjũrojũ ĩnare cõarã yirãji ĩna. Ito jeame ãjũrojũ ejacõri ñeñaro tõbũjarã yirãji. Ito bajiri oticõri bũto tuoĩa oca jairã yirãji ĩna. ⁴³ Dios ĩ rotiro bajiro yirã mani Jacũ ĩ rotirojũ ejacõri, ãmacañi busuro bajiro busu ñarã yirãji ĩna. Mũa gãmo goje

cutija, yu busirisere tuo masiña mua, yiquĩ Jesús guare.

Dios ã rotiroju mua eja ãmoja ado bajiro tuoĩaja quena, yi Jesús ã riasore gaye

⁴⁴ “Dios ã rotiroju mua eja ãmoja, ñeñaro yirise jidicãcõri ãre riti tuorũnrã yirãji mua”, yirocu ado bajiro riasoquĩ Jesús guare: Sĩgũ gãji ye buto waja cutirise sita watoju ã yeyobojare bujayiju. Itire bujacõri mucana itijuti tãdi yeyocũ remoyiju ã. Ito bajiri itire wanagũ, ã gajeoni cutirise ñarocõti gãjerãre ãsi jeocõyiju ã niyeru bujarocu. Iti niyeru bujacõri iti sita ujure waja yirocu yiyiju ã. “Sita bujacõri sita wato yeyore cuni bujagu yiguja yu”, yirocu iti sita ujure waja yiyiju ã. Dios gaye quenarise mua buja ãmosaja, ãre riti tuorũnrã yirãji mua, yi riasoquĩ Jesús guare.

Dios ye quenarise mua ãmoja ãre riti tuorũnrã syaja quena, yi Jesús ã riasore gaye

⁴⁵ “Dios ã rotiroju mua eja ãmoja, ñeñaro yirise jidicãcõri ãre riti tuorũnrã yirãji mua”, yirocu ado bajiro riasoquĩ Jesús guare: Sĩgũ ñaque buto waja cutirisere ãmagũ ñayiju. Iti ñaque perla wame cutirise ñayiju. ⁴⁶ Iti ñaquere buto ãmoyiju ã. Ito bajiri, ã gajeoni cutirise ñarocõti ãsi jeocõyiju ã, gãjerãre niyeru bujarocu. Ito yicõri iti ñaquere ãmosacõri waja yirocu yiyiju ã. Dios gaye quenarise mua buja ãmoja, ãre riti tuorũnrã syaja quena, yi riasoquĩ Jesús guare.

Wai quenarãre ado bajiro beseama wai jori masa, yi Jesús ã gotire gaye

47 “Ado bajiro bajia Dios rotirojũ ĩre tuorũnurãre ĩ miojuri rũmũ”, yirocũ gũare riasoquĩ Jesús: Gãjerã wai wayari masa yorigũ cõacõri wai jeyarore ãmiyijarã ĩna. 48 Jãjarã wai bujacõri jajũjũ ĩnare mocũyijarã ĩna. Jajũjũ ĩnare mocũcõri ĩnare beseyijarã ĩna. Quenarãre jibũjũ miosãyijarã ĩna. Gãjerã ñeñarãreama cõa roacõyijarã ĩna. 49 Ito bajiroti bajiro yiroja macãrucũro iti jediri rũmũ. Ángel mesa quenarãre beserã yirãji ĩna. 50 Besecõri ñeñarãreama jeame ãjũroju cõarã yirãji ĩna. Ito jeame ãjũroju ejacõri ñeñarõ tõbũjarã yirãji. Ito bajiri bũto tũoĩa oticõri oca jairã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gũare.

Bũcũ oca, mame oca Dios gaye bese masirã ña mũa, yĩ Jesús ĩ riasore gaye

51 Ito yija ado bajiro seniĩaquĩ Jesús gũare:

—¿Iti jeyaro mũare yũ gotirise tũo masicũati mũa? yiquĩ Jesús.

—Tũo masia, yicũ gũa ĩre.

52 Gũa ito bajiro yija, ado bajiro cũdiquĩ ĩ gũare:

—Mũa coriarã iti rũmũjũ maji, bũcũrã oca riasori masa ñayijarã. Adocãtama yũ rãca riasotirã ña mũa. “ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca yũ rãca riasoticõri juaji masire gaye ña mũare. Dios oca, bũcũ mũa tuogore cũni ña mũare. Bũcũ oca, Dios oca mame cũni masia mũa. Ito bajiri gajeoni seoraju bũcũ gaye mame gaye cũni bese masirã bajiro bajirã ña mũa, yiquĩ Jesús gũare.

Nazaretjũ Jesús ĩ ware gaye

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 Ito bajiro gũare goti masiore ocana ĩ gotija bero Jesús rãca wacũ gũa mũcana. 54 Wacõri ĩ ya

sita ejaçu gña. Minijuara wiju ejaçõri masare riasoquĩ Jesús. Queno ã riasoja tucõri, mcacã masa. Ìre tucõri ado bajiro yicã Ìna:

—¿Iti ã riasorise noju riasotiyijaribe ãni? ¿Ito yicõri no bajiro tiyamani gaye Ìoati? ⁵⁵ Adi sita gagu cumu jã moari masu macu ñami ãni. Ito yicõri María macuti ñami ãni. Santiago, José, Simón, Judas rìjoruti ñami ãni. ⁵⁶ Ito yicõri ã ñarã romia ado mani wato ñama Ìna. ¿No bajiro iti gaye masiati ãni? yicã Ìna ã ya cuto gãna.

⁵⁷ Ìna ya sita gaguti ã ñajare queno Ìre tucõri tucõri Ìna. Ado bajiro Ìnare gotiquĩ Jesús:

—Dios oca goti Ìsiri masure rucuborã yirãji masa. Ito bajibojarocati ã ya sita gãna, ã ya wi gãna canì Ìre rucubomena yirãji, yiquĩ Jesús masare.

⁵⁸ Ì ya sita gãna Ìre Ìna queno tucõri tucõri bejare, jaje tiyamani Ìo jeobitiquĩ iti cuto.

14

Juan idé guri masu ã godare gaye

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Iti rumuriti Galilea gagu wiju, Herodes wame cutigu Jesús gaye oca tucõri. ² Ì rãca ñarãre ado bajiro yiyiju Herodes, Jesure tucõri wacu:

—Juan idé guri masuti ñaguñji mcana. Godabojaguti tucõri catiguñji. Ito bajiri tiyamani gaye Ìoguñji Ì, yì tucõri abojayiju Herodes.

³⁻⁴ Ì Herodes ã ocabaji Felipe manojore emayiju. Iso ñayijo Herodías wame cutigo. Ado bajiro yiyiju Juan Herodesre:

—Isore manajo cutibitiruja mare, yibojayiju Juan Herodesre. Ìre tucõri amobisiju Ì. Ito bajiri

Juanre tubia rotiyijꝯ Herodes. Ito yicōri come misina ñre sia rotiyijꝯ ã.

⁵ Juanre sã ãmobjayijꝯ Herodes. “Diore goti ãsiri masꝯ ñami Juan”, masa ñna yi rꝯcꝯbꝯoja tꝯcōri, gũiyijꝯ ã. Ito bajiri Juanre sã rotibisijꝯ Herodes. ⁶ Herodes ã joeara rodo gãni bia ejayijꝯ. Ito bajiri masare oca cōayijꝯ ã, ñna basa titoni. Iti rꝯmꝯ rujarꝯmꝯ Herodías maco masa riojo basayijo. Iso basaja ticōri, bꝯto wanꝯyijꝯ Herodes. ⁷ Ito bajiri: “No ãmorise mꝯ senija, yiro roboti mare jidicãcꝯja yꝯ”, yiyijꝯ Herodes isore. ⁸ Ito bajiro ã yija tꝯcōri, “¿No bajiro ãmoati cana mꝯ?” yigo wayijo iso jacore. Jaco iso gotija tꝯcōri, ado bajiro yiyijo iso Herodesre:

—Juan idé guri masꝯ ya rijoga jatacōri somotērojꝯ jeocōri ãsiña yꝯre, yiyijo iso Herodesre.

⁹ Ito bajiro iso yija tꝯcōri, bojori bꝯjayijꝯ Herodes. Masa ñna tꝯoro riojo, “Yiro bajiroti mare ãsicꝯja yꝯ”, ã yire ñajare, ito bajiroti rotiyijꝯ ã ya moari masare. ¹⁰ “Tubiara wijꝯ Juanre rijoga jata ãmitēña”, yiyijꝯ Herodes ã ya moari masare. ¹¹ ã ya rijoga jata ãmicōri somotērojꝯ jeocōri mamore ãsiyijarã ñna. Ito yicōri isoꝯja jacore rēto ãsiyijo ãja.

¹² Iti oca tꝯcōri Juan rãca riasotiana masa ejayijarã. Ito yicōri ã ya rujꝯ ãmi wacōri yujeyijarã. Ito bajiro ñna yija bero Jesure gotirã gꝯa tꝯ ejacã ñna.

*Cinco mil ñarãre Jesús ã ecare gaye
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

¹³ Juan idé guri masꝯre ñna sãre tꝯcōri bojori bꝯjaquĩ Jesús. Ito bajiri cuma sãjacōri ricati waquĩ ã. Ito bajiro Jesús ã waja masicã masa. Gãjerã boejuna Jesure sꝯya wacã. ¹⁴ Majado ejacōri Jesús ã

tija masa jājarā ñayjarā. Ito bajiri ñnare ti maiyijũ ĩ. Cõrãre ñna ãmi ejaro bajiroti ñnare yisio ĩsiyijũ Jesús. ¹⁵ Iti rãioja ticõri, gũa ĩ rãca riasotirã ĩ tũjũa wacũ. ĩ tũ ejacõri ado bajiro yicũ gũa:

—Ñamijũ ñna ĩja. Queno masa mama adojuũ. “Wasa”, yija masare cõtõrijũ bare ñna waja yi masitoni, yibojacũ gũa Jesure.

¹⁶ —Itojũ ware ma ñnare. Mũati bare ecaya ñnare, yiquĩ Jesús gũare.

¹⁷ —Bare ma gũare. Naju riti co ðũjamocõacã ñna gũare. Ito yicõri wai jũarãti ñnama gũare, yicũ gũa Jesure.

¹⁸ —Adojũa yũre ãmi waya maji, yiquĩ Jesús gũare.

¹⁹ Itire boca ãmicõri ta quenarise joe masare ruji rotiquĩ Jesús. Ito yicõri naju co ðũjamocõ ñnarisere ito yicõri wai jũarã ñnarãre ãmi rucõquĩ Jesús. Itire rucõcõri ũmacũju ti mũoquĩ Jesús. Ito ti mũocõri, “Queno ya Cũna mũ”, yiquĩ ĩ. Itire igajea batocõri gũare ĩsiquĩ Jesús. Ito ĩ yija bero gũajũ masare batocũ ĩja. ²⁰ Masa ñnarocõti ba jedicã itire. Ito yicõri sũgũ ruyabeto yaji quenaro riti tujacã ñna. ñna ba rũarise jũa gũbojeno jibũri dajacũ gũa. ²¹ Gũa itire bagoana cinco mil ũmũa ñnacũ gũa. Romiare ito yicõri rĩacare cũni cõĩabiticũ gũa.

Ide joe Jesús ĩ ware gaye

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Cumajũ gũare sãja rotiquĩ Jesús ĩ riojũa gũa jẽa watoni. Gũa waroca riti masare ware gotiñi Jesús. ²³ Masare ware goti tũogũ tũriaju mũja wañi Jesús. Itojũ sũgũti mũja ejacõri ĩ Jacũre busiñi ĩ. Rãio jedija bero itojũ ĩ sũgũti ñnañi Jesús maji.

24 Itajura gũdareco tũjacũ gũa. Ito gũa tũjaroca jacũtucũ gũare, mino bũto iti wẽajare. 25 Busu mũja wadiroca Jesús gũa tũ ejaquĩ ide joena wadicõri.

26 Ide joe ĩ wadija Ʃcacũ gũa. Ito bajija ticõri:

—Wũjo cutiro ya, yi awasãcũ gũa.

27 —Oca sẽoña, gũibesa yũti ña, yiquĩ Jesús gũare.

28 Ito ĩ yija tũocõri, gũa rãca gagũ Pedro ado bajiro bũsiquĩ ĩre:

—Yũ Ũju, mũti mũ ñajama, ide joe yũ mũ tũ waroca yiya yũre, yiquĩ Pedro Jesure.

29 ĩ ito yijare:

—Wadite mũ, yiquĩ Jesús ĩre.

Ito ĩ yija tũo, wãgãcõri ide joe wasũoquĩ Pedro Jesús tũ ejaquũ wacũ. 30 Bũto mino iti wẽaja tũocõri, itire gũiquĩ Pedro. Ito bajiri jacũrisena ruja wasũoquĩ Pedro:

—Yũ Ũju yũre masoña mũ, yi awasãquĩ Pedro.

31 Ito ĩ yirocati Pedro ya ãmoju ñiacõri ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:

—Queno yũre tũorũnũsabea mũ. “Ide joe yũ waroca yami Jesús”, ¿yi tũoña jidicãri mũ? yiquĩ Jesús Pedore.

32 Cumajũ Jesús rãca ĩna mũja sãjarocati mino wẽata rojocoacũ. 33 Gũa cumajũ ñacãnama Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũcũ, ĩre rũcũbũorã:

—Riti Dios Macũ ña mũ, yicũ gũa Jesure.

Genesaret sita gãnare Jesús ĩ yisioire gaye

(Mr 6.53-56)

34 Ito jẽa wacõri Genesaret wame cutiri sitajũ ejaquũ gũa. 35 Iti cuto gãna Jesús ĩ ejaquũ tũo masicõri, masa jeyarore oca batoñi. Ito bajiri masa ñarise cutirãre ãmi ejaquũ Jesús tũ. 36 “Mũ ya yutabuju

tunima guare moaña rotiya”, yicã masa Jesure. No moañarãcõti cati quenarã tujacã mncana.

15

*Ñeñaro tũoĩacõri ñeñarise yama masa, yi Jesús i riasore gaye
(Mr 7.1-23)*

¹ Ito ñna yiroca fariseo gaye tũoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni ejacã Jesús tũ. Jerusaléna wadiana ñacã ñna. Jesús tũ ejacõri ado bajiro seniñacã ñna:

² —¿No yija bucũrã ñna yisotire bajiro yiro robo cudibeati mũ rãca riasotirã? Mũ rãca riasotirã ñna baroto riojũa ãmo coebeama ñna. Bucũrã ñna rotiado bajiro yiro robo yibeama ñna, yicã ñna Jesure.

³ Ito bajiro ñna yijare, ado bajiro ñnare cudiquĩ Jesús:

—Bucũrã masa ñna rotirejũa cudirona Dios i rotirisejũare cudibeama. ⁴ Ado bajiro rotia Dios oca: “Mũ jacũ, mũ jacore cuni queno rãcũbũoya mũ. No i jaco, i jacure cuni ñeñaro busitugũ go-dacoajaro”, yi rotia Dios oca. ⁵ Mũama ricati bajiro rotia. Ado bajirojũa rotia mũ: “No, ‘Jeyaro gajeoni yũ rũcorise Diore yũ ñsiroti riti ña. Ito bajiri yũ jacũsabatiare ejabũa masibeama yũ’, i yija, i jacũsabatiare ejabũabejama quena”, yi tũoĩa rotibojama mũ. ⁶ Ito bajiro mũ yija, bucũrã masa ñna rotirisejũa cudirona, Dios i rotirisejũare cudibeama. Ito bajiro mũ yija, “Ñe waja ma Dios oca”, yirã bajiro yama mũ. I ocare jidicãrã ña mũ. ⁷ Mũ yiro bajiro yirã meje ña mũ. Diore goti ñsiri masũ

Isaías ñayorɯ mɯare tɯoña wacɯ queno ucañi ñ. Ado bajiro ucañi ñ:

⁸ Mɯa ya risena riti yɯre rãcɯbɯoboja mɯa. Ito bajibojarocati mɯa ya usina sōjɯ bajiro tɯoña mɯa. Yɯre rãcɯbɯobeja mɯa.

⁹ Minijuacōri yɯre mɯa rãcɯbɯobojaja, burāti ya mɯa. Mɯa riasorise masa ñna tɯoña rujeore ña iti. Itireti, “Dios ñ rotire ña”, yiboja mɯa. Dios ñ gotirise tɯoña wacɯ ito bajiro ucañi Isaías ñayorɯ, yi gotiqui Jesús.

¹⁰ Ito ñ yija bero masare jicōri ado bajiro yiqui Jesús ñnare:

—Yɯre tɯocōri queno tɯo masiña mɯa. ¹¹ Mani ba sãrise meje mani ñeñaro yiroca yiroja iti. Ñeñaro tɯoñacōri mani bɯsirise, iti ña mani ñeñaro yiroca yirise, yiqui Jesús masare.

¹² Ito yija gɯa ñ rãca riasotirã ñ tɯ minijuacōri ado bajiro yicɯ gɯa ñre:

—Ito bajiro masare mɯ gotija tɯocōri, fariseo gaye tɯoñarã tɯo bujatomenaji ñna, yicɯ gɯa Jesure.

¹³ Ito bajiro gɯa yija, ado bajiro yiqui Jesús gɯare:

—Dise rocati judire ñ otere meje iti ñaja, ñe rãcati wãjacōagũ yiguñi iti ote wese ɯjɯ. Ito bajiroti yigɯ yiguñi yɯ Jacɯ cɯni. Gaje oca ñasarise mejeti ricati bajiro ñna riasobojaja iti jedi waroca yigɯ yiguñi yɯ Jacɯ. ¹⁴ Dios ocare riasomena ñna ñajare, ñnare tɯorũnɯbeja. ñna ñama cajea mana gãjerã cajea manare tãa wabojarã robo bajiro bajirã. Sīgũ cajea macɯ gãji cajea macɯre ñ tãa wabojaja, goje ñaro ñna ejaja, jãarãjuti quedi sãjacoarã yirãji, yiqui Jesús gɯare.

15 Ì ito yija ado bajiro seniñaquĩ Pedro Jesure:

—Iti riasore oca gaye queno gũare goti rētbodya, yiquĩ Pedro Jesure.

16 —¿Tũo masibeati mũa cũi? 17 Mani ba sārise jeragajũ waro yiroja iti. Ito bero rēta budiro yiroja iti. ¿Itire queno tũo masibeati mũa? 18 Mani ya usina tũoĩacõri risena bũsia mani. Iti ña mani ñeñaro yiroca yirise. 19 Ìna ya usina tũoĩacõri ñeñaro yama masa. Tite mũa. Gãjerãre sĩama Ìna. Manojõ cutirã ñabojarãti gãjerã romiare ajeama. Jeyaro Ìna tũoĩaro bajiroti romia rãca ñeñaro ajeama Ìna. Riniamã Ìna. Socama Ìna. Rocati oca gotiamã Ìna. Ito bajiro yama masa. 20 Ito bajiro ñeñarise tũoĩacõri iti ña masa Ìna ñeñaro yiroca yirise. Mani baroto riojũã mani ãmo coebeja, bũcurã Ìna rotiro bajiro mani yibeja iti gaye meje ña mani ñeñaro yiroca yirise. Ñeñaro tũoĩacõri ñeñaro ya mani. Iti ña mani ñeñaro yiroca yirise, yiquĩ Jesús gũare.

*Gaje maso Jesure iso tũorũnũ sũyare gaye
(Mr 7.24-30)*

21 Ito bajiro Ì yija bero itijũna, wacũ gũa Jesús rãca. Ito wacõri Tiro ito yicõri Sidón wame cutiri cutorijũ ejacũ gũa. 22 Ito gũa ejaja bero sĩgõ Canaán gago itijũ ñaro Jesús tũjũã awasã wadicõ:

—Yũ Hũjũ David ñayorũ janami ña mũ. Yũre ti maiña. Yũ maco rũmũ sãñagõ ñamo. Ito bajiri bũto ñeñaro tõbũjamo iso, yĩ goticõ iso Jesure.

23 Ito bajiro iso yibojarocati isore cũdibitiquĩ Jesús. Ito bajiri Ì rãca riasotirã gũa ado bajiro roticũ Jesure:

—Isore wa rotiya. Hũsirioro gũare awasã sũyamo, yibojacũ gũa Jesure.

24 Ito bajiro g_{ua} yija ado bajiro yiquĩ g_{uare}:

—Oveja wisanare bajiro bajirã ñama judio masa. Ito bajiri ñare y_{ure} cūquĩ Dios, yiquĩ Jesús.

25 Ito bajiro ñi yiroca ñi riojo wacōri rijomunigãna ñini rŭjũcō romio:

—Y_u Ŭj_u y_{ure} ejab_{ua}ya, yicō iso Jesure.

26 Ito bajiro iso yibojarocati ado bajiro yiquĩ Jesús isore:

—Judio masa rioj_{uaj}u gãjerãre y_u ejab_{ua}a, no masia ma y_{ure}. Ito bajiro y_u yija, rñacare naju ěmacōri yaiare ecado bajiro bajia, yiquĩ Jesús isore.

27 —Riti ya y_u Ŭj_u. Ña _ujarã ba bate queorise bacã yaia. Y_u gaje maso ñabojarocati m_u ñarã bero y_{ure} jabeto m_u ejab_{ua}a quena ñaro yiroja y_{ure}, yicō iso Jesure.

28 Ito bajiro iso yija t_uocōri, ado bajiro yiquĩ Jesús isore:

—M_u romio queno y_{ure} t_uor_un_ugō ña m_u. Ito bajiri m_u ãmoro bajiroti bajiro yiroja iti, yiquĩ Jesús.

Ito bajiro ñi yirocati iso maco tujacoacō.

Jãjarã ñarise c_utirãre Jesús ñi yisioire gaye

29 Ito yija bero Galilea wame c_utirita t_unima wac_u g_{ua}. Itoj_u ejacōri t_uria_u m_uja wac_u g_{ua}. Itoj_u g_{ua} joejearoca rujiquĩ Jesús. 30 Jãjarã masa ejacã Jesús ñi rujiroj_u. Wa masimena, cajea mana, b_usimena, ruduana, ito yicōri jãjarã cōrãre ãmi ejacã ña Jesús t_uj_u. Ñi t_u ña ãmi ejaroca ñare yisioquĩ Jesús. 31 B_usimena b_usicã. Ruduana wacã. Cajea mana ticã. Ruj_u ñeñarã quenari ruj_u, ruj_u c_uticã. Ito bajija ticōri, ti _ucacã masa. Ito bajiri Diore wan_u r_uc_ub_uos_uocã ña. “Judio masa

ĩna rŭcubuoꝝ Dios ĩ ñami quenagũ”, yi rŭcubuoꝝ masa.

*Cuatro mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mr 8.1-10)*

³² Ito yija gua ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ ĩ:

—Ado gãnare ti bujatobea yu. Udia rumu tũja ĩja, adocãta yu rãca ĩna ñaroca. Ito bajiri queno bare ma ĩnare. ĩna babetoti ĩna ya wirijũ wa roti ãmobeã yu. ĩnare yu wa rotija majũ boga quedirã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús guare.

³³ Guajũã ado bajiro yicu ĩre:

—Ado masa manojũ no bajiro masa tĩjaro bare buja masia ma, yicu gua Jesure.

³⁴ —¿Nocõ jaje naju rucõati mũã? yiquĩ Jesús guare.

—Jua ãmojeno naju ña guare, ito yicõri wai jabetacã ña, yicu gua ĩre.

³⁵ Ito yija masare jacajũ ruji rotiquĩ Jesús. ³⁶ ĩ ya ãmona naju jua ãmojeno ñarisere ito yicõri wai rãca ãmi rucocõri, “Queno ya Cũna mũ”, yiquĩ ĩ Diore. Ito ĩ yija bero gua ĩ rãca riasotirãre ĩsiquĩ masare gua batotoni. ³⁷ Masare batocu gua. ĩna jeyaro bacã. Ito bajiri sũgũ ruyabeto yaji quenaro ñacã ĩna. ĩna baja bero jua ãmojeno jibũri gua ba ruarise dajocu gua. ³⁸ Gua itire bagoana cuatro mil mũũã ñacu gua. Romiare ito yicõri rĩacare cuni cõĩabiticu gua. ³⁹ Ito bero masare ware gotiquĩ Jesús. Ito bajiri cumana Magadãn wame cutiri sitajũ wacu gua.

16

*Tiyamani ñoña gũare, ñna yire gaye
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)*

¹ Fariseo gaye tũoĩarã ito yicõri saduceo gaye tũoĩarã cuni Jesure tirona ejacã ñna. “ ‘Riti Dios ñ cõarũ ña mũ’, gũa yi masitoni ũmacũju gaye tiyamani ñoña gũare”, yi ejabojacã ñna.

² Ito ñna yibojarocati ado bajiro cãdiquĩ Jesús:

—Rãiocũro ũmacũju iti sũaja ticõri, “Quenari rũmũ ñari seyoa”, ya mũa. ³ Busuri jĩju iti sũaja mũa tija, wajũ bueri rãca iti ñaja. “Adi rũmũ quenado ma”, ya mũa. ũmacũju ticõri, “Ito bajiro rẽtaro ya adi rũmũ”, yi masia mũa. Ito bajibojarocati adi rũmũ rẽtarise gaye, “Ito bajiro bajiro wado ya”, yi masibea mũa. ⁴ Ñeñaro yirã ña mũa ito yicõri yũre tũorũnũmena. Tiyamani ñore yũre seniboja mũa. Ito bajiro mũa yibojarocati jũaji tiyamani mũare ñobicũja yũ. Jonás ñayorũre tiyamani rẽtare gaye riti mũare goticũja yũ, yiquĩ Jesús fariseo gaye tũoĩarãre.

Ito bajiro Jesús ñ yija bero ñnare wagocũ gũa.

*Fariseo gaye tũoĩarã ya naju wadare gaye
(Mr 8.14-21)*

⁵ Itajura gaje dũjajũ jẽa ejacõri, “Mani baroti naju ãcabojacoayija mani”, yicũ gũa. ⁶ Ito yija Jesús ado bajiro gũare gotiquĩ:

—Fariseo gaye tũoĩarã, saduceo gaye tũoĩarã ñna ya naju wadarise uco gaye queno tũo masiña mũa, yiquĩ Jesús gũare.

⁷ Jesús ito bajiro ñ yija gũamasiti gãmeri tũoĩa bũsicũ gũa:

—Mani naju ãcabojajare ito bajiro busiami Jesús, yi tũoĩabojacu gũa.

⁸ Ito bajiro gũa tũoĩabojaja tũo masicõri, ado bajiro yiquĩ Jesús gũare:

—¿No yija, “Naju ma manire”, yati mũa? Queno yũre tũorũnũbea mũa. ⁹ Queno tũo masibea maji mũa. Canũ busati co dũjamocõ naju ñarisere co dũjamocõ mil masa ñarãre eca jeocu yũ. Ñinare yũ eca jeoja bero jaje jibũri dajocu mũa. ¿Itire ãcabojati mũa? ¹⁰ Ito bero canũ busati mũcana jũa ãmojeno naju ñarisere jũaria mil masa ñarãre eca jeocu yũ. Ñina masare yũ eca jeoja bero jaje jibũri dajocu mũa rũyarise. ¿Itire ãcabojacoati mũa? ¹¹ ¿No yija queno tũoĩa masibeati mũa maji? Jijũ, “Fariseo gaye tũoĩarã, saduceo gaye tũoĩarã ñina ya naju wadarise uco gaye queno tũo masiña”, yũ yija, naju gayere meje busibũ yũ, yiquĩ Jesús gũare.

¹² Ito ñi yijare tũo masicu gũa. “ ‘Fariseo gaye tũoĩarã, saduceo gaye tũoĩarã naju wadarise uco gayere tũoĩarã ya mũa’, gũare ñi yija, ‘Ñina riasorisere queno tũoĩa masiña mũa’, yireonire gũare gotiyijari Jesús”, yi tũoĩacu gũa ñja.

Cristo Dios ñi cõarũ ña mũa, yi Pedro ñi goti quenore gaye

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Mũcana ito sõjũa wacõri, Cesarea Filipo wame cutiri cuto tũ ejacu gũa Jesús rãca. Itojũ ejacõri ado bajiro gũare seniñaquĩ Jesús:

—Yũ ña Masa Rĩjoru. ¿Yũre masa ñina busija, no bajiro yati ñina? yiquĩ Jesús gũare.

¹⁴ Ado bajiro cudicu gũa ñre:

—Coriarã ñna b̄sija, “Juan idé guri mas̄ ñami”, yama ñna m̄re. Gãjerãma, “Elías ñami”, yama ñna. Gãjerãma, “Jeremías ñami”, yama ñna. Gãjerãma, “Diore goti ñsiri mas̄ ñaguñji gajea”, yama ñna m̄re, yic̄ ḡa Jesure.

¹⁵ —¿M̄ama ñim̄ ñami yati m̄a ȳre? yiquĩ Jesús ḡare.

¹⁶ Ito ñ yija t̄ocõri, ado bajiro yiquĩ Simón Pedro:

—M̄ti ña Cristo Dios ñ cõar̄. Dios catifñagũ Mac̄ ña m̄, ya ȳ m̄re, yiquĩ Simón Pedro Jesure.

¹⁷ —Riti ya Simón, Jonás mac̄ m̄. Ito bajiro m̄ b̄sija wan̄ quenagũ ña m̄. Itire m̄ b̄sija, masare t̄ocõri meje b̄sia m̄. Itire m̄ b̄sija, ñmac̄j̄u gaḡu ȳ Jacure t̄ocõri b̄sia m̄. ¹⁸ Ado bajiro m̄re gotia ȳ. Iti m̄ wame ña Pedro, “ḡtagã”, yireoni ña iti Pedro. Riti ña m̄ b̄sirise. Iti oca m̄ b̄sirise jedibetoja. Ḡtagã b̄tirica robo bajiro bajirise ña iti m̄ b̄sirise. Iti oca t̄ocõri ȳre t̄or̄ñarã yirãji m̄ bero gãna. Ito bajiri ȳ ñarã, ñarã yirãji ñna. Ȳre ñna t̄or̄ñajare godana ñj̄ ñnare r̄tocũbic̄ yiguñji. Godabojarãti m̄cana t̄di catirã yirãji ñna. ¹⁹ Ado bajiro m̄re gotia Pedro ȳ. Soje janado r̄coḡre bajiro m̄re c̄gũ yiḡja ȳ. Ito bajiri, “Ñre t̄or̄ñarãre ñ rotiroj̄ miojuḡu yiguñji Dios”, yire oca masa ñna t̄o masiroca yiḡu yiḡja m̄. Ito bajiro m̄re c̄gũ yiḡja ȳ. Adi sitaj̄u m̄ r̄orise, ñmac̄j̄u itoj̄u c̄ni r̄ore ñaro yiroja. Adi sitaj̄u, “Ito bajiroti yiya”, m̄ yija, ñmac̄j̄u c̄ni ito bajiroti yire ñaro yiroja, yiquĩ Jesús Pedore.

²⁰ Ito bajiro Pedore ñ yija bero ado bajiro yiquĩ Jesús ḡare: “Ñti ñami Cristo Dios ñ cõar̄, yi masare goti batobesa m̄a”, yiquĩ Jesús ḡare.

*Yure s̄arã yirãji, Jesús ï yire gaye
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)*

²¹ Ito ï yija bero itijunati gware goti r̄etobuquĩ Jesús:

—Jerusalénju ware ña yure. Itoju yu ejaroca bucurã, paia ujarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni quenabeto yu t̄obujaroca yirã yirãji ña. Itoju yure s̄arã yirãji ña. Ito bajibojarocati udia rumu beroti yu catiroca yigu yiguĩ Dios mucana, yiquĩ Jesús gware. ²² ï ito yija tuocõri, ricati busa camotadi r̄ugucõri, oca s̄ero ïre busisubojajuquĩ Pedro:

—Yu Ůju ito bajiro mare r̄etare amobiquĩji Dios. Ito bajiro mare r̄etabeto yiroja, yiquĩ Pedro Jesure.

²³ Ito ï yija tuocõri, j̄da r̄ugucõri, ado bajiro busiquĩ Jesús Pedrose:

—R̄m̄a uju Satanásre moa ïsia mu. Yure camotadiya mu. Dios ï amoro bajiro yu yija, yure camota codea mu. Dios bajiro meje tuoia mu. Masa ña tuoiaro bajiro tuoia mu cuni, yiquĩ Jesús Pedrose.

²⁴ Ito ï yija bero ado bajiro yiquĩ Jesús gware ï r̄aca riasotirãre:

—S̄igũ yure ï suya amoja, ï ye ñaroti tuoibiticõri yujare tuo mai suyagu yiguĩji. Yucut̄eo gajagure bajiro t̄obujabojaguti yure riti suyagu yiguĩji ï.

²⁵ No ï catirise maibojaguti godagu yiguĩji. Ito bajibojarocati yure tuorunugũ, yu oca ï gotija tuo junisinicõri ña s̄lagũama catitĩñare gaye bujagu yiguĩji. ²⁶ S̄igũ adi macarucaroju gajeoni jeyaro ï bujabojaja, ï ya usi jeame ujuroju iti waja, ï ya gajeoni ï bujabojare ñe waja ma. Ñe mani ya usi r̄eto busaro waja catirise manoja. Catirãjuti Dios r̄aca mani oca quenobeja, mani godaja bero ï r̄aca

oca queno masimenaji ĩja. ²⁷ Y_u Masa Rĭjor_u ñacōri, y_u Jac_u Dios ĩ busurisena t_udi ejag_u yig_uja y_u. Ito yicōri ĩ t_u gāna ángel mesa rāca ejag_u yig_uja y_u. T_udi ejacōri masa ĩna yigoado bajiroti waja senig_u yig_uja y_u. ²⁸ Riti m_uare gotia y_u. M_ua coriarā adij_u ñarā m_ua godaroto rioj_ua, ĩre t_uor_uñ_ur_ur_ure Masa Rĭjor_u ĩ mioju ejaroca tirā yirāji m_ua. ĩti ña y_u Masa Rĭjor_u, yiquĭ Jesús g_uare.

17

ĩna tiro riojo Jesús ĩ godo wedire gaye
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Co āmojeno ũm_uari bero Pedro, Santiago, ĩ ocabaji Juanre c_uni ũm_uari t_uria joej_u ĩnare āmi waquĭ Jesús. ² Itoj_u ĩna ejaroca ĩna riojo Jesús ĩ ya rio gajero bajiro godo wediyij_u. ũm_ua gag_u ũmacañire bajiro yoyij_u ĩ ya rio. Ito yicōri ĩ ya yutabuju b_uto boticōri yoyij_u. ³ ĩna tiroca Moisés ñayor_u, Elías ñayor_u rāca Jesús t_u goaĭoyijarā. Ito bajicōri Jesús rāca ĩna gāmeri busija, tiyijarā ĩna. ⁴ Ito bajija ticōri, ado bajiro yiyij_u Pedro Jesure:

—Y_u ũj_u adoj_u mani ñaja quenasacōa. M_ua āmoja m_uare yiari wi meni ĩsiruja g_ua. M_ure co wi, Elíasre co wi, Moisésre co wi meni ĩsiruja g_ua, yiyij_u Pedro Jesure.

⁵ Ito bajiro Pedro ĩ busibojaroca riti ide bueri b_uto yorise ĩnare g_uma r_ug_uyij_u. Iti ide bueri watonati oca ruyuyij_u:

—Āniti ñami y_u Mac_u, y_u maig_u. ĩre b_uto wan_ua y_u. ĩre queno t_uoya m_ua, yire oca ruyuyij_u.

⁶ Iti oca t_uocōri b_uto g_uiyijarā ĩna. Ito bajiri b_uto g_uirā ĩna ya rio sitaj_u muqueayijarā ĩna. ⁷ Ito bajiro

Īna bajija ticōri, Īna tū wacōri Īnare moaĭayijū Jesús. Īnare moaĭacōri ado bajiro yiyijū Ī:

—Wumūña. Gūibesa mūa, yiyijū Jesús Īnare.

⁸ Ito Īna ti mūoja, gājerāre tibisijarā Īna. Jesús sīgūti Ī űaja tiyijarā Īna Īja.

⁹ Ito turia Īna roja waroca ado bajiro Īnare gotiyijū Jesús:

—Janeti mūa tirise masare goti batobeja maji. Yū űa Masa Rĭjorū. Yūre sĭarā yirāji masa. Yūre Īna sĭabojarocati tūdi catigū yigūja yū. Yū mūcana tūdi catiroto riojūa, jĭjū mūa tigorise gājerāre goti batobeja mūa, yiyijū Jesús Īnare.

¹⁰ Ito yija ado bajiro Jesure seniĭayijarā Īna:

—¿No yija judio masa rotirise riasori masa, “Elĭasjūa ejasūogū yiguĭji”, yicati Īna? yi seniĭayijarā Īna Jesure.

¹¹ Ito yija ado bajiro Īnare cūdiyijū Jesús:

—Riti yiĭni judio masa rotirise riasori masa. “Elĭasjūa ejasūogū yiguĭji. Ejacōri jeyaro quenogū yiguĭji Ī”, Īna yija riti gotiĭni. ¹² Ito bajiro Īna goti-bojarocati Elĭas Ī ejaja ĩre ti masibisĭ masa. Riti mūare gotia yū. Elĭas ejacāñi. Ī ejaja ĩre ti masibisĭ masa. Īna āmoro bajiroti yiĭni masa ĩre. Ito bajiroti yū Masa Rĭjorūre, tōbujaroca yirā yirāji masa yiyijū Jesús Īnare.

¹³ Ito bajiro Ī yija tūocōri, “Juan idé guri masure būsiami āni”, yi tūo masiyijarā Īna Pedro mesa.

*Rūmá sāñagūre rūmāre Jesús ĩ bucōare gaye
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Roja wadicōri gūa tū ejacā Īna mūcana. Jājarā masa űacā gūa rāca. Jesús ĩ tūdi ejaja ticōri, ĩ riojo

rijomunigãna ñini rŭjũquĩ sĭgũ. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure.

15 —Yũ Ʋjũ yũ macũre ti maiña mũ. Ñama cõre cõsotiami ĩ. Ito bajiri ruje tõbũjasotiami ĩ. Biyaro usi jedi quedisotiami yũ macũ. Coji ruyabeto jeame ãjũroju usi jedi quedisotiami ĩ. Ito yicõri riacaju cãni usi jedi quedisotiami. 16 Mũ rãca riasotirã tũju ĩre ãmi ejabojabũ yũ. ĩre yisio masibeamã ĩna, yiquĩ ĩ Jesure.

17 Ito ĩ yija ado bajiro yiquĩ Jesús masare:

—Queno yũre tũorũnũbea mũa maji. Masa ñeñaro yirãre bajiro bajia mũa maji. ¿Nocõ yoari mũa rãca ñagũ yigũjada yũ maji? ¿Nocõ yoari yugũ yigũjada yũ, mũa masitoni? Adojũã ãmi waya, usi jedi quedisotigũre, yiquĩ Jesús gũare.

18 Ʋsi jedi quedisotigũ ĩ ejaja ticõri, rãmũre budi rotiquĩ Jesús. Rãmũ ĩ budirocati, cati quenagũ ñacõaqui macũacã mũcana.

19 Ito yija bero ricati Jesús rãca busicũ gũa mũcana:

—¿No yija rãmũre bucõa masibiti gũa? yicũ gũa Jesure.

20 —Yũre queno tũorũnũbiticõri rãmũre bucõa masibea mũa maji. Riti mũare gotia yũ. Jabetacã yũre mũa tũorũnũja, jaibiti aje mostaza aje robo bajiro yũre mũa tũorũnũja, mũa rotiro bajiroti bajiroja. I tariare, “Gajeroju cãni rãgũña”, mũa yija, mũa rotiro bajiroti bajiroja iti. Ñejũã mũa yi masibiti mano yiroja, queno yũre mũa tũorũnũja. 21 Ito bajiro masare ĩna rãmũã sãñaja, bamena riti Diore mũa senija, rãmũare bucõa masirãji mũa, yiquĩ Jesús gũare.

*Yure s̄arã yirãji, m̄cana Jesús ĩ t̄udi gotire gaye
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

²² Galilea sitaj̄u coj̄u ḡua waroca ado bajiro yiquĩ Jesús ḡuare:

—Masa Rĩjor̄u ña ȳu. Yure ĩna ñiatoni gotigu yiguĩji s̄igã. ²³ Yure ñiacõri s̄arã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ūdia r̄m̄u beroti ȳu catiroca yigu yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús ḡuare. Ito bajiri iti t̄uocõri b̄uto bojori b̄ujacu ḡua.

Dios ya wi ñaroti ĩna waja yire gaye

²⁴ Ito yija bero Capernaum wame cutiri c̄uto ejacu ḡua Jesús rãca. Itoj̄u ḡua ñaroca minijuara wi coderã waja seniri masa Pedrore oca seniãrona ejayijarã. ĩ t̄u ejacõri ado bajiro ĩre seniãyijarã ĩna:

—¿M̄ure riasogu Dios ya wi waja yibeati ĩ? yi seniãyijarã ĩna Pedrore.

²⁵ —Waja yigu yiguĩji, yi c̄udiyij̄u Pedro.

Jesure b̄usiroc̄u wij̄u ĩ s̄ajaroca, Jesuj̄ua ado bajiro ĩre busigoquĩ:

—¿No bajiro t̄uõĩati Simón m̄u? ¿Adi sita gãna ūjarã noare waja seniatite? ¿ĩna ñarãre seniatite? ¿Gãjerãjuare seniatite? yi seniãquĩ Jesús Pedrore.

²⁶ —Gãjerãre waja seniamã ĩna, yi c̄udiquĩ Pedro.

Ĩ ito yija, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Riti ya m̄u. Dios Mac̄u ȳu ñajare yure waja seni-ado mama ĩna. ²⁷ Ito bajibojarocati ñeñaro manire ĩna b̄usitube yirona waja yija quena. Itajuraj̄u wasa. Itoj̄u wai joba. Cajero bas̄uoguti ĩre s̄iacõri ĩ ya risej̄u niyeru cuji b̄ujagu yiguj̄a m̄u. Iti niyeru kuj̄ina manire ĩna waja senija, ñarocõti t̄ijacoaro yiroja iti. Iti cuji ãmicõri ĩnare waja yiya, yiquĩ Jesús Pedrore.

18

*¿Ñimũ ñati ñasagũ ñarocũ? Ìna yi seniĩare gaye
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)*

¹ Iti rumuriti, gũa Jesús rãca riasotirã ìre seniĩacu: —¿Ûmacũjũ Dios ì rotirojũ ñimũ ñati ñasagũ ñarocũ? yi seniĩacu gũa Jesure.

² Ito bajiro gũa yija tuocõri, sīgũ macuacãre ãmicõri gũa wato cũquĩ. ³ Ado bajiro yiquĩ Jesús gũare:

—Riti muare gotia yũ. Mũa ñeñaro yirise mũa jidicãbeja, ito yicõri bucurãre rĩaca ìna tuorũnũro bajiro yũre mũa tuorũnũbeja, ùmacũjũ Dios ì rotirojũ ejamena yirãji mũa. ⁴ Ado bajiro bajigũ yiguĩji ùmacũjũ Dios ì rotirojũ ñasagũ ñarocũ. Ìni macuacãre bajiro, “Ñasagũ ña yũ”, yi tuoĩabicũ yiguĩji ì. ⁵ Noa yũre tuorũnũcõri ãni macuacãre ìna boca ãmiro bajiro yũre cuni boca ãmirã yirãji ìna, yiquĩ Jesús gũare.

*Ñeñaro mũa yi uyaja guijorise ña, yi Jesús ì riasore
gaye
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)*

⁶ Mũcana ado bajiro gotiquĩ Jesús gũare:

—No macuacã yũre tuorũnũsuogũre ñeñaro yiroca gãji ì yija, ìre bũto waja senigũ yiguĩji Dios. Quenogoroama ito bajiro yigũre ì ya ãmũmajũ gũtagã jajoca sia yocõri riaca ũcarojũ rucõaja quenaroja. ⁷ Bũjato bũjarã yirãji adi macãrucũro gãna ñeñaro yiri masa. Masare ñeñaro ìna yiroca yirise ito bajiro riti bajitĩñaro yiroja. Ito bajibojarocati, gãjerã ìna ñeñaro yiroca ìnare yigũre bũjato bajia ìre, yiquĩ Jesús gũare.

⁸ Mña ya ãmo, mña ya gũbo, mña ñeñaro yiroca mñare iti yija, itire jatacõri sõjũ cõacõña. Manire co dña ãmo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jña ãmo, ãmo cutirã ñabojarãti jeame ãjũrojũ manire Dios ã cõaja, rẽto bũsaro quenabeto yiroja. ⁹ Mña ya cajea mña ñeñaro yiroca iti yija, ruacõri sõjũ cõacõña. Manire co dña cajea manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jña cajea, cajea cutirã ñabojarãti jeame ãjũrojũ manire Dios ã cõaja, rẽto bũsaro quenabeto yiroja. Dios ã ñarojũ mani ejaja, bũto bũsa wanũ quenarã yirãji mani. “Mña ñeñaro yirise jidicãña”, yirocũ ito bajiro yiquĩ Jesús gñare.

Oveja wisarũre ãmagũ yiguĩji coderi masũ, yi Jesús ã riasore gaye
(Lc 15.3-7)

¹⁰ Mñcana ado bajiro gotiquĩ Jesús gñare:

—Mũtarã yũre masisũorãre sũgũjũare tibo yibesa. Ñmacũjũ ángel mesa ñarãji ñnare tirũnrã. Co rũmũ rũyabeto yũ jacũ tũ ñacãma ñna. ¹¹ Yũ ña Masa Rĩjorũ. Jeame Ñjũrojũ waboanare masorocũ wadicũ yũ, yiquĩ Jesús gñare.

¹² Gñare riasorocũ ado bajiro yiquĩ Jesús mñcana:

—Adocãta yũ mñare riasorisere queno tũoĩaña mña. Sũgũ ñayijũ cien oveja rũcogũ. Co rũmũ gãjerãre wagocõri sũgũ wisayijũ oveja. ¿No bajiro tũoĩati mña? ¿Gãjerã rũyarã, ta wesejũ noventa y nueve ñarã wisarũre ãmagũ waguĩjida ã? ¹³ Ñre ãmagũ wacũ yiguĩji ã. Wisarũre ã bũjaja, bũto wanũgũ yiguĩji ã. Riti ña. Gãjerã wisamena noventa y nueve ñarã rẽtoro wisarũre ã bũjaja wanũgũ

yiguĩji ĩ. ¹⁴ Mani Jacu ũmacũju gagu ito bajiroti bajiami ĩ cuni. Sĭgũ yure masisũogũ ĩ wisare ãmobiquĩji Dios, yiquĩ Jesũs gũare.

*Mani yagu ĩ ñeñaro yirise mani ãcabojaja quena, yi Jesũs ĩ riasore gaye
(Lc 17.3)*

¹⁵ Mũcana gũare ado bajiro riasoquĩ Jesũs:

—Sĭgũ mũa yagu mũare ĩ ñeñaro ĩ yija, ĩ rioti oca quenoma, “Riti ya mũa, mũare ñeñaro yicu yũ”, ĩ yi masitoni. “Riti ya mũa”, ĩ yija oca quenocãna ña mũa. Ito bajiri mũa yagu rãca queno baba cutirã yirãji mũa mũcana. ¹⁶ “Bajibea bũrãti ya mũa”, ĩ yija, gãjerã jũarãre ji ñucama. Ito bajiri mũa busirise ĩna tũoja. “Riti bajia iti”, yi masirã yirãji ĩna. ¹⁷ ĩnare riojo ĩ tũorũnũbeja, jãjarã Diore masirã riojo gotiba mũa. ĩna jãjarãre ĩ tũorũnũ ãmobeja, Diore masibicu robo bajiro ĩre mũa rũcoja quena. Sĭgũ ñeñaro yigu, ujarãre yiari waja seni ĩsiri masure bajiro rũcoja quena mũa ĩre, yiquĩ Jesũs gũare.

¹⁸ Riti mũare gotia yũ. Ũmacũju gagu Dios ĩ cũana ña mũa. Adi macãrũcũroju mũa rẽoja, ũmacũju Dios tũju cuni rẽore ñaro yiroja. Gajere cuni, “Ito bajiroti bajiya mũ”, mũa yiro bajiroti ũmacũju cuni bajiro yiroja, yiquĩ Jesũs gũare.

¹⁹ Gaje ado bajiro mũare gotia yũ. Mũa jũarã sĭgũre bajiro tũoĩacõri Diore mũa seni ãmoja, mũa ãmoro bajiroti ĩsigũ yiguĩji yũ Jacu ũmacũju gagu. ²⁰ No jũarã udiarã yure tũorũnũrã ĩna minijuaja, ĩna rãca ñagũ yiguja yũ, yiquĩ Jesũs gũare.

²¹ Ito ĩ yija bero Pedro ado bajiro seniĩaquĩ Jesure:

—Yu Uju sīgũ yu yagu yure ñeñaro ï yija, ¿nocõjiri ïre yu ãcabojoja quenati? ¿Jua ãmojeno ïre yu ãcabojoja quenati? yiquĩ ï Jesure.

²² ï ito yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús ïre:

—Jua ãmojeno rëtoro, coji ruyabeto mure ï senirocõ ïre mu ãcabojoja quena, yiquĩ Jesús Pedrore.

Gãji ï ñeñaro yirise ãcabojo ãmobicu yire oca

²³ Mucana Jesús guare ado bajiro riasoquĩ:

—“¿Dios ũmacũju rotigu no bajiro bajiatĩ ï?” muu yi masi ãmoja, sīgũ ujure tuoĩate muu. Ado bajiro yiyiju ï. ï ya moari masare ji ñucacõri, ïre ïna waja ruyuriorisere cõiyiju. ²⁴ ï cõiasuoroca sīgũ ïre jairo niyeru waja ruyuriogure ïre ãmi ejabojayijarã ïna. ²⁵ ï ujure waja yi masibisiju ï. Ito bajiri, “Gãjerãre yure ïsi ïsitẽña”, yiyiju ujju. ïre, ï rĩare, ï manojore, ï ya gajeoni jeyaro gãjerãre yure ïsi ïsitẽña. ïna waja muu bũjarise yure muu ïsija, ï yure waja ruyuriorise tũjaro yiroja, yiyiju ujju ïre ãmi ejanare. ²⁶ Ito ï yija tuocõri, ïre waja ruyuriogu ï riojo rijomunigãna ñini rũjũyiju. Ito yicõri ïre josayiju ï: “Yu ujju jabeto yuya maji. Mure yu waja ruyuriorise waja tlogũ yigũja yu maji”, yiyiju ï, ï ujure. ²⁷ Ito ï yija tuocõri, ïre ti maiyiju ï: “Baũ, no yibeati”, yi ïre jidicãyiju ï, ï ujju.

²⁸ Ito bajiro ï ujju yija tuocõri, budi wayiju ï. Budi wacõri ï baba ïre waja ruyuriogure ti bũjayiju ï cani. Ito bajiri ï babare ï ya ãmuma ñia rũgũcõri, “Yure mu waja ruyuriorise cojiti waja tfoña mu”, yiyiju ï ïre. ²⁹ Ito ï yija tuocõri, ï ya rijomunigãna ñini rũjũyiju ï: “Jabeto yure yuya maji. Mure yu waja ruyuriorise mure waja tlogũ yigũja yu maji”,

yibojayijũ ĩ. ³⁰ Ito ĩ yibojarocati tʰobisijũ ĩ. Ito bajiri tubiara wijũ ãmi wacõri ĩre cũyijũ ĩ. “Yũre mũ waja ruyuriorise mũ tʰobeja, budibicũ yigũja mũ”, yiyijũ ĩ. ³¹ Gãjerã moari masa ito bajiro ĩ yija ticõri, bũjatobisijarã ĩna. Ito bajiri ʰjũ tũ wacõri ñarocõti gotiyijarã ĩna. ³² Ito bajiri ĩre ĩna gotija tʰocõri, “ĩre yũre ji ĩsitẽña”, yiyijũ ʰjũ. ĩ ejaja ticõri, ado bajiro ĩre yiyijũ ĩ: “Yũre moa ĩsiri masũ quenabisija mũ. ‘Yũre mũ waja ruyuriorisere ito bajicõato mũre’, yibojacũ yũ, yũre mũ josajare. ³³ Mũre yũ ti maicato bajiroti gãji mũ babare ti mairũjaboyija mũ”, yiyijũ ʰjũ ĩre moa ĩsiri masũre. ³⁴ Bũto junisinicõri ĩre ĩ waja ruyuriorise ĩ waja tʰotoni ĩre tubia rotiyijũ ĩ ʰjũ: “Yũre ĩ waja ruyuriorise ĩ tʰobeja budibicũ yiguũji ĩ”, yiyijũ ʰjũ, yi gotiquĩ Jesũs gũare, gũa tʰo masitoni.

³⁵ Bajiroti gaye gũare riasoquĩ Jesũs. Ado bajiro gũare gotisũsaquĩ Jesũs:

—Ito bajiro riti yigu yiguũji yũ Jacũ ũmacũjũ ñagũ cãni, gãjerã mũa ñarãre ñeñaro ĩna yirisere mũa ãcabojobeja, yiquĩ Jesũs gũare.

19

*Manojore jidicãre ma, yi Jesũs ĩ riasore gaye
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

¹ Ito bajiro Jesũs ĩ yija bero Galilea sitana wacõri, Judea sitajũ ejacũ gũa. Jordãn wame cutirisa tũ ũmacañi ĩ joejea mũja wadiri sitajũa ñacũ iti sita. ² Jãjarã masa Jesure sũya wacã. Cõrã ĩna ñaja ĩnare yisioquĩ Jesũs.

³ Itoj_u g_{ua} ñaroca fariseo gaye t_{uo}ñarã ejacã Jesús t_u. “Mani seniñaja, queno c_udi masibic_u yiguñji ã”, yirona seniñabojacã ñna Jesure:

—¿Sĩgũ ã manojore ã cõaja, ã ãmoro bajiroti ã manojore ã cõaja quenati? yi seniñacã ñna.

⁴ —¿Dios oca tuti tiñabiticati m_{ua}? Ñ oca gotia, “Cajero rujeoñi ãmugũre ito yicõri romiore c_uni”, yi gotia ã oca. ⁵ Gaje ado bajiro gotia ã oca: “Ñ manojore rãca ñaroc_u ã jac_ure ã jacore jidicãgũ yiguñji ã. Manojore c_uticõri j_uarã ñabojarãti sĩgũre bajiroti bajirã yirãji ñna”, yi gotia Dios oca. ⁶ Ito bajiroti bajia iti gaye. J_uarã ñabojarãti sĩgũre bajiro ñarãji ñna ãja. Ito bajiri Dios ã babocãre ñajare manojore jidicã masia ma, yiquĩ Jesús fariseo gaye t_{uo}ñarãre.

⁷ Ito ã yija t_uocõri, ado bajiro seniñacã ñna:

—Riti m_u gotija, ¿no yija ricati rotiyijari Moisés ñayor_u? Ado bajiro rotiyõni ã: “Isore m_u jidicã ãmoja, jidicãre papera isore ãsiña”, yiyõni Moisés ñayor_u, yicã ñna Jesure fariseo gaye t_{uo}ñarã.

⁸ Ito bajiro ñna yija t_uocõri, ado bajiro c_udiquĩ Jesús:

—Diore ñna c_udi ãmobejare, manojore jidicãre gaye r_eobisĩ Moisés ñayor_u. Ito bajibojarocati c_ajeroama ito bajiro meje bajiyija. ⁹ Riti m_uare ado bajiro gotia y_u. Sĩgũ ã manojore gãjire iso ajebitibojarocati ã jidicãja, ñeñaro yig_u yami ãocũ. Isore jidicãcõri gajeore ã manojore c_utija, ajeg_u yami ãocũ. Gãji cõaro rãca ã manojore c_utija, ajeg_u yami ãocũ c_uni, yiquĩ Jesús fariseo gaye t_{uo}ñarãre.

¹⁰ Ito ã yija t_uocõri, g_{ua} ã rãca riasotirã ado bajiro yic_u ãre:

—Riti ito bajiro iti bajijama manoyo cãtire ma, yicã gũa ãre.

¹¹ Ado bajiro yiquĩ Jesũs gũare:

—Ñarocõgoroama tũo masi jedi yimenaji adire. Ñna tũo masiroca Dios ã yiana riti tũo masirã yirãji. ¹² Coriarã ãna manoyo cãti masibeja, ricati riti bajia ãna ya rujuri. Coriarã ito bajironati rujeana ãna. Gãjerãma, gãjerã ãmũa ãnare ñeñoja bero manoyo cãti masimenaji ãnaõna. Gãjerãma ãmacũju gagũ Diore riti rũcãbũorona manoyo manaji ãnaõna. No itioni gaye cãdi ãmogũti cãdiguĩji, yiquĩ Jesũs gũare.

*Rĩacare queno yijaro Dios, Jesũs ã yire gaye
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

¹³ Ito yija bero gãjerã rĩacare Jesũs tu ãmi ejacã. Ñna joe ãmo jeocõri Diore ãnare busi ãsitoni, ãnare ãmi ejacã ãna. Ñna ãmi ejaja ticõri. “Ãmi wadibesa maji. Ñsirioro ya mũa”, yicã gũa ãnare. ¹⁴ Ito bajiro gũa yibojarocati Jesuama ado bajiro yiquĩ:

—Rĩacare rẽobesa, yũ tu wadijaro ãna. Rĩaca ñama yũre queno tũorãnrã. Ñna robo yũre queno tũorãnrãre ã rotiroju miojugũ yiguĩji Dios, yiquĩ Jesũs gũare.

¹⁵ Ito ã yija bero ãnare yiari Diore busi ãsirocũ ãmo moa jeoquĩ Jesũs. Ito ã yija bero gajerojuã wacũ gũa Jesũs rãca mũcana.

*Gajeonire bũto maisabeja quena, Jesũs ã yire
gaye
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

¹⁶ Co rũmũ sũgũ mamũ Jesure seniãgũ ejaquĩ:

—¿Queno riasogũ catitiñare gaye yũ buja ãmoja, no bajiro yigũjada yũ? ¿Ñe quenarise gaye yigũ yigũjada yũ? yiquĩ ĩ Jesure.

¹⁷ —¿No yija quenagũ yũre yati mũ? Sĩgũ ñami queno yigũ. ĩti ñami Dios. Catitiñare gaye mũ ãmoja, Dios ĩ rotirisere cãdija quena, yiquĩ Jesús mamũre.

¹⁸ —¿Ñe rotire gaye yigũjada yũ? yiquĩ ĩ Jesure.

—Gãjire sãbeja. Gãji manojore ajebeja. Romia cuni gajeo manũjũre ajebeja. Rinibeja. Gãjerãre rũo gotibeja. ¹⁹ Mũ jacũre, mũ jacore cuni rãcũbũoba. Ito yicõri mũ ya rujũre mũ mairo bajiroti, mũ ñarãre cuni maima, yiquĩ Jesús mamũre.

²⁰ —Масũacã ñagũjuti itire ito bajiro yisũocũ yũ. ¿Ñe gaje ruyati yũre queno yũ yiroti? yiquĩ ĩ Jesure.

²¹ Ito ĩ yija, ado bajiro cãdiquĩ Jesús:

—Ñarocõti mũ cãdi jeo ãmoja, ado bajiro yiya. Jeyaro mũ rũcorise gãjerãre ĩsi jeocõña. Ito yicõri iti waja bũjacõri bojoro bũjarãre ĩsima. Ito bajiro mũ yija, ũmacũjũ queno bũjagũ yigũja mũ. Ito bajiro mũ yi jeoja bero yũ rãca waya, yiquĩ Jesús ĩre.

²² Jesús ito bajiro ĩ yija tũocõri, bũto bojori bũja tũdi waquĩ ĩ, ĩ ya gajeonire maigũ. Bũto gajeoni jaigũ ñayijũ ĩ.

²³ Ito yija bero gũa ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Riti mũare ado bajiro gotia yũ. Sĩgũ gajeoni jaigũ Dios rotirojũ ĩ eja ãmoja josari ña. ²⁴ Mũcana mũare goti quenoa yũ. Sĩgũ camello gawa jota susurijũ ĩ rãta budi ãmoja, josari ña. Ito bajiroti bũto bũsa josari ña Dios ĩ rotirojũ niyeru jaigũ ĩ eja ãmoja, yiquĩ Jesús gũare.

25 Ito ï yija tucõri, buto ucacu gna. Ito yicõri guamasiti gãmeri seniñacu gna:

—¿Ito yija noajua Dios ï ñaroju ejagu yiguñjida? Sīgũ ejabiquñji gajea, yi gãmeri busicu gna.

26 Gũare ticõri ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Masamasiti yiado ma itire. Dios sīgũti jeyaro yi masiguñji. Ñejuã josarise manoja ñre, yiquĩ Jesús gũare.

27 Ito ï yija tucõri, Pedro ado bajiro yiquĩ:

—Yũ Æju jeyaro gna rucorisere jidicãcu gna. Iti jeyaro jidicãcõri mũ rãca sũya gna. ¿Ito gna yijama ñe bujarã yirãjida gna? yiquĩ ï Jesure.

28 Ito ï yija tucõri, ado bajiro gotiquĩ Jesús ñnare:

—Riti mũare gotia yũ. Co rãmũ mũcana mame menigũ yiguñji Dios. Ito bajiro ï yiri rãmũ yũ Masa Rĩjorũ rotiroju yori cumuroju rujigu yigũja yũ. Mũã cãni yũre sũyarã, juã gũbojeno ñari cumurori rotiroju rujirã yirãji mũã cãni. Israel sita gãna juã gũbojeno masa buturi gãnare rotirã yirãji mũã. 29 Noa yũre cudi ãmorã ñna ya wiri, ñna ñarã, ñna jacusabatia, ñna manojosãromia, ñna rĩa, ito yicõri ñna ya wesecare cãni ñna cũ waja, ñna rucobojarise rëto busaro queno bujarã yirãji ñna mũcana. Ito yicõri catiññare bujarã yirãji ñna. 30 Jãjarã adoju ñasari masa ñarã, itoju ãmacũju ñasarã meje ñarã yirãji. Ito bajicõri adoju ñasamena ñarã, itoju ãmacũju ñasarã ñarã yirãji, yiquĩ Jesús gũare.

20

Moari masa gaye Jesús ï goti masiore oca

¹ “Īre t̄or̄ūnar̄are ĩ rotiroj̄u miojuḡu yiguĩji Dios”, ḡua yi masitoni ado bajiro goti masioquĩ Jesús ḡuare:

—Sĭgũ uyé wese co wese r̄ucoḡu ñayij̄u. Busuri j̄ij̄u ĩre moa ĩsironare āmagũ wayij̄u ĩ. ² Īnare bujacōri ĩnare busi quenoyij̄u ĩ. “Co r̄um̄u ūm̄uasaro ȳure m̄ua moa ĩsija, coji denario niyeru cuji m̄uare waja yic̄ija ȳu”, yiyij̄u ĩ ĩnare. Īna c̄udija t̄uocōri, “Ȳu ya sita moa ĩsitēña ȳure”, yiyij̄u ĩ ĩnare. ³ Ito bero yoa busari nueve t̄ujaroca, ḡajerā moa āmorā c̄uto ḡudareco ĩna r̄ugōja ti bujayij̄u ĩ. ⁴ “Wasa, m̄ua c̄uni. Ȳu ya ote wese moa ĩsitēña. Yiro robo queno m̄uare waja yiḡu yiḡuja ȳu”, yiyij̄u ĩ ĩnare. Ito bajiri ĩna c̄uni ĩre moa ĩsirā wayijarā. ⁵ M̄ucana ito bajiroti ūm̄ua ḡudareco ñaroca, tres ñaroca c̄uni moari masa bujayij̄u ĩ. ⁶ M̄ucana cinco ñaroca c̄uto ḡudareco ejacōri ḡajerā moa āmorā ĩna r̄ugōja ti bujayij̄u ĩ. Ito yicōri ĩnare ado bajiro yiyij̄u ĩ: “¿No yija adi r̄um̄u moamenati ūm̄uasaro r̄ugō ucuati m̄ua?” yiyij̄u ĩ ĩnare. ⁷ “Ñim̄uj̄ua ḡuare, ‘Moa ĩsiña m̄ua’, yibeama. Ito bajiri ñacōa ḡua”, yiyijarā ĩna ĩre. “Wasa m̄ua c̄uni. Ȳu ya ote wese moa ĩsitēña. Yiro robo queno m̄uare waja yiḡu yiḡuja ȳu”, yiyij̄u ĩ ĩnare. ⁸ R̄aiocūro ñaroca ĩ ya moari masare coderi mas̄ure ji ñucayij̄u ĩ, ĩ ya moari masare ĩ waja yitoni. “Bero moare s̄ajac̄anaj̄uare waja yis̄oaya. Ito yicōri moare s̄ajas̄uoc̄anaj̄uare waja yi gajanoaña”, yiyij̄u ĩ, ĩ ya moari masare coderi mas̄ure. ⁹ Ito yija bero moare s̄ajas̄usana ejas̄uoyijarā. Ito bajiri ĩna jeyarore coji denario niyeru cuji ĩnare waja yiyij̄u ĩ. ¹⁰ Itocōacā ĩna bujaja ticōri, cajero moare s̄ajas̄uoaana: “Maniama

jai busaro bujarã yirãji”, yi tuoľabojayijarã ñna. Ito bajiro ñna tuoľare ñabojarocati. Co kujiti niyeru cuji boca ãmiyijarã ñna cuni. ¹¹ Ito bajiri itocõacã bujacõri ujure tudisuooyijarã ñna. ¹² “Gua beroju moasuroã coji cõreti moama ñna. Ito bajibojarocati ñnare mu waja yirocõacãti guare waja yia mu. Guama umacañi asiro bujaľabojabu gua”, yi tudiyijarã ñna ujure. ¹³ Ito bajiro ñna yibojarocati sigũre ado bajiro cudiyiju ujũ: “Yu baba mre rinibea yu. ‘Yicuja’, yu yiado bajiroti ya yu. Jijũ oca quenocãmu mani. ‘Co gumu moare waja co cuji niyeru cuji waja cutia’, yari mre basicãmu yu. ¹⁴ Mu moare waja amicõri wasa. Mre yu waja yiro bajiroti bero moasusagure cuni itocõti isi amoa yu. ¹⁵ Yu ya niyeru ña. Ito bajiri yu amoro bajiroti ya yu itire. Ğñnare queno yu waja yija, itire ti junisiniati mu?” yiyiju ĩ cajero moare sãjasurore, yiquĩ Jesús guare.

¹⁶ Gaje ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Ito bajiroti adoju jãjarã ñasarã ñarã, itoju umacũju Dios ĩ ñaroju ñasamena ñarã yirãji ñna. Gãjerã adoju ñasamena ñarã, itoju Dios ĩ ñaroju ñasarã ñarã yirãji. Masa jeyarore jibojaguti coriarãreti bese amigũ yiguĩji Dios, yisusaquĩ Jesús guare.

*Yure sïarã yirãji, Jesús ĩ yi busisusare gaye
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)*

¹⁷ Jerusalenju gua wasuroca, gua juu gubojeno ñarãre busirocu ricati ji ñucaquĩ Jesús:

¹⁸ —Jerusalenju ejarã warã, mja wasuo mani. Jerusalenju mani ejaroca Masa Rïjorure ñiarã yirãji masa. Ito yicõri paia ujarãre, judio masa rotirise riasori masare cuni ĩre ĩsirã yirãji ñna. ĩnajũ ĩre sïa

rotirã yirãji. İti ña yu Masa Rĩjoru. ¹⁹ Ito yicõri gaje masa yure ña aja tuditoni, yure ña bajetoni, ito yicõri yucutẽojũ yure ña jaju sĩatoni ñnare yure İsirã yirãji ña. Yure sĩacõri godana wato yure yujeborã yirãji ña. Ito ña yiborocati uđia ruđu bero yu catiroca yigu yiguĩji Dios yure, yiquĩ Jesũs guare.

*Santiago mesa jaco Jesure iso senĩa amore gaye
(Mr 10.35-45)*

²⁰ Ito yija bero Zebedeo rĩa jaco ejacõ Jesũs rãca buširoco. Iso rĩa Santiago, Juan rãca ejacõ. “Yure queno yiya mu”, yiroco Jesũs riojo rijomunigãna ñini rĩjũcõ iso. ²¹ Ito bajiro iso yija ticõri:

—¿No bajiro yu yire amoati mu? yiquĩ Jesũs isore. Ito ĩ yijare ado bajiro cudicõ iso:

—Mu rotiroju mu ejaja, yu rĩare sĩgũ mu ya riojocaduja, gãjire mu ya gãcoduja rojoba ñnare, yicõ iso Jesure.

²² Ito bajiri iso rĩare ado bajiro yiquĩ Jesũs:

—Mũa yure seniborarisere queno tuo masibea mu. Quenabeto yu tuoĩaroca yirã yirãji masa yure. ¿Yure bajiroti quenabeto tuoĩa ñnemecuti masirã yirãjida mu cuni? yiquĩ Jesũs ñnare.

—Ñnemecuticõrãji gu, yicã ña Jesure.

²³ İna ito yija tuocõri, ado bajiro cudiquĩ Jesũs:

—Riti muare gotia yu. Mũa cuni yure bajiroti tõbujarã yirãji. Ito bajiborocati yu ya riojocaduja, yu ya gãcoduja muare rojo masibea yu. “Ana yu Macu tu rujirã yirãji”, yu Jacu ĩ yicãdo bajiroti, ñnare rojogu yiguĩji, yiquĩ Jesũs ñnare.

²⁴ Gu Jesũs rãca riasotirã ju dũjamocõ ñarã, “Ito bajiro amo gu”, ña yija tuocõri, tuo junisinicu gu.

25 Ito bajiro g_{ua} bajija ti masicōri, ado bajiro yiquĩ Jesús g_{ua}re:

—Sita _ujarã ñasari masa ñna roca gãnare rotirã yirãji. Ito yicōri m_ucana ñnare moa ñsiri masa, ñna roca gãnare b_uto b_usa sēoro rotirã yirãji ñna. “Ito bajiro yicã masa”, yi t_uo masia m_ua. 26 M_uama ito bajiro bajimena yirãji. Gajero bajiroj_ua bajia. No ñasagu ñna ãmogũ, gãjerãre ejab_uagu yiguĩji. 27 Ito yicōri cajero gag_u ñas_uo ãmogũ, gãjerãre moa ñsigũ yiguĩji. 28 Y_u c_uni ito bajiroti ya. Gãjerã y_ure moa ñsijaro yig_u meje wadic_u y_u. Ñaj_uare ejab_uagu wadic_u y_u. Jãjarãre masoroc_u wadic_u y_u. Ñna ñeñaro yirisere waja yi ñsiroc_u goda ñsigũ wadic_u y_u, yiquĩ Jesús g_{ua}re.

*Jãarã cajea manare Jesús ñ yisioire gaye
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)*

29 Jericó wame c_utiri c_uto g_{ua} budi waroca, jãjarã masa s_uyacã, Jesure ti ãmorã. 30 Itoj_u g_{ua} waroca jãarã cajea timena rujicã ma t_uj_u. Jesús ñ rētaja t_uocōri, ado bajiro ñre ji awasãcã ñna:

—G_{ua} _uj_u, David ñayor_u janerãbatia janamiti ñna m_u. G_{ua}re ti maiña m_u, yi awasãcã ñna.

31 Ito bajiro ñna yibojarocati, “Awasãbesa maji”, yicã masa. Ito bajiro ñna yibojaroca riti, b_uto b_usa awasãcã ñna m_ucana:

—G_{ua} _uj_u, David ñayor_u janerãbatia janami ñna m_u. G_{ua}re ti maiña, yi awasãcã ñna b_uto b_usa.

32 Ito ñna yija t_uocōri, tuja rãgũquĩ Jesús. Ito yicōri cajea manare ji ñucaquĩ ñ:

—¿No bajiro y_u yire ãmoati m_ua? yiquĩ ñ ñnare.

33 —G_{ua} _uj_u, cajea ti ãmoa g_{ua}, yicã ñna Jesure.

³⁴ Ito ñna yija tɔocõri, ñnare ti maiquĩ Jesús. Ito yicõri ñna ya cajeari moañaquĩ ñ. Ito bajiro ñ yirocati timena ñabojana ticoacã ñna ñja. Ito ñ yija bero ñna cuni Jesure sɔyacã.

21

*Jerusalénjɔ Jesús ñ ejare gaye
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)*

¹ Jerusalén cõña warã Betfagé wame cõtiri cuto ejacu gɔa. Jabeto cõñasuocu Jerusalén ñja. Olivos wame cõtiri tɔria judo ñacu iti cuto. Juarã gɔa rãca gãnare ñ rãca riasotirãre, ² ado bajiro rotiquĩ Jesús:

—Mani waroto riojo ñari cõtore wasa maji. Itojɔ ejacõri burro sia rãgõrɔre bɔjarã yirãji mɔa. Ito yicõri ñ macu cuni ñagũ yiguĩji ñ rãca. ñnare õjacõri ãmi wadi ñsima yure. ³ Sīgũ mɔare ñ bɔsija. “Mani Ɔjɔ ñnare ãmoami”, yiba. “Yoari mejeti mɔcana mɔre judacõrã yirãji gɔa”, yiba. Ito bajiro mɔa yija tɔocõri, “Bau wasa”, yigɔ yiguĩji mɔare, yiquĩ Jesús ñnare.

⁴ Ito bajiro yiquĩ Jesús, sīgũ Diore goti ñsiri masɔ ñ ucado bajiroti yigɔ. Ado bajiro ucayoñi Diore goti ñsiri masɔ:

⁵ Jerusalén gãnare ado bajiro yiba: “Tiya mɔa. Mɔa Ɔjɔ wadiami. ñnasagɔ ñna yɔ’, yirocu meje ejami ñ. Burro gajeoni ñmari masɔ macu ñ joe jesacõri wadiami ñ”, yiba, yì ucañi Diore goti ñsiri masɔ ñayorɔ.

⁶ Jesús ñ rotija tɔocõri, ñ rotiro bajiroti yicã ñna.

⁷ Burro ñ macu rãcati ãmi wadiñi ñna. ñna ya yutabujurire ruacõri burro joere jeocã ñna. Ito ñna yija bero mɔja jeaquĩ Jesús ñja. ⁸ Ito iti bajiroca masa

jâjarã ñacã. Ñna ya yutabujuri ruacõri mare eyocũ yucã ñna. “Gua Uju ña mu”, yirona ito bajiro yiyijarã masa Jesure rucuborã. Gãjerã yucuguri jatacõri mare cũ yucã ñna. ⁹ Ñ riojua gãna, ñ berojua gãna cuni ñre wanurã ado bajiro awasã wacã ñna:

—Mu ña David ñayoru janerãbatia janami. Mu ña gua Uju. Rëtoro masigũ ña mu. Dios ñ cõaru ña mu. Queno yijaro Dios mure. Quenasacõa Dios ñ ito bajiro ñ cõaja, yi awasã wacã masa.

¹⁰ Ito bajiro Jesús masa rãca ñ ejaja, tuo batocõri tuoia oca jaicã masa. Jâjarã ñnamasi gãmeri seniñacã ñna:

—¿Ñimũcũ ñnati ñni? yicã ñna.

¹¹ Gãjerã ado bajiro yicã:

—Ñti ñami Jesús Diore goti ñsiri masu. Galilea sita Nazaret wame cutiri cuto gagu ñami ñ, yicã masa.

Dios ya wiju niyeru wasoari masare Jesús ñ bucõare gaye

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Ito ñ yija bero Dios ya wi minijuara wiju sãja wacua Jesús rãca. Iti wiju waja gãme ñari masare ticõri ñnare bucõaquĩ Jesús. Masare ñna niyeru wasoa ñari casabore tujuda queoquĩ Jesús. Ito yicõri bujare ñna ñsi rujiri cumurori tujuda cõaquĩ. ¹³ Ado bajiro gotia Dios oca tuti yiquĩ Jesús:

—Yu ya wiama yure rucuborona ñna minijuara wi ñaro yiroja. Ito bajibojarocati muama riniri masa ñna rudiri wi robo bajiro meniyyija muama, yi gotia Dios oca tuti, yiquĩ Jesús ñnare.

¹⁴ Iti wiju minijuara wiju gua ñaroca, cajea mana ito yicõri wa masimena ejacã Jesús tu. Ñna ejaja

ticōri, ĩnare yisioquĩ Jesús. ¹⁵ Ito bajiro Jesús tiya-
mani ĩ ĩoja ticōri, paia ujarã ito yicōri judio masa
rotirise riasori masa cuni Jesure tuo junisinicã ĩna.
“Rētoro masigũ ña m̄. David uj̄u ñayoru janerābatia
janamiti ña m̄”, minijuara wij̄u rĩaca ĩna awasãja
tuo cōri, Jesure tuo junisinicã ĩna. ¹⁶ Ito bajiri Jesure
ado bajiro yicã ĩna:

—¿Ito bajiro ĩna busija tuocuati m̄? yicã ĩna
Jesure.

—Tuo ya ĩnare. Dios oca tutij̄u ito bajiro iti gotija.
¿Tiĩabeani m̄? Ado bajiro gotia iti:

Rĩaca ito yicōri ũjurãcã cuni m̄re ĩna wan̄
rũcub̄oroca ya m̄, yi gotia Dios oca, yiquĩ
Jesús ĩnare.

¹⁷ Ito yija bero ĩnare wago c̄ ḡna. ĩnare wago cōri
Betania wame cutiri cutoj̄u ejac̄u ḡna. Itoj̄u canic̄u
ḡna.

Higuera rica manigãre Jesús ĩ rojare gaye

(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ M̄cana busuri Jerusalénja tudi wac̄u ḡna. Ma
gudareco ḡna t̄jaroca, “Ñiocã ya”, yiquĩ Jesús.

¹⁹ Ma t̄ higuera wame cutiric̄u ñac̄u. Itiḡu ricare ba
ãmogũ ojabojaquĩ Jesús. Rica manic̄u itiḡuj̄ama.
Jũgoti ñac̄u. Ito bajiri itiḡure ado bajiro yiquĩ Jesús:

—J̄uaji rica cutibitiatija m̄go, yiquĩ Jesús itiḡure.

Ito bajiro ĩ yirocati sinia godacoac̄u itiḡu. ²⁰ Ito
bajiro iti rētaja ticōri, ucac̄u ḡna Jesús rãca riasotirã:

—¿No bajijare yoari mejeti sinia godati itiḡu?
yic̄u ḡna Jesure.

²¹ Ado bajiro ḡnare cudiquĩ ĩ:

—Riti m̄are gotia ya. Ȳure tuorũncōri, “Ȳure
ejab̄uabiquĩji Jesús”, m̄na yi tuoĩabeja, janeti

higueragure yu yiro bajiro meje riti yi masirãji mua. Gaje sêo busarise yi masirãji mua. I tũriare, “Cuní rügõcõri riaca jajosaju quedi roaya”, mua yija, ito bajiroti rêtaro yiroja. ²² Diore busirã mua senija, ãre mua tũorũnũjama mua seniro bajiroti bajiro yiroja, yiquĩ Jesús guare.

“¿Ñimũ ã rotijare ito bajiro yati mu?” yi Jesure ãna seniãare gaye

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Ito rêta wacõri Jerusalénju ejacu gua mucana. Ito yicõri minijuara wiju sãjacu gua Jesús rãca. Ito gua ñaroca riti paia ujarã, ito yicõri judio masa bucũrã ejacã Jesure seniãarona:

—¿Ñimũ ã rotijare ito bajiro yati mu? ¿Ñimũ mare, “Ito bajiro yiba”, yicati? yicã ãna Jesure.

²⁴⁻²⁵ Ito bajiro ãna yija tũocõri:

—Yu cuni muare ado bajiro seniãagũ ya. Yure mua cãdija berojua, “Ã rotirena ya yu”, muare yicãja maji. ¿Ñimũ cõayijari Juanre masare ã idé gutoni? ¿Dios cõayijarite? ¿Masajua cõayijarite? yi seniãaquĩ Jesús ãnare.

Ito ã yija tũocõri, ãnamasiti gãmeri tũoĩa basicã ãna: “ ‘Dioti Juanre idé gu rotiñi’, mani yija, mucana manire seniãagũ yiguĩji Jesús: ‘¿No yija ãre tũorũnũbiticati mua?’ yi seniãagũ yiguĩji Jesús manire. ²⁶ ‘Masati Juanre idé gu rotiñi’, mani yijama, masa bũto ti tudirã yirãji manire. ‘Diore goti ãsiri masu ñami Juan’, yi tũoĩarãji masa”, yi gãmeri tũoĩa basicã ãna. ²⁷ Ito bajiro tũoĩacõri:

—“Ãti Juanre idé gu rotiñi”, yi masibea gua, yicã ãna Jesure.

Ito ãna yija tũocõri, ado bajiro cãdiquĩ Jesús ãnare:

—Ito bajijama ï rotirenati adi jeyaro tiyamani ya yu, yi masibeaa yu cuni mware, yiqui Jesús ïnare.

Sĩgũ ï rĩa jũarãre moa rotire Jesús ï riasore gaye

²⁸ Mucana judio masa bũcũrãre ado bajiro seniĩaquĩ Jesús:

—Mware oca gotigu ya yu. ¿Itire no bajiro tuoĩarã yirãjida mwa? Sĩgũ ñayiju jũarã rĩa cutigu. ï macu ñasũogũre ado bajiro yiyiju ï: “Macu jane yu ya ote uyere moagũ wacu ya mu”, yiyiju ï, ï macure. ²⁹ “Åmobeaa yu, wabicũja yu”, yiyiju ï ïre. Ito bero gaje tuoĩa quenocõri moagũ wayiju ï ïja. ³⁰ Ito yija ï macu gãjire cuni ito bajiroti moa rotiyiju. “Baũ, moagũ wacũja cuna yu”, yiyiju ï ïja ï jacure. Ito yibojaguti moagũ wabisiju ï. ³¹ Mwa tuoĩaja, ¿ñimũjua ñayijari ï jacu åmoro bajiro yigu? yi seniĩaquĩ Jesús ïnare.

Ito ï yija tuocõri:

—Cajero ï moa rotisũorũ quenañi, yicã ïna Jesure. Ito ïna yija tuocõri, ado bajiro yiqui Jesús:

—Riti mware gotia yu. Ujarãre yiari waja seni ïsiri masa ito yicõri wedi masa romia mwa riojũajũ Dios ï rotirojũ ejarã yirãji ïna. ³² Juan idé guri masũ, “Ado bajirojũ mwa ñaja quena”, yi mware ï riasobojaja, ïre tuorũnũbisija mwa. Ito bajibojarocati ujarãre yiari waja seni ïsiri masa, ito yicõri wedi masa romia cuni ïre tuorũnũñi ïna. ïna ito bajiro Juan idé guri masure ïna tuorũnũja, tibojarãti mwa ñeñaro yirise jidicã åmobisija mwa. Ito yicõri Juan idé guri masure tuorũnũbisija mwa, yiqui Jesús ïnare.

*Queno moare rujeo masimena Jesús ï yire gaye
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)*

³³ 'Gaje goti masiore ocana m̄are gotiḡu ya yu: Sīḡũ weseca c̄utiḡu ĩ ya wesej̄u uyé oteyij̄u. Iti wesere ote t̄ioc̄ori iti wesere camotayij̄u ĩ. Ito yic̄ori uyé ide bijerotij̄u coj̄u meniyij̄u ĩ. Iti wese ñac̄ori tir̄ũn̄aroc̄u ũmac̄ũj̄u casabo meniyij̄u ĩ. Ito yija bero co r̄um̄u ḡãjer̄are tir̄ũn̄u wasoa rotiyij̄u. Ito yic̄ori gajeroj̄u wacoayij̄u ĩ. ³⁴ Ito bajiri co r̄um̄u uyé iti rica c̄utiroca, “Ȳu ye ñaroti jabeto uyé ãmitēña”, yiroc̄u ĩ ya moari masare c̄oayij̄u ĩ. ³⁵ Iti wesej̄u ñna ejaja tic̄ori, ito coderi masa ñnare ñiayijarã. Sīḡũre jayijarã, ito yic̄ori ḡãjire s̄iayijarã, ito yic̄ori ḡãjire ḡũtana reayijarã. ³⁶ Iti oca t̄uoc̄ori j̄ãjarã b̄usa ĩ ya moari masa c̄oayij̄u ĩ, ĩ ya wesecaj̄u ĩ ye ñaroti ñna ãmitoni. Iti wesej̄u ñna ejaroca, iti wese code ñana ito rioj̄u ejanare ñna yiado bajiroti yiyijarã m̄cana.

³⁷ 'Ito bajiro ñna yija t̄uoc̄ori, “Ȳu mac̄ũare r̄ũc̄ub̄orãji”, yi t̄uoĩac̄ori ĩ mac̄ure wa rotiyij̄u ĩ. ³⁸ ĩ mac̄u ejaja tic̄ori, ado bajiro t̄uoĩa b̄usiyijarã ñna: “Adi sita ūj̄u godagoja ãni mac̄uti ñami wasoaroc̄u, ito bajiri ĩre mani s̄iaja, mani ya sita ñaro yiroja ĩja”, yi ḡãmeri t̄uoĩa b̄usiyijarã ñna. ³⁹ ñna t̄uoĩado bajiroti ĩre s̄õj̄u ñia ãmi wac̄ori s̄iayijarã ñna, yiquĩ Jesús ñnare.

⁴⁰ Ito bero m̄cana ado bajiro ñnare seniñaquĩ Jesús:

—¿ĩ t̄udi ejaja no bajiro yiḡu yiguĩjida ñnare, iti wese codeanare? yi seniñaquĩ Jesús ñnare.

⁴¹ Ito ĩ yija t̄uoc̄ori, ado bajiro c̄udicã ñna Jesure:

—Ñnare ti maiari meje ñnare s̄iagũ yiguĩji ĩ iti sita ūj̄u. Ito ĩ yija bero ḡãjer̄are tir̄ũn̄u wasoa rotiḡu yiguĩji ĩ. Uyé iti b̄uc̄aroca iti wese ūj̄ure ĩsironare ñnare wasoaḡu yiguĩji ĩ, yicã ñna Jesure.

42 Jesujua ado bajiro yiquĩ ñnare:

—¿Dios oca tuti tiñabeati mua? Ado bajiro gotia iti tuti:

Gũta wi meniri masa coga gũtagãre cõayijarã ñna. Ito bajibojarocati gaje gũta rëtoro quenarica ñayijũ itiga ñna cõabojaraga. Itiga gũtagãna suoriti quenari wi menigũ yiguĩji Dios. Itiga gũtagã manija, menire ma. Ito bajiro ãmoñi Dios mani Ʋjũ. Ito bajiri itire masicõri bũto tũoĩa wanua mani, yi gotia Dios oca.

Ito bajiro yiñi Dios, yare rëtaroti tũoĩa yugũ. 43 Ito bajiri muaare ado bajiro gotia yũ: “Ïre tũorũnũrãre ï rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, muaare gãjerã gotibojarocati tũorũnũbisija mua. Ito mua yija ticõri, gãjerã masa ï oca ñna masiroca yiñi Dios. Ito bajiri ïre ñna queno cãdiya ticõri, ñnareama miojugũ yiguĩji Dios, ï rotirojũ. Mua judio masare ï rotirojũ muaare cũ yubojañi Dios. Muaare yubojacõri gãjerãre cũgũ yiguĩji Dios ï rotirojũ. Ï ya weseca ejabua ãmorãre bajiro bajirã cũgũ yiguĩji Dios ï rotirojũ. 44 Jijũ gũta gaye muaare yũ busirise ado bajiro baja: No gũtagã joe quedi jeagũre ï ya gõari jearo yiroja ïre. Ito yicõri itiga gũtagã sũgũre iti quedi jeaja, mano abocõro yiroja. No yare tũorũnũbicũ, catitiñabicũ yiguĩji. Ito yicõri noa jeame ãjũrojũ cõa ãmorãre yũ cõaja, ruyuriorocũ cõagũ yigũja yũ, yiquĩ Jesús ñnare.

45 Goti masiore oca Jesús ñnare gotija tũocõri, “Manireti busiami”, yire masiri seyocã fariseo gaye tũoĩarã, paia Ʋjarã cãni. 46 Ito bajiri Jesure ñia ãmori seyobojacã ñna. Ito bajiro tũoĩabojarãti masare gũirã Jesure ñiabiticã ñna. “Diore goti ïsiri masũ ñami Jesús”, masa ñna yi tũoĩajare, masare tũo

güicã Ìna.

22

*Ãmo siare gaye Jesús Ì riasore oca
(Lc 14.15-24)*

¹ Mucana masare goti masiore ocana gotisuoquĩ Jesús:

² —“Ado bajiro baja, Ìre tucorãnurãre Ì rotirojũ Dios Ì miojuri rumũ”, yirocũ ado bajiro gotiquĩ Jesús: SÌgũ ẽjũ Ì macũ ãmo siare basa meniujũ. ³ “Ti ejabucaronare jiteña”, yirocũ Ì ya moari masare cõayijũ ẽjũ. Ito Ì yija tucõri, jirã wabojayijarã Ìna. Ìna jibojarocati wadi ãmobisijarã Ìna. ⁴ Ito bajija ticõri, gãjerã Ì ya moari masare cõayijũ ẽjũ. “Gua ẽjũ mucare bocatimi. Ì ya wecua ri cutirãre sÌa rotimi Ì. Mucare bocati ñami Ì. Ito bajiri Ì macũ ãmo siari rumũ tirã waya mua cuni, yiba Ìnare”, yi oca cõayijũ ẽjũ. ⁵ Ito yija tucõri, jirã wabojayijarã Ìna mucana. Ito bajibojarocati Ìre cudi ãmobisijarã Ì oca cõana. Ito bajiri Ìna gotibojaroca riti, gãjiama Ì ya wesecajũ wayijũ. Gãji Ì gajeoni Ì Ìsirojũ wayijũ. ⁶ Gãjerãma ẽjũ Ì cõanare boca ñiayijarã. Ito yicõri Ìnare jayijarã. Ito yirã riti Ìnare sÌacõyijarã Ìna. ⁷ Itire tucõri buto junisiniujũ ẽjũ. Ito bajiri Ì ya surarare Ìnare sÌa rotiyijũ, ito yicõri Ìna ya wirire soe rotiyijũ Ì. ⁸ Ito yija bero gãjerã Ìre moa Ìsiri masare ado bajiro yiyijũ Ì: “Yũ macũ Ì ãmo siaroti gaye ñajediro ñacã. Jijũ yũ oca cõabojanama wadire ma Ìnare. ⁹ Cuto gudareco wasa. Itojũ mari mua ti bujaro bajiroti baba cutiba”, yiyijũ ẽjũ Ìre moa Ìsiri masare. ¹⁰ Ì rotiro bajiroti masa miojuyijarã

ĩna marijũ. Quenarã, ñeñarã, ĩna bujaro bajiroti miojuyijarã ĩna. Ito bajiri ɱjũ ya wi dajacoayijũ.

¹¹ Ito yija ĩ oca cõanare tigũ sãjayijũ ɱjũ. Sīgũ ĩ ãmo siara rumũ sãñare gaye yutabuju ĩ sãñabeja tiyijũ ĩ. ¹² Ito bajiri ado bajiro yiyijũ ĩ ĩre: “Yũ baba, ¿no yija ãmo siare gaye yutabuju sãñabeati mũ?” yiyijũ ĩ ĩre. Ito ĩ yija cãdibisijũ yutabuju sãñabicũ. ¹³ Ito yija bare jeori masare ado bajiro yiyijũ ɱjũ. “Ĩ ya gũbori, ĩ ya ãmori rãca siaya ãnire. Ito yicõri rãitĩarojũ cõañã ĩre. Itojũ ejacõri ñeñaro tõbujagũ yiguĩji. Ito bajiri oticõri bũto tũoĩa oca jaigũ yiguĩji ĩ”, yiyijũ ɱjũ ĩ ya bare jeori masare. Ito bajiroti bajiroja ũmacũjũ Dios ĩ rotirojũ cãni. ¹⁴ Jãjarãre jibojami Dios, ĩ ñarojũ ĩna ejatoni. Ito bajibojarocati coriarãti ĩ beseana goti ejarã yirãji ĩ ñarojũ, yiquĩ Jesũs ĩnare.

*Ujarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesũs ĩ yire gaye
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)*

¹⁵ Ito ĩ yija tũocõri, fariseo gaye tũoĩarã wacoacã. Sīgũre bajiro tũoĩacõri, “Josari oca ĩre mani seniĩaja, cãdi masibicũ yiguĩji ĩ. Ito bajiro ĩ cãdi masibeja tũocõri, ‘Ĩre seti ña’, yirã yirãji mani”, yi tũoĩari seyobojacã ĩna. ¹⁶ Ito bajiro tũoĩacõri ĩna ñarãre ito yicõri Herodes ñarã rãca, “Ado bajiro Jesure seniĩatẽña mũ”, yi ñucayijarã ĩna. ĩna cõana Jesũs tũ ejacõri ado bajiro seniĩacã ĩna Jesure:

–Tũoya riasori masũ mũ. “Riojo gotigũ ña mũ”, yi masia gũa. “Ado bajiro ãmoami Dios”, yi riasogũ ñaro bajiroti masare riasoa mũ. Masa busirise tũorũnubicũti quenarise riasogũ ña mũ. Gãjerã ñasari masa gajero bajiro ĩna riasobojarocati, ĩnare

tɔorãnubicati, ñasarise riasoa mɔ. ¹⁷ Ito bajiro mɔ yija, no bajiro mɔ tɔoĩare gaye tɔo ãmoa gɔa. ¿Roma cuto gagɔ uɔu gɔare ĩ waja senija, waja yirãjida gɔa, waja yibeatite gajerea? yi seniãbojacã ĩna Jesure.

¹⁸ “Yɔ wisatoni ito bajiro yɔre seniãama ĩna”, yi masiri seyoquĩ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ĩ ĩnare:

—“Queno yirã ña gɔama”, yirã ñabojarãti queno yirã meje ña mɔa. ¿No yija yɔ tɔo wisatoni ito bajiro seniãati mɔa? ¹⁹ “Sita waja, waja yiroti cuji niyeru cuji yɔre ĩoña”, yiquĩ Jesús ĩnare.

Ito yija niyeru cuji ĩre ĩocã ĩna. ²⁰ Iti cuji niyeru cuji ticõri, ado bajiro ĩnare seniãaquĩ Jesús:

—¿Ñimɔ ya rio ñati adi rio? ¿Ñimɔ wame, wame cutiati iti? yiquĩ Jesús ĩnare.

²¹ —Gobierno masa uɔu César wame cutigu ya rio ña. Ito yicõri ĩ wameti ña iti, yicã ĩna Jesure.

—Gobierno masare mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena. Ito bajiroti manire Dios ĩ rotija ñaro bajiroti ĩre cɔdiya quena, yiquĩ Jesús ĩnare.

²² ĩ queno cɔdi masija tɔocõri, ruɔu ɔcacã ĩna. Ito bajiri mɔcana tɔdi seniãa ɔyabiticã ĩna ĩja. Seniãamenati wacoacã ĩja.

¿Godacõri tɔdi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure ĩna seniãare gaye

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Iti rumuti saduceo gaye tɔoĩarã Jesure tirã ejacã. “Masa ĩna godaja bero mɔcana tɔdi catire ma”, yirã ñama saduceo gaye tɔoĩarã. Ito bajiro tɔoĩarã ñari, Jesure seniãarã ejacã ĩna:

24 –Tuoŷa riasori masu mu. Moisés ñayoru i yire gaye mre seniãarã wadibu gua. Ado bajiro yiñi Moisés ñayoru: “Sĩgũ manajo cutigu rĩa macuti i godagoja, i bero gagu i rĩjoru manajo godore manajo cutija quena. Ito bajiri iso rãca ñacõri, rĩjoru ñajacure wasoagu rĩa cuti wasoagu yiguĩji i”, yi ucañi Moisés ñayoru. 25 Gua wato sũgũ rĩa juã ãmojeno ñabojañi. Sĩgõreti manajo cutibojañi ña. Ñasugũ isore manajo cutisubojañi. Rĩa macuti godañi i. I godaja bero gãji i ocabaji wasoabojañi. Rĩa macuti godañi i cuni. 26 I bero gãna cuni ito bajiroti manajo cutibojañi. Rĩa manati godañi ña cuni. Ito bero susagu cuni ito bajiroti bajiyiju. 27 Iso manujusabatia ña goda jedija bero iso cuni goda-coañi ña. 28 Godabojarãti mucana tũdi ña catija bero, ¿ñimujua ñaguĩjida iso manuju ñasarocu ña ñarocõti isore ña manajo cutija bero? yi seniãcã ña Jesure.

29 Ito ña yija, ado bajiro cãdiquĩ Jesús:

–Dios oca tuti gaye queno tuoĩa masimena ña mu. Dios i masirise masirã meje ña mu. Ito bajiro mre mu seniãabojaja, queno tuoĩacõri meje seniãa mu. 30 Ado robojuã bajia. Godana mucana tũdi caticõri manajo cutire ma. Ito yicõri ña rĩa romiare manuju cuti rotimenaji ña. Ũmacũju ángel mesa robo bajiro bajirã ñarã yirãji ña. 31 ¿Masa ña godaja bero mucana tũdi catirã yirãjida ña mucana? yija, Dios oca tuti tiya. Dios oca tuti gaye ti jeorã meje ña mu. Ñmasiti ado bajiro gotiami i oca tutina: 32 “Abraham, Isaac, Jacob ñayoana Ũjuti ñasotia yu”, yi gotiami Dios i ocana. Ito bajiri godana ujũ meje ñami Dios, catirã Ũjujuã ñami, yi

tuoña mani, yiqui Jesús ñinare.

³³ Ito bajiro Jesús ñ riasore gaye ñ gotija tuocõri, ucacã masa.

Dios ñ rotirise ñasarise gaye

(Mr 12.28-34)

³⁴ Ito bajiro saduceo gaye tuoñarã Jesús ñ oca taja tuoyijarã fariseo gaye tuoñarã. Ito bajiri iti tuocõri minijuayijarã fariseo gaye tuoñarã. ³⁵ Sîgũ ñna wato judio masa rotirise riasori masu ñañi. “No bajiro Jesús yare ñ cãdija tuocuja”, yirocu ado bajiro Jesure seniãagã ejaquĩ ñ.

³⁶ —Riasogu, ¿dise ñati Dios ñ rotirise ñasarise mu tija? yi seniãaquĩ ñ Jesure.

³⁷ Ito ñ yija tuocõri, ado bajiro cãdiquĩ Jesús:

—Mani Uju Diore bũto maija quena. Mani tuoñarisena, ito yicõri mani ya usina Diore mani maija quena. Ñ sîgũreti tuorãncõri, bũto ñre mani maija quena. ³⁸ Iti ña ñasarise Dios ñ rotire. ³⁹ Iti bero rotire gaye itire bajiro bajiriseti ña. Ado bajiro baja ite: “Mu ya rujuare mu mairo bajiroti gãjerã mu ñarãre maija quena”, yi rotiami Dios. ⁴⁰ Iti juajiti ña Dios ñ rotirise ñasarise. Iti juaji gaye Dios ñ rotire gaye mua cãdija, Moisés ñayoru ñ rotire gaye, Diore goti ñsiri masa ñna riasorise gaye cãni yiro bajiro cãdirã ñarã yirãji mua, yiqui Jesús ñinare.

¿Ñimũ janami ñayijari Cristo mua tija? yi Jesús ñ seniãare gaye

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseo gaye tuoñarã gũa tũti ñna minijuaro ca maji, ⁴² ado bajiro seniãaquĩ Jesús ñinare:

—¿Ñimũ ñati Cristo, Dios ñ cõaru mua tija? Ito yicõri, ¿ñimũ janami ñati ñ? yiqui Jesús ñinare.

—David ñayoru janerãbatia janamiti ñami ï, yicã ïna Jisure.

⁴³ ïna ito yija tucõri, ado bajiro yiquï Jesús ïnare:

—Riti mua tuoïaja, ¿no yija David ñayoru ïre tuoïagã, “Yu Uju”, yiyijari? Tite mua. Ado bajiro ucañi David ñayoru. Espiritu Santo ï rãca ï ñajare ado bajiro ucañi ï:

⁴⁴ Yu Ujure ado bajiro yiñi Dios: “Yu ya riojocaduja rujiya, mu wajanare mu rotiroca yigu yiguja yu”, yiñi Dios yu Ujure, yi ucayoñi David.

⁴⁵ David ñayoru janerãbatia janami ï ñaja, “Yu Uju”, yibitiboru David ñayoru, yiquï Jesús ïnare.

⁴⁶ Ito bajiro ï gotija tucõri, sïgũjua cudi masibiticã Jesús ï gotirisere. “Masi yucãguñi ï”, yi tuoïacõri itocõti ïre seniña jidicãcã ïna ïja.

23

“Seti ña mare”, fariseo gaye tuoïarãre Jesús ïyire gaye

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ito yija bero ado bajiro yiquï Jesús masare, gua ï rãca riasotirãre cani:

² —“Moisés ñayoru ï rotire gaye tuo masirã ñama fariseo gaye tuoïarã, judio masa rotirise riasori masa cani”, yama masa. ³ Ito bajiri ïna rotiro bajiroti cudiba. Jeyaro ïna rotiro bajiroti cudiba. Ito bajibojarocati ñeñaro ïna yirisere yibeja itireama. “Ado bajiro ya gua”, yibojarãti ricati yama ïna. ⁴ “Cudi masia mani”, masare rotiamã ïna. Ito bajibojarocati ito bajiro riti ïnare roti uyama ïna. “Ito bajiro yiya mua”, yibojarãti ïnamasiti ito bajiro yibeamã ïna. ⁵ Jeyaro ïna yirise, “Queno yirã ñama ïna”, masa ïna yi tijaro yirona ito bajiro yibojama

ĩna. Masa ĩna tiro riojo ĩna ya rioweca, ĩna ya ricajudori cuni Dios oca jũ wõbojama ĩna, “Gãjerã guare ti seyojaro”, yirona ito bajiro yibojama ĩna. Ito yicõri yutabujuri yoarise gãjerã rêto busaro rore gaye sãñabojama ĩna. “Gãjerã guare ti seyojaro”, yirona ito bajirise sãñabojama ĩna. ⁶ ĩna ba ruji ãmoja, quenari cumuro ba ruji ãmoama ĩna. Minijuara wiriju ĩna ruji ãmoja, rucubũoraju riti ruji ãmoama ĩna. ⁷ Mariju masare ĩna bocaja, queno rucubũore rãca seniĩare ãmoama ĩna. Ito yicõri, “Yure riasogu”, masa ĩna yire ãmoama ĩna, yiquĩ Jesús guare.

⁸ Mũama ricati yija quena. “Yure riasogu”, masa ĩna mũare yiroca yibeja. Mani jeyaro sīgũ rĩare bajiro bajirã ña mani. Yũ Cristo, Dios ĩ cõaru yũ sīgũti ña mũare riasori masũ. ⁹ Sīgũti ñami mani Jacũ. Ĩti ñami Dios ũmacũju gagũ. Ito bajiri adi sita gãnare, gãjerã ũmũare, “Cũna”, yibeja mũa. ¹⁰ “Yũ uju”, yĩ rotibeja gãjerãre. Yũ Cristo, Dios ĩ cõaru sīgũti ña mũa Uju. ¹¹ Sīgũ mũa rãca gagũ mũare ĩ ejabũaja, ĩ ñagũ yiguĩji ñasagu. ¹² No gãjerã riojũa gagũ ña ãmobojuati ñabicũ yiguĩji ĩ. Ito bajiri berojũa gagũ tujagu yiguĩji ĩ. Sīgũ, “Gãjerã rêtoro ñasagu ña yũ”, yibicũ ĩ ñagũ yiguĩji ñasagu, yiquĩ Jesús guare.

¹³ Fariseo gaye tuoĩarãre, judio masa rotirise riasori masare cuni busigu ado bajiro busiquĩ Jesús:

—Bũjato bũjarã wãna ya mũa. “Queno yirã ña guã”, yibojarãti mũa yiro bajiro yirã meje ña mũa. Dios ĩ rotiroju gãjerã ĩna sãjabititoni itire camota mũa. Gãjerã ĩna sãja ãmobojarocati ĩnare camota

mua. Ito bajiri mua cani sãjamena yirãji, yiquĩ Jesús ñare.

14 'Bujato bujarã wãna ya mua fariseo gaye tũoĩarã, judio masa rotirise riasori masa mua cani. “Queno yirã ña gũa”, yibojarãti mua yiro robo yirã meje ña mua. Manũju godagoana romiare rucõri jairoguti ñare waja senia mua. Ito bajiro yicõri ña rucobojarisere ñarocõti ãma jeoa mua. Queno yimena ñabojarãti masa muare tũo wanũtoni yoari ña tiro riojo Diore busitobũabojã mua. Ito bajiri bũto bũsa muare waja senigũ yiguĩji Dios. Ito bajiri gãjerã rãtoro tũobujarã yirãji mua, yiquĩ Jesús ñare.

15 'Bujato bujarã wãna ya mua fariseo gaye tũoĩarã, judio masa rotirise riasori masa mua cani. “Queno yirã ña gũa”, yibojarãti mua yiro robo yirã meje ña mua. “Mani robo gãji ĩ tũoĩaja quena”, yĩ tũoĩabojacõri jeyaro masare riaso ucuã mua. Sĩgũ muare bajiro tũoĩaroca mua yigũre bũto bũsa ñeñaro ĩ tũoĩaroca ya mua. Ito bajiri mua rãto busaro ñeñaro yicõri jeame ãjuũroju warũjami ĩ cani, yiquĩ Jesús ñare.

16 'Bujato bujarã wãna ya mua. Cajea mana gãjerã cajea manare tũa wabojarãre bajiro bajirã ña mua. Ado bajiro gãjerãre yiboja mua: “ ‘Dios ya wi wamenati ado bajiro yicũja yũ’, yibojarãti mua yiro robo yibeja cani no yibeã iti. ‘Dios ya wijũ oro wamena ado bajiro yicũja yũ’, mua yija, yiro bajiroti yiba itireama”, yiboja mua gãjerãre.

17 Tũo masimena, cajea manare bajiro bajirã ña mua. ¿Disejũã ñati ñasarise mua tija? ¿Orojũã ñasatite mua tija? ¿Dios ya wijũ oro cuji ñariju masa ña rãcubũoriju ñatite ñasariju? yiquĩ Jesús ñare. 18 Gaje ado bajiro masare yiboja mua: “ ‘Diore ña soe

Īsisotira casabo wamena ado bajiro yicuja yu', yibojarāti mua yiro robo yibeja cuni, no yibea iti. 'Diore ĩna soe Īsisotira casabojũ ĩre ĩsiroti wame rāca ado bajiro yicuja yu', mua yija, mua yiro bajiroti mua yija quena itireama", yiboja mua masare. ¹⁹ Tũo masimena, cajea manare bajiro bajirã ña mua. ¿Mua tija disejua ñati ñasarise? ¿Diore ĩsiroti iti ñati ñasarise, gaje Diore ĩna soe Īsisotira casabojũ ĩre ĩsiroti ñarijũua ñasatite? yiquĩ Jesũ ĩnare.

²⁰ 'Ado bajiro baja. Tũote mua. No, "Diore ĩna soe Īsisotira casabo wamena ado bajiro yicuja yu", yigu iti casabo wamena meje riti, "Ado bajiro yicuja yu", yiguĩji. Diore soe ĩsira casabojũ jesarise rāca, "Ado bajiro yicuja yu", yigure bajiro bajiami ĩocã. ²¹ No, "Dios ya wi wame rāca, ado bajiro yicuja yu", yigu iti wi wame rāca riti meje yiguĩji. Dios iti wi ujũ wame rāca, "Ado bajiro yicuja yu", yigure bajiro yiguĩji ĩocã. ²² "Ũmacũju Dios ĩ ñaro wame rāca ado bajiro yicuja", yigu Dios itojũ rotigu wame rācati yigure bajiro yami ĩocã, yiquĩ Jesũ ĩnare.

²³ 'Bujato bujarã wãna ya mua fariseo gaye tũoĩarã, judio masa rotirise riasori masa mua cuni. "Queno yirã ña gũ", yibojarāti mua yiro robo yirã meje ña mua. Jũ queno sutirise, anís, menta, comino waja rucubiti gaye mua rucuja, Moisés ñayoru ĩ rotiado bajiroti Diore jabeto ĩsia mua. Ito bajibojarocati rotire ñasarisere tuorũnũbea mua. Ado bajiro baja ñasarise, queno yire, gãjerãre ti maire, Diore tuorũnũre, itocõti ña ñasarise. Iti gaye yitĩñama mua, Diore jabeto ĩsire gaye cuni jidicãbeja mua. ²⁴ Cajea mana gãjerã cajea manare tũa wabojarã bajiro bajirã ña mua. Ado bajiro ba-

jirã ña mña. Ide wato m̄tarãcã ñarãre ñna idiroto riojña queno besecãbojacõri camello jaigũ bũcũre idi yucõarã bajiro bajirã ña mña. Rotire ñasabiti gayeama queno tirũnña mña. Ito bajibojarocati ñasarisereama queno tirũnũbea mña, yiquĩ Jesús ñnare.

²⁵ 'Bujato bũjarã wãna ya mña fariseo gaye tũõiarã, judio masa rotirise riasori masa mña cuni. "Queno yirã ña gña", yibojarãti mña yiro robo yirã meje ña mña. Somotẽro idira tẽrori cuni joejña riti coea mña. Totijũama ñarocõti ñeri cutia maji. Mña guaja, joe rujũ riti coea mña. Jubejũama ñeñaro tũõia maji. Gãjerã ñna rũcorise ti ñorã ñnare rũoa mña. Ito bajiri bujato bũjarã wãna ya mña. ²⁶ Mña fariseo gaye tũõiarã cajea manare bajiro bajirã ña mña. Somotẽro, idira tẽro cuni totijũa mña coesũoja joejña cuni ñeri mano yiroja. Ito bajiroti ñeñaro mña tũõiarise cuni mña jidicãja, jeyaro queno yirã ñarã yirãji mña, yiquĩ Jesús ñnare.

²⁷ 'Mña fariseo gaye tũõiarã, judio masa rotirise riasori masa cuni bujato bũjarã wãna ya mña. "Queno yirã ña gña", yibojarãti mña yiro robo yirã meje ña mña. Masari cuma bajiro bajirã ña mña. Ado bajiro bajia masari cuma, joeti mani tija queno boti quena. Ito bajibojarocati jubejũama gõarigoti ñaroja, ito yicõri jogare bũorise ñaroja.

²⁸ Ito bajiro bajirã ña mña. Masa ñna tija, queno yirã bajiro bajia mña. Ito bajibojarãti jubejũama ñeñaro tũõiarã ña mña. "Queno yirã ña gña", yibojarãti ñeñaro yirã ña mña, yiquĩ Jesús ñnare.

²⁹ 'Mña fariseo gaye tũõiarã, judio masa rotirise riasori masa cuni bujato bũjarã wãna ya mña. "Queno yirã ña gña", yibojarãti mña yiro robo yirã

meje ña mña. Diore goti ñsiri masa ñna godaja bero masari cuma menia mña. Queno yirãre masari cuma queno tirũna mña, ito yicõri tija seyorise iti joere jeoa mña. ³⁰ Ito yicõri ado bajiro ya mña: “Gña ñicusatia ñna catijama, Diore goti ñsiri masare ñna sãaroca ñnare ejabuabitiboana gña”, yi tũoĩa mña. ³¹ Ito bajiro mña yija, “Diore goti ñsiri masare sãayoana janerãbatia ñna gña”, yi tũoĩa mña. ³² Mña ñicusatia ñna yiyore bajiroti ya mña cuni adi rumuri gãna, yiquĩ Jesús ñnare.

³³ 'Aña bajiro bajicõri ñ robo junirã ñna mña. Jeame ãjuroju mña tũbujaroti rẽtare ma mñare. ³⁴ Queno tũo masijaro ñna yirocu, Diore goti ñsiri masa, riasori masa gãjerã queno tũoĩarãre cuni cõabojagu yigũja yu mña tu. Ñnare cudi ãmomena ñnare sãarã yirãji mña. Gãjerãreama yucutẽojũ jaju sãarã yirãji mña. Gãjerãre minijuara wiju ñnare jarã yirãji mña. Ñnare ñeñaro yirona co cuto ruyabeto ñnare suyara yirãji mña. ³⁵ Abel queno yigu ñayorure sãasoyijarã mña ñicusatia ito yicõri Berequiás macũ Zacaríasjũre sãasayijarã. Dios ya wiju Diore ñna soe ñsisotira casabo tu Zacaríasre sãayija mña. Mña ñicusatiare bajiroti ya mña cuni. Ito bajiri queno yirãre ñna sãagore ñajare seti ñna mñare cuni. ³⁶ Riti mñare gotia yu. Mña adi rumu gãnare ititi seti ñna ejaro yiroja mñare, yiquĩ Jesús ñnare.

*Jerusalén gãnare tũoĩa maigũ Jesús ñ otire gaye
(Lc 13.34-35)*

³⁷ 'Jerusalén gãna mñare cõañi Dios ñre goti ñsiri masa, ito yicõri ñ oca riasori masare. Ñre goti ñsiri masa, ñ oca riasori masa cuni mñare gotirona cõañi Dios. Ito bajibojarocati ñnare sãayija mña. Coji meje

m̄are mioju ãmobjac̄u ȳu. Cara iso r̄iare caero rocaj̄u iso miojuro robo bajiro, m̄are yi ãmobjac̄u ȳu. Ito bajiro ȳu yi ãmobjarocati ãmobic̄u m̄a. ³⁸ Queno t̄oĩañã m̄a. M̄a wiri wagara wiri bajiro tujaro yiroja. Ito yic̄ori m̄are jidicãgũ yiguĩji Dios. ³⁹ Riti ado bajiro m̄are gotia ȳu: “Ḡare yiari Dios ĩ c̄ar̄u ña m̄. M̄re queno yiñi Dios”, m̄a yiroto rioj̄a m̄cana j̄aji ȳre timena yirãji m̄a, ya ȳu m̄are, yiquĩ Jesús masare.

24

Dios ya wi òjea bate godaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Ito bajiro ĩ yija bero, Dios ya wi budi was̄oquĩ Jesús. ĩre s̄ac̄ori ado bajiro yibojac̄u ḡua ĩre: “Adi wiri ti ucuto mani”, yibojac̄u ḡua ĩre. ² Ito bajiro ḡua yibojarocati ado bajiro yiquĩ Jesús ḡuare:

—¿Adi wirire tiati m̄a? Riti m̄are gotia ȳu. Adi wiri ñaroc̄oti òjea bate quedicaro yiroja. Ito bajiri adi wi gaye ḡutagã gajega joe jesabeto yiroja. Ñaroc̄oti godacoaro yiroja, yiquĩ Jesús ḡuare.

Adi ãm̄ari jediroto rioj̄a ado bajiro r̄etaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Ito yija bero Olivos wame c̄tiri t̄aria joej̄u wac̄u ḡua ĩja. Ito ejac̄ori Jesuama eja r̄uj̄ũquĩ. Ito ĩ rujiroca gãjerã ĩna manija tic̄ori, ado bajiro ĩre seniñac̄u ḡua:

—“Iti ram̄u wi quediyo yiroja”, m̄u yi gotire ãmoa ḡua. ¿No bajiro iti bajija tic̄ori, “Jesús ejaḡu waḡu

yami”, yi masirã yirãjida gũa? ¿Ito yicõri no bajija ticõri, “Adi macãrucãro jediro ya”, yi masirã yirãjida gũa? yicũ gũa Jesure.

⁴ Ito bajiro gũa yija tucõri, ado bajiro cudiquĩ Jesús gũare:

—Queno masima mũa gãjerã mũare rube yirona. ⁵ Jãjarã rucõri masa ejarã yirãji. “Yuti ña Cristo, Dios ã cõaru”, yirã masa ejarã yirãji. Jãjarãre rucõrã yirãji ña. “Diore busi ãsirã ña gũa”, ña yija jãjarã masa tucõjarã yirãji ñare. ⁶ “Masa gãmeri sãrã yiyijarã”, yire oca tucõrã yirãji mũa. “Gaje cuto gãna jane gãmeri sãrucõyijarã”, yire gaye guijorise oca tucõrã yirãji mũa. Iti ocare mũa tucõja gũibeja mũa. Ito bajiroti bajiro yiroja bajirea. Ito bajibocati jabeto rucõ adi macãrucãro iti jediroto. ⁷ Co masa gaje masa rãca gãmeri sãrã yirãji. Ito yicõri co sita gãna gaje sita gãna rãca gãmeri sãrã yirãji. Jaje cutori ñio ñaro yiroja. Ito yicõri jaje ñarise ñaro yiroja. Ito yicõri jaje cutorire sita ucõro yiroja. ⁸ Jeyaro iti rõtaja bero buto busa tucõjare gaye ñaro wado yiroja.

⁹ Mũare ñiacõri gãjerã mũare ja ajetoni mũare ãsirã yirãji ña. Aje tucõri mũare sãrã yirãji ña. Yu ñarã mũa ñajare mũare ti tudirã yirãji adi sita gãna jeyaro. ¹⁰ Iti rucõrã jãjarã yure tucõrucõjara tucõrã jidicãrã yirãji ña. Gãmeri ti junisinirã yirãji ña. Gãmeri oca menicõri gãjerãre ñaroca yirã yirãji ña. ¹¹ Jãjarã rucõri masa ñarã yirãji. “Diore busi ãsirã ña gũa”, ña yija jãjarã masa tucõjarã yirãji. ¹² Jeyaro ñeñarise yirã yirãji masa. Ito bajicõri gãmeri ña ti mairisere gãmeri jidicãrã yirãji ña. ¹³ No yure tucõrucõrã ã jidicãbeja adi macãrucãro

jedi wari r̄m̄m̄ ĩre masogũ yiguĩji Dios. ¹⁴ “Īre t̄or̄n̄r̄re ĩ rotiroj̄m̄ miojuḡm̄ yiguĩji Dios”, yire oca adi sita ñarocõreti ejaro yiroja. Ito bajiri masa jeyaro iti oca masirã yirãji. Īna masi jediroca adi macãr̄c̄ro jediro yiroja.

¹⁵ 'Diore goti ĩsiri mas̄ Daniel ñayor̄m̄ ado bajiro ucañi: “Adi macãr̄c̄ro jedi wari r̄m̄m̄ri s̄ḡũ masare ñeñaro ĩna yiroca yiḡm̄ goaḡm̄ yiguĩji. Ī ñami masare ruyurioḡm̄ wadir̄m̄. Dios ya wi r̄c̄ub̄or̄aj̄m̄ ĩ r̄ḡõja tirã yirãji m̄m̄”, yi ucañi Daniel ñayor̄m̄. M̄m̄ adi papera ticõri, itire queno t̄oĩañã. “Jabeto r̄ya adi macãr̄c̄ro iti jediroto”, yi masiña m̄m̄. ¹⁶ Ito bajiro bajiri r̄m̄m̄ no Judea sitaj̄m̄ ñarã ḡutaḡj̄m̄ rudi war̄jarãji ĩna. ¹⁷ No ĩ ya wi queno jesaḡm̄ ĩ ya wi totij̄m̄ gajeoni ñarisere rujicõri ãmibitir̄jaguĩji ĩ. ¹⁸ No ĩ ya wesecaj̄m̄ moagũ t̄adi wacõri ĩ ya yutabujuri ãmibitir̄jaguĩji ĩ. ¹⁹ Ito bajiro bajiri r̄m̄m̄ romia mac̄m̄ sãñarã, gãjerã r̄corã c̄ni quenabeto t̄õb̄jarã yirãji ĩna. ²⁰ B̄to usari r̄m̄m̄, tujacãra r̄m̄m̄ c̄ni iti ito bajija, rudi ãmomena Diore senima m̄m̄. ²¹ Ito bajiro bajiri r̄m̄m̄ri b̄to t̄õb̄jarã yirãji masa. Adi macãr̄c̄ro ñas̄ora r̄m̄m̄ri masa ĩna t̄õb̄jaĩabiti r̄eto busaro t̄õb̄jarã yirãji ĩna. Iti ĩna t̄õb̄jaja bero m̄c̄ana iti robo bajiro bajirise t̄õb̄jamena yirãji masa. ²² Yoari masa t̄õb̄jaroca Dios ĩ yiro bajija s̄ḡũ cati r̄yaḡm̄ manibor̄m̄. Ī beseanare ti maicõri yoari mejeti iti jediroca yiḡm̄ yiguĩji Dios.

²³ 'Iti r̄m̄m̄ri, “Tiya ado ñami Cristo”, ito yicõri “Titẽña õ ñami Cristo”, s̄ḡũ m̄are ĩ yija, ĩre t̄or̄n̄beja m̄m̄. ²⁴ Jãjarã r̄ori masa, “Yu ña Cristo”, yi ejarã yirãji ĩna. “Diore busi ĩsiri masa

ña gua”, yi rño ejarã yirãji gãjerã. Tiyamani jaje ïorã yirãji ïna masare rñorona. Dios ï beseanare cñni rño ãmobojarã yirãji ïna. ²⁵ Tñoya mña. Jeyaro iti rëtaroto riojua mñare goticã yñ. ²⁶ Ito bajiri, “Yucñ manojñ ñami Cristo”, mñare ïna yi rñoja, tirã wamenaji mña. Ito yicõri, “Ruyubetojñ ñami Cristo”, ïna yi rñoja ïnare tñorññubeja mña. ²⁷ Bñjo ï borea borea yirise ãsitutujñ ï borea yirise cojisiti iti sojejñ quedituaja tia mani. Itire bajiroti ejagñ yigñja yñ cñni. Yñ ña Masa Rñjorñ. ²⁸ No rujñ jogarise ñaro itojñ barã rujirã yirãji yuca. Itire bajiro masa ïna bñto ñeñaro yiroca waja senigũ ejagñ yiguñji Dios, yiquĩ Jesús gñare.

Yñ Masa Rñjorñ tñdi ejagñ yigñja, Jesús ï yire gaye (Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)

²⁹ 'Ito bajiro masa ïna tõbñjari rñmñ iti jedija bero ãmacañi ãmña gagñ rãitñacoagñ yiguñji. Ñami gagñ cñni busubicñ yiguñji. Ñocõa cñni quedi jedicoarã yirãji. Ñmacñjñ macãrñcũro cñni ñero yiroja. ³⁰ Ito bajiro ãmacñjñ macãrñcũrojñ iti bajija ticõri, “Masa Rñjorñ ejagñ wagñ yami”, yirã yirãji masa. Yñ ña Masa Rñjorñ. Yñ ruji wadija ticõri, adi sita gãna otirã yirãji ïna. Masirise rãca, yorise rãca, ide bueri rãca yñ ruji wadija tirã yirãji ïna. ³¹ Ñmacñjñ trompeta jutiado bajiro oca sëoro oca ruyuro yiroja. Yñ beseanare minijuatoni ángel mesare mioju rotigñ yigñja yñ. Jñaria sojeri gãna yñ beseana ñarocõreti miojurã yirãji ïna, yiquĩ Jesús gñare.

³² 'Goti masiore ocana mñare gotigñ ya yñ. Higuera wame cñtiricñre tñoñate mña. Higuerañ ito ñasãtuja, ito yicõri iti jũ wasoaja, “Jabeto rñya

cama iti ejaroto”, yi masia mani. ³³ Iti bajiroti m̄are yu gotire iti r̄etaja ticōri, “Jabeto r̄aya ūm̄ari iti jediroto”, yi masir̄a yir̄aji m̄a. ³⁴ Riti m̄are gotia yu. Adi r̄am̄ari ḡana ĩna goda jediroto rioj̄aju ito bajiro r̄etaro yiroja iti. ³⁵ Adi mac̄ar̄uc̄uro ñarocōti jediro yiroja. Ito bajibojarocati yu ya ocama yu yiro bajiroti r̄etaro yiroja.

³⁶ “Iti r̄amu itocō t̄jaroca ejagu yiguñji Jesús”, yir̄a mama. Ángel mesa c̄uni masimenaji ĩna. Dios Mac̄u ñabojaguti, “Itocō ejagu yiguja yu”, yi masibea yu c̄uni. Yu Jac̄u Dios ĩ s̄iḡuti masiguñji, yiquñ Jesús guare.

³⁷ Noé ñayoru ĩ catiroca Diore r̄uc̄ub̄obitiyoñi masa. Ito bajiroti bajir̄a yir̄aji masa, yu t̄di ejari r̄amu. Yu ña Masa R̄joru. ³⁸ Jane mejeju adi sita iti rujaroto rioj̄a ñac̄oyijar̄a masa maji. Idi mec̄ar̄atibe, ba yajir̄atibe, manajo c̄atir̄atibe, ito yicōri ĩna r̄ia romiare ĩsir̄atibe yi ñayijar̄a masa. Ito bajiro ĩna baji ñabojaroca riti cuma b̄uc̄aju s̄ajayiju Noé ñayoru. ³⁹ “Ito bajiro wado ya”, yi masibisijar̄a masa. Ito bajiri ñajasaroti ĩnare rubatec̄ac̄oyiju. Iti bajiado robo bajiroti ejagu yiguja yu c̄uni. Masa R̄joru ñari, “Itocō ejagu yiguñji”, masa ĩna yi masibeto t̄di ejagu yiguja yu. ⁴⁰ Yu ejari r̄amu j̄ar̄a ūm̄a ĩna ya wesecaju moa ñar̄a yir̄aji. S̄iḡũ ãmi wa ecogu yiguñji. Ḡaji ãmi wa ecobic̄u yiguñji. ⁴¹ Romia j̄ar̄a qūbo tuabo ñar̄a yir̄aji. S̄iḡo ãmi wa ecogo yigōji. Gajeo ãmi wa ecobeco yigōji.

⁴² Bocatiari ñac̄añna m̄a. Yu m̄a Ūju yu t̄di ejaroti r̄amu masibea m̄a. ⁴³ S̄iḡũ wi ūju. “Adi ñami riniri mas̄u ejagu yiguñji”, ĩ yi masija, ña yuc̄aḡũ yiguñji iti wi ūju. Riniri mas̄u ĩ s̄ajare ãmobic̄u

camotagũ yiguĩji ĩ. ⁴⁴ Ito bajiri yũ ejaroto riojũa ña yucãña mũa. “Itocõ ejagũ yiguĩji Masa Rĩjorũ”, yi mũa tũoĩabeto ejagũ yigũja yũ, yiquĩ Jesús gũare.

¿No bajiro bajiguĩjida queno tũoĩagũ? yi Jesús ĩ riasore gaye

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Mũa tũoĩaja, ¿no bajiro bajiguĩjida queno cũdicõri queno tũoĩagũ? Ado bajiro bajiguĩji ĩocã. Gãjerã ĩya moari masare tirũnũtoni ito yicõri ĩnare ĩecatoni cũgũ yiguĩji ĩũju ĩre. ⁴⁶ Sĩgũ ĩrotiro bajiroti ĩmoa yuroca ĩũju ĩtũdi ejaja wanũ quenagũ yiguĩji ĩ. ⁴⁷ Riti mũare gotia yũ. Ito bajiro yiro robo ĩyigũ ñaja ticõri, ĩrũcorise ñaroti ĩya masare cũni tirũnũ rotigũ yiguĩji ĩre. ⁴⁸ ĩũju ĩre ĩtirũnũ rotija bero ricati ĩtũoĩaja, queno moa ĩsigũ meje ñaguĩji ĩocã. “Coji ejabiquĩji yũ mũju”, yi tũoĩagũ yiguĩji. ⁴⁹ Ito bajiro tũoĩacõri, gãjerã moari masare ñeñaro yisũogũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri mecũri masa rãca baba cũticõri ĩna rãca idigũ yiguĩji ĩcũni. ⁵⁰ Ito bajiro ĩyi ñaroca ĩmasia mani ĩũju tũdi ejagũ yiguĩji. “Janere ejabicũ yiguĩji yũ mũju”, yi ĩtũoĩari rãmũti ejagũ yiguĩji. ⁵¹ Ito ĩyija ticõri, bũto bũsa ñeñaro ĩtõbũjaroca yigũ yiguĩji ĩũju. “Queno yirã ña gũa”, yibojarãti ĩna tõbũjaro bajiroti ĩtõbũjaroca yigũ yiguĩji ĩũju ĩre. Ito bajiri ñeñaro tõbũjacõri otigũ yiguĩji. Ito yicõri bũto tũoĩa oca jaigũ yiguĩji ĩĩja, yi oca gotiquĩ Jesús gũare.

25

Jũa dũjamocõ ñarã romia ado bajiro yiyijarã, yi Jesús ĩriosore gaye

¹ “Ado bajiro bajaia, ĩre tũorũnũrãre ĩrotirojũ Dios ĩmiojuri rãmũ”, yirocũ ado bajiro gotiquĩ Jesús:

—Jua dɔjamocō mamarã romia ñayijarã. ãmo siare basare tirã wayijarã ñna. Mame manajo cutirocure bocarã wayijarã ñna. Ito bajiri ito warã ñna ya sɔabusuore ãmi wayijarã. ² Ñna co dɔjamocō ñnarã ñayijarã queno tɔoïarã. Gãjerã ñna rãca gãna co dɔjamocō ñnarã queno tɔoïamena ñayijarã. ³ Queno tɔoïamena ñna ya sɔabusuoragari ãmibojarãti jio wasoarona úye ãmibisijarã. ⁴ Gãjerã queno tɔoïarãma ñna ya sɔabusuore jio wasoaroti úye ãmi wayijarã. ⁵ Manajo cutirocɔ yoari ï se-jaja, wɔjo jujayijarã ñna. Ito bajiri canicoayijarã ïja. ⁶ Ñami gɔdarecocō oca ruyuyijɔ ïja. “Manajo cutirocɔ wadicoami ïja. Ñre bocarã waya”, sɔoro oca ruyuyijɔ. ⁷ Ñna jua dɔjamocō romia ñnarã yujicōri ñna ya sɔabusuoragari sɔayijarã. ⁸ Co dɔjamocō ñnarã queno tɔoïamena ado bajiro yiyijarã queno tɔoïarãjɔware: “Gɔa ya sɔabusuoraga úye jedicoajɔ gɔware. Ito bajiri mɔa ya úye jabeto ïsiña gɔware”, yibojayijarã ñna. ⁹ Ito bajiro ñna yibojarocati ado bajiro cɔdiyijarã queno tɔoïarã: “Ñsibeja mɔware. Gɔa ïsija ñejɔa tujabetoja gɔware cɔni. Mɔware cɔni, gɔware cɔni tɔjado ma iti. Mɔamasiti úye ñna ïsiroju wacōri waja yitēña mɔa”, yiyijarã queno tɔoïarã romia queno tɔoïamenajɔware. ¹⁰ Ito bajiro ñna yija tɔocōri, úye waja yirã wayijarã queno tɔoïamena. Ñna wagoja bero manajo cutirocɔ ejayijɔ. Queno ña yucãna romiama ï ejarocati ï rãcati sãjacoayijarã ñna. ãmo siare basa tirã warã sãjayijarã ñna. Ito yicōri soje biacōyijɔ manajo cutirocɔ. ¹¹ Soje ï bia sãja waja beroju ejabojayijarã gãjerã romia. Manajo cutirocure ado bajiro yibojayijarã ñna: “Gɔa wɔjo soje jãnaña maji”, yibojayijarã ñna. ¹² “Yɔ ñnarã meje ña

mua, ito bajiri muare masibea yu”, yiyijmu manojocutirocma ñare, yiqui Jesús guare.

13 Ito bajiri ña yucãña mua. “Jane busuri itocõ ñaroca ejaḡu yiguñi Jesús”, yi masibea mua, yiqui Jesús guare.

*Moa ñsiri masa gaye Jesús ñ goti masiore oca
(Lc 19.11-27)*

14 “Ado bajiro baja, ñre tuorũnarãre ñ rotirojmu Dios ñ miojuri rmm”, yirocma ado bajiro gotiqui Jesús:

—Sĩḡũ ñayijmu gaje sitajmu warocma. Ito bajiri ñ waroto riojma ñ ya moari masare ji ñucayijmu ñ. “Yu ya niyeruna moacõri jai busaro bujarã yirãji”, yi tuoña wacma ñ ya niyerure tirũnmu rotiyijmu ñ ñare.

15 Sĩḡũre co dũjamocõ mil niyeru kujiri ñsiyijmu. Gãjire juaji mil ñsiyijmu. Gãjire mil ñari kujiriacã ñsiyijmu. “Ado bajiroti moari seyoama ñna”, yi tuoña wacma ito bajiro ñare batoyijmu ñ. Ito bajiro yicõri wacoayijmu. 16 Co dũjamocõ mil niyeru kujiri boca ãmiru mucana itina moacõri gaje co dũjamocõ mil ñariseti buja remoyijmu. 17 Gãji juaji mil boca ãmiru mucana itina moacõri juamul buja remoyijmu ñ cani. 18 Coji mil boca ãmiruama ñ mu ya niyeru gojeju yujecõyijmu.

19 Yoari ñna mu tudĩ ejayijmu mucana. “¿No bajiro yure moa ñsiati ñna?” yirocma ñare ji ñucayijmu ñ mucana. 20 Cajero co dũjamocõ mil boca ãmiru ejasuoayijmu. Ejacõri ñre co dũjamocõ mil niyeru ñ ñsire juadacõayijmu mucana, ito yicõri gaje itocõ ñ buja remore rãcati ñre ñsiyijmu. “Co dũjamocõ mil yure ñsicma mu. Ito bajiri itina moacõri mucana co dũjamocõ milti mre buja remo ñsimu yu”, yiyijmu ñ

ujure. ²¹ “Yure queno moa ĩsiyija m̄. Yiro robo yure c̄diḡ ña m̄. Jabetacã ȳ wasoarena m̄cana itocõti m̄ remore ñajare, jai busaro m̄ moatoni jai busaro m̄re c̄c̄ja ȳ. Sãjaña, queno wanuña ȳ rãca”, yiyij̄ uj̄ ĩ ya moari masure. ²² Ito yija bero gãji juaji mil boca ãmir̄ ejayij̄. “Ȳ uj̄ juaji mil yure ĩsic̄ m̄. Itina moacõri m̄cana juaji milti m̄re b̄ja remo ĩsim̄ ȳ”, yiyij̄ ĩ, ĩ ujure. ²³ “Yure queno moa ĩsiyija m̄. Yiro robo yure c̄diḡ ña m̄. Jabetacãna moacõri m̄cana itocõti m̄ yure b̄ja ĩsire ñajare jai busaro m̄cana moaroti c̄c̄ja ȳ. Sãjaña, queno wanuña ȳ rãca”, yiyij̄ ĩ, ĩ ya moari masure.

²⁴ Ito yija bero gãji mil kujiri boca ãmir̄ ejayij̄. ĩ ujure ado bajiro yiyij̄ ĩ: “Ȳ uj̄ s̄oro rotiḡ ñaquĩ ĩ. ĩ otebeto c̄ni, ĩ biabeto c̄ni bare b̄ja quena ñaquĩ ĩ, yi t̄oĩa wac̄, güic̄ ȳ. ²⁵ Ito bajiri m̄ ya niyerure yuje c̄c̄ ȳ. Adi ña ñarocõti yure m̄ ĩsicati”, yiyij̄ ĩ, ĩ ujure. ²⁶ Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro c̄diyij̄ ĩ uj̄ ĩre: “Moa ĩsiri mas̄ quenabic̄, rojoḡ ña m̄. ĩ otebeto c̄ni, ĩ biabeto c̄ni bare b̄ja quena ñaquĩ ĩ, yi masibojaḡti yure queno moa ĩsibisija m̄. ²⁷ ĩna niyeru c̄ri wij̄ m̄ niyeru c̄ja, m̄cana jai busaro bujaboyija m̄”, yiyij̄ ĩ uj̄ ĩre. ²⁸ Ito yija gãjerãre ado bajiro rotiyij̄ uj̄: “Coji mil ñarise niyeru tiri ĩre ĩmacõña, ĩto yicõri gãji juã d̄jamocõ mil r̄coḡj̄mare ĩsiña”, yiyij̄ ĩna uj̄. ²⁹ “No queno yure moa ĩsigũreama jai busaro ĩre ĩsi remoḡ yiḡja ȳ. Ito bajiri ñejuã r̄yabeto yiroja ĩre. No queno yure moa ĩsibicũreama ĩ r̄coriseacãti ñarocõti ĩma jeocõc̄ja ȳ. ĩre ĩmacõri gãji yure queno moa

ĩsigũre ĩsigũ yigũja yu. ³⁰ Āni yũre moa ĩsiri masu ñe waja macũre rãitĩaroju cõaña mu. Itoju ñeñaro tõbujacõri buto otigu yiguĩji. Ito yicõri buto tuoĩa oca jaigu yiguĩji ĩ”, yiyijũ ujũ, yi oca gotiquĩ Jesús guare.

Masa ñeñarãre, quenarãre cuni besegu yigũja yu, Jesús ĩ yire gaye

³¹ Yũ ña Masa Rĩjoru. Uju yũ ñari rumu, tũdi ejagu yigũja yu mucana. Ũmacũju gãna ángel mesa rãca gãni bia ejagu yigũja yu. Uju ĩ rotiri cumuro yori cumuroju rujigu yigũja yu. ³² Jeyaro gãna masa yũ riojuã minijuarã yirãji ĩna. ĩnare besecõri ricati cũgũ yigũja yu. Oveja coderi masu ovejare ricati, cabrare ricati ĩ cũado bajiro yigu yigũja yu. ³³ Queno yirãre yũ ya riojocadũja cũgũ yigũja yu. Queno yimenare yũ ya gãcodũja cũgũ yigũja yu. ³⁴ Ito bajiri yũ riojocadũja gãnare ado bajiro yigu yigũja yu: “Yũ Jacũ queno yirocũ muare beseñi ĩ rotiroju mu ejatoni. ĩre tuorũnarãre tuoĩa yugu ĩ rotiroju quenocãni Dios adi macãrucũro meni wacujuti. Ito bajiri itoju ñarã yirãji mu ĩja. ³⁵ Yũ ñiocõja yũre bare ecacũ mu. Yũ idi ãmoja yũre iocũ mu. Yũ wa ucuroju caniraju bũja ĩsicũ mu. ³⁶ Yũre yutabuju manija yũre ĩsicũ mu. Yũ cõja cuni yũre tirã ejasoticũ mu. Tubiara wi yũ ñaroca yũre tirã ejasoticũ mu”, yigu yigũja yu Dios ĩ beseanare. ³⁷ Ito bajiro yũ yija tuocõri, ado bajiro yũre seniãrã yirãji ĩna: “Gũ Uju, ¿nocãta mu ñiocõja ticõri, mure bare ecacati gu? ¿Nocãta mu idi ãmoroca mure iocati gu? ³⁸ ¿Nocãta mu wa ucuroju caniraju mure bũja ĩsicati gu? Ito yicõri, ¿noju mu yutabuju maniroca mure yutabuju bũja ĩsicati gu? ³⁹ Ito

yicōri, ¿nocāta m̄ tubia ecoroca, m̄ cōja c̄ni, nocāta m̄re tirā ejacati ḡa?” yi ȳre seniīarā yirāji ĩna. ⁴⁰ Ado bajiro ĩnare c̄diḡu yiḡija ȳ: “Riti m̄are gotia ȳ. Ȳ ĩarā ĩsasamenare queno m̄a yija, ȳre queno yirāti yic̄u m̄a”, yiḡu yiḡija ȳ Dios ĩ beseanare.

⁴¹ Ito yicōri ȳ ya ḡacod̄ija ĩarāre ado bajiro yiḡu yiḡija ȳ: “Ȳre camotadiya m̄a. Dios ĩ beseana meje ĩa m̄a. Jeame yatibitimej̄u wasa m̄a. Iti jeamere rūm̄re yiar̄i rioñi Dios, ito yicōri ĩ ĩarāre yiar̄i c̄ni. ⁴² Ȳ ĩiocōja ȳre ecabitic̄u m̄a. Ȳ idi āmoja iobitic̄u m̄a ȳre. ⁴³ Ȳ wa ucuroj̄u ȳre caniraj̄u b̄ja ĩsibitic̄u m̄a. Ȳre yutabuju manija ȳre ĩsibitic̄u m̄a. Ȳ cōroca c̄ni, tubiara wi ȳ ĩaroca c̄ni ȳre tirā ejabitic̄u m̄a”, yiḡu yiḡija ȳ queno yimenare. ⁴⁴ Ito yija ado bajiro ȳre seniīarā yirāji ĩna: “¿Nocāta m̄ ĩiocōroca m̄re ecabitic̄u ḡa? Ito yicōri, ¿nocāta m̄ idi āmoja, m̄ cani āmoja, m̄re yutabuju manija, m̄ cōja c̄ni, tubiara wi m̄ ĩaja c̄ni, m̄re ejab̄abitic̄u ḡa?” yi ȳre seniīarā yirāji ĩna. ⁴⁵ Ito bajiro ĩna yija t̄ocōri, ado bajiro ĩnare c̄diḡu yiḡija ȳ: “Riti m̄are gotia ȳ. Ȳ ĩarā ĩsasamenare queno m̄a yibeja, ȳre c̄ni ito bajiroti queno yibitic̄u m̄a”, yiḡu yiḡija ȳ ĩnare. ⁴⁶ Ito bajiri tōb̄jare s̄sabetoj̄u ĩnare cōaḡu yiḡija ȳ. Dios ĩ beseanama catit̄iñadoj̄u warā yirāji, yiq̄u Jesús ḡare.

26

*Jesure ĩia āmorā ĩna c̄n̄re gaye
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)*

¹ Ito bajiro ï goti jeoja bero g_{ua} ï rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ Jesús:

² —M_{ua} masia j_{ua} r_{um} beroti ñaro wado ya Pascua basa. Ito bajiro basa ñna meniri r_{um} Masa Rĩjor_{ure} ñiatoni ï wajanare gotig_u yiguĩji sĩg_ũ. Ito bajiri ïre ñiacõri yucutẽoj_u jaju sĩarã yirãji ñna. Ñti ña y_u Masa Rĩjor_u, yiquĩ Jesús g_{uare}.

³ Iti r_{um}uri paia mesa u_{ju} Caifás wame cutig_u ya wij_u minijuacõri t_{uo}ña ñayijarã paia u_{jar}ã, ito yicõri judio masa b_{uc}urã c_uni. ⁴ “¿No bajiro r_{uc}õri Jesure sĩarã yirãjida mani?” y_i gãmeri b_usi ñayijarã ñna. ⁵ Ado bajiro b_usiyijarã ñna:

—Basa rujar_{um} Jesure sĩamenaji mani. Rujar_{um} mani sĩaja, b_uto manire masa oca jaicõri gãmeri oca menirã yirãji ñna, y_i gãmeri b_usiyijarã ñna.

*Romio Jesús ya rijogaj_u sutirise iso jiojeore gaye
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)*

⁶ Betaniaj_u Simón camí jogagor_u ya wij_u ñacu g_{ua} Jesús rãca. ⁷ Iti cuto g_{ua} ñaroca sĩgõ gũtagã toti cutiricaj_u sutirise jiocõri ãmi ejacõ. Sutirise iso jioraga alabastro wame cutic_u. B_uto waja cutirise ñacu iti sutirise. Jesús ï ba rujiroca ï ya rijogaj_u sutirise jiojeocõ iso. ⁸ Ito bajiro iso yija ticõri, b_ujatobitic_u g_{ua} ï rãca riasotirã. Ado bajiro gãmeri b_usic_u g_{ua}:

—¿No yija rocati itire ruyurioati? ⁹ Iti sutirise ïsicõri jairo niyeru b_ujacõri bojoro b_ujarãre ejab_uaroti ñabojayija iti, y_i gãmeri t_{uo}ña b_usic_u g_{ua}.

¹⁰ Ito bajiro g_{ua} t_{uo}ña b_usija t_{uoc}õri, ado bajiro yiquĩ Jesús g_{uare}:

—Adiore usirio code yibesa mua. Iti yure iso jiojeoja, queno yure yigo yamo iso. ¹¹ Mua rāca riti ñatĩñarā yirāji bojoro bajarā. Ito bajiri ñare ejabatĩñarā yirāji mua. Yuma mua rāca ñatĩñabicu yiguja. Ito bajiri mua rāca yu ñaroca maji yujure ejabaja quena. ¹² Adio yure iso sutirise jiojeoja yure ña yujeroto riojua jiojeo yugo yamo iso. ¹³ Riti mure gotia yu. Adiore acabojamena yirāji masa. Ito bajiro sutirise yure iso jiojeoja bero masa jeyaro tuorā yirāji iti gaye. “Masare masogũ yiguĩji Dios”, yire oca ña gotiroti iso oca cani tuorā yirāji masa, yiquĩ Jesús gure.

Jesure ña ñiatoni Judas ĩ oca menire gaye

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Ito yija bero gua Jesús rāca riasotirā jua gubojeno ñarā gua rāca gagu Judas Iscariote wame cutigu paia hjarāre busigu waquĩ. ¹⁵ Ito bajiri ado bajiro gotiyijua ĩ ñare:

—Jesure mua ñia masitoni mure yu gotija, ¿nocō jairo yure waja yirājida mua? yi busiñi Judas ñare.

Ito ĩ yija tuocōri, sīgũ masucō gāji ye jua djamocō ñarise niyeru tiri ĩsiyjarā ña. ¹⁶ Iti niyeru boca amicōri: “¿No bajiro yicōri Jesure tuorajatibe yu ĩre ña ñiatoni?” yi tuoña ñayijua Judas iti rumure.

Jesús ĩ basusare gaye

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷ Ito yija naju wadarise uco wuoya mani bara rumu cōña wacu gure. Gua Jesús rāca riasotirā ado bajiro ĩre seniācu:

—Pascua basa ñaroca baroti gaye, ¿nojua menirjati mua? yi seniācu gua ĩre.

18 —Cutoju wasa mua. Ito mua ejaja sīgũre bujarã yirãji mua. Ado bajiro ãre yiba: “Ado bajiro roti ñucami gua uju guare. Jabetoti ruya yu wẽjoroto. Ñ ya wiju Pascua basa meniana mani, yi ñucami guare riasogu”, yiba mua, yiquĩ Jesús guare.

19 “Ito bajiro yiba mua”, Jesús ã guare yicato bajiroti yicu gua. Ito bajiroti Pascua basa ãre meni ãsisuocu gua.

20 Iti ñami gua ã rãca riasotirã juu gubojeno ñarã ba rujicu ã rãca. 21 Gua baroca ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Riti muare gotia yu. Sīgũ mua rãca gagu yure ñiatoni gãjerãre gotigu yiguĩji, yiquĩ Jesús guare.

22 Ito ã yija tuocõri, buto bojori bujacu gua. Ito bajiri sīgũ ruayabeto Jesure seniãacu gua:

—¿Yu Uju yuti ñabeati yu mure oca menirocu? yi seniãacu gua Jesure.

23 Ado bajiro cudiquĩ Jesús guare:

—Yu bari tẽro ba ijagu ã ñagũ yiguĩji yure ñiatoni gãjerãre gotirocu. 24 Dios oca iti gotiro bajiroti rẽtaro yiroja yure. Yu ña Masa Rĩjoru. Yure sãrã yirãji masa. Bujato yiguĩji yure ñiatoni gãjerãre gotirocu. Rujeabiticõ rujabojañi ñama, yiquĩ Jesús guare.

25 Ito yija bero Judas Jesure ñiatoni gãjerãre gotirocu busiquĩ. Ado bajiro yiquĩ ã:

—Yure riasogu, ¿yuti ñati mure ñiatoni gãjerãre gotirocu mu tija? yiquĩ ã Jesure:

—Muti ña, yiquĩ Jesús ãre.

26 Ito yija bero gua ba rujiroca ã ya ãmoju naju ãmi rucoquĩ Jesús. “Queno ya Dios mu”, yicõri gua ã rãca riasotirãre batoquĩ.

—Baya, iti ña yu ya ruju robo bajiro bajirise, yiquĩ Jesús guare.

²⁷ Iti gua ba t̄loroca rujat̄ero ãmi r̄ucoc̄ori, “Queno ya yu Dios mu”, yiquĩ Jesús. Ito yic̄ori guare io batoquĩ.

—M̄na jeyaro itire idiya. ²⁸ Iti ña yu ya rí robo bajiro bajirise. J̄jarã ñna ñeñaro yirise ñna waja yi ĩs̄itoni, yu ya rí buđiro yiroja. Itire tic̄ori, “Oca mame Dios ĩ gotic̄ado bajiroti baja”, yi t̄oĩa masirã yirãji mu. ²⁹ Riti m̄are gotia yu. Adi sitaju m̄cana juaji m̄na rãca uyé ide idibicu yiguja yu. Ũmac̄ju yu Jacu ĩ rotiroju m̄cana t̄adi m̄na rãca idigu yiguja yu, yiquĩ Jesús guare.

“ Jesure masibea yu’, yigu yiguja mu”, Pedroro Jesús ĩyire gaye

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ito ĩ yija bero Diore basacu gua. Basa t̄loc̄ori Olivos wame cutiri turiaju wacu gua. ³¹ Ito gua waroca ado bajiro yiquĩ Jesús guare:

—Adi ñamiti yure jidic̄ac̄ori wagoã yirãji mu ñaroc̄oti. Yure mu wagoja cani, Dios oca tutiju iti gotiado bajiroti r̄etaro yiroja. Ado bajiro gotia iti. T̄note mu: “Oveja coderi masure s̄iagũ yiguja yu. Ito bajiri ĩ ya oveja rudi batecoarã yirãji”, yi gotiami Dios ĩ oca tutina. ³² Yure ñna ñiaja tic̄ori, rudi batecoarã yirãji mu. Ito bajibojarocati yure ñna s̄iaja bero m̄cana t̄adi catigu yiguja yu. T̄adi catic̄ori mu rioju busa Galilea sitaju wacu yiguja yu, yiquĩ Jesús guare.

³³ Ito ĩ yija t̄oc̄ori, ado bajiro yiquĩ Pedro ĩre:

—Ĩnama m̄are wagobojarocati yuama wagobicu yiguja yu, yiquĩ ĩ Jesure.

34 Ito ñ yija tɔocõri, ado bajiro cɔdiquĩ Jesús ñre:

—Riti mɔre gotia yɔ. Adi ñamiti busurijɔa cara ñ yujiroto riojɔa ɔdiaji, “Jesure masigũ meje ña yɔ”, yigɔ yigɔja mɔ, yiquĩ ñ Pedrore.

35 —Yɔre ñna sĩa ɔmoja cɔni, “Jesure masibeaa yɔ”, yibicɔ yigɔja yɔ, yiquĩ Pedro Jesure.

Ito bajiro Pedro ñ yija tɔocõri, gɔa Jesús rãca riasotirã ito bajiro riti yi jedicɔ gɔa cɔni ñja.

Getsemaní wame cɔtiri wesejɔ Jesús ñ Diore rãcɔbɔore gaye

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Warãjɔ Getsemaní wame cɔtiri wesejɔ ejacɔ gɔa Jesús rãca. Itojɔ ejacõri ado bajiro gotiquĩ Jesús gɔare:

—Õ Diore busigɔ yɔ waroca riti, ado rujiya maji, yiquĩ Jesús gɔare.

37 Pedrore, Zebedeo rĩa jãarãre ji waquĩ Jesús. Wacɔti bɔto tɔoĩa bojori bɔjaquĩ Jesús. 38 Ito yija ado bajiro yiyijɔ Jesús ñ rãca wacãnare:

—Yɔ ya ɔsijɔ bɔto tɔoĩa bojori bɔja yɔ. Ito bajiro yɔ bojori bɔjaja, ɔsi jediri guijoro bajia yɔre. Ado yɔre yu ñaña maji. Canibeja. Yɔ rãcati tiba maji, yiyijɔ Jesús ñnare.

39 Ito yicõri ito sõjɔa bɔsa wa remoyijɔ Jesús. Sitajɔ ñ ya rio cãoro muqueacõri Diore bɔsiyijɔ ñ:

—Cɔna ñejɔa mɔ yi masibiti manoja. Yɔ tõbɔjaroti gaye mɔ camota ɔmoja, camota masigũja mɔ. Ito bajibɔjarocati yɔ ɔmoro bajiro meje yigɔja mɔ. Mɔ ɔmoro bajiro mɔ yija quena, yi bɔsiyijɔ Jesús Diore. Itocõ ñ bɔsi tɔjarocati canigocõcɔ gɔama ñja.

⁴⁰ Ito ï yija bero Pedro mesa tũ tũdi ejayijũ ñna caniroca. Ado bajiro bũsiyijũ Jesũs Pedro mesare:

—¿Coji cõrecõ canimenati yũ rãca ti sẽobeati mũa? ⁴¹ Canibesa mũa maji. Yũ rãcati tiya. Rãmũre cũdibe yirona Diore seniña mũa maji. Riti mũare masia yũ. Mũa ya usijũama queno tũõlarã ñabojarãti mũa ya rujũna queno yi masibea mũa. Yũre queno cũdi ãmobojarãti queno cũdimenaji mũa, yiyijũ Jesũs Pedro mesare.

⁴² Ito yicõri mũcana tũdi wacũjũ ado bajiro Diore bũsiyijũ Jesũs:

—Yũ Jacũ yũ tõbũjarotire mũ camota ãmobeja quena ñaroja. Mũ ãmoro bajiroti bajijaro, yiyijũ Jesũs Diore bũsigũ. Ito bajiro Jesũs ï Diore bũsiroca canicoayijarã Pedro mesa mũcana.

⁴³ Tũdi wacũ ñna caniroca tũdi ejayijũ Jesũs mũcana. Bũto wũjo ñnare jeobũaja caniyijarã ñna.

⁴⁴ Ito bajiro ñnare bũsicãriti mũcana Diore bũsigũ wayijũ Jesũs. Ito yicõri Diore ï bũsiado bajiroti tũdi bũsiyijũ mũcana. ⁴⁵ Ito yija bero gũa tũ ejacõri gũare yujioquĩ Jesũs:

—¿Tujacã canirã yati mũa maji? Itocõti eja wajũ Masa Rĩjorũre ñiacõri ñeñaro yirãre ñna ñsirotijũ eja wajũ ñja. Ñti ña yũ Masa Rĩjorũ. ⁴⁶ Ito bajiri yujiya mũa. Wato. Yũre ñna ñiatoni gotiri masũ wadicoami ñja, yiquĩ Jesũs gũare.

Jesure ñna ñiare gaye

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Ito bajiro Jesũs gũare ï bũsi ñaroca riti, jũa gũbojeno ñagũ Judas ejaquĩ. Jãjarã ï rãca wadicã sarera jãiri rũcorã, gãjerã yucũ rũcorã. Paia ujarã, judio masa bũcũrã ñna cõajare wadiñi ñna. ⁴⁸ “Ado

bajiro m̄are gotic̄aja ȳ”, yi ñnare b̄asi wadic̄ari seyoñi Judas:

—Recoti ȳ usugu ñti ñaḡu yiguñji Jesús. Ñre ñiama m̄a, yi ñnare b̄asi wadiri seyoñi ñ.

⁴⁹ Ḡa t̄u ejac̄ori ado bajiro yiquñ Judas Jesure:

—¿Ñati ȳare Riasogu m̄a? yi ejaquñ ñre.

Ito yiḡati wayugaj̄u muwãc̄ori Jesure usuquñ ñ.

⁵⁰ —¿No yigu wadiri ȳ baba m̄a? yiquñ Jesús ñre.

Ito ñ yiroca ñre ñiac̄a Judas rãca wadiana.

⁵¹ Ito bajiro Jesure ñna ñiaja tic̄ori, s̄iḡu ḡa rãca gaḡu ñ ya sarera j̄ai ñmiquñ, ito yic̄ori paia ūj̄u ya moari mas̄are ḡãmoru jataquñ. ⁵² Ito ñ yija tic̄ori, ado bajiro yiquñ Jesús ñre:

—M̄u ya sarera j̄ai m̄ucana iti wiroj̄u ñusac̄õña. Sarera j̄aina ḡãmeri jarã itinati godarã yirãji.

⁵³ Adoc̄ata ȳ Jac̄ure ȳ seni ñucaja, ángel mesa j̄ajarãguti j̄ua gubojeno masa buturi c̄oḡu yiguñji ñ. ¿Itire masibeati m̄a? ⁵⁴ Ito bajibojarocati ñre senibic̄u yiḡuja ȳ. Ȳure ñna ñiajare ito bajiro gotia Dios oca. “Ito bajiroti r̄etaró yiroja”, Dios ñ yic̄are ñari, ito bajiroti bajiro ya ȳare, yiquñ Jesús ḡuare.

⁵⁵ Ito yic̄ori ñre ñiarã ejarãre ado bajiro yiquñ Jesús:

—¿Riniri mas̄are ñiarona bajiro sarera j̄airi rãca, yuc̄u rãca ȳare ñiarã wadiri m̄a? Co r̄um̄u r̄ayabeto m̄a wato riaso rujisotibojac̄u ȳ mini-juara wij̄u. Ito bajibojarocati ȳare ñiabitic̄u m̄a maji. ⁵⁶ Jeyaro ȳare r̄etaróti Diore goti ñsiri masa ñna ucado bajiroti r̄etaró ya, yiquñ Jesús ñre ñiac̄anare.

Jesure ñna ñiaja tic̄ori, rudicoac̄u ḡa. Jesús s̄iḡati ñna rãca tujaquñ.

Jesure ñna ñiaja tic̄ori, rudicoac̄u ḡa. Jesús s̄iḡati ñna rãca tujaquñ.

*Ujarã ñasarã, “Seti ña mure”, Jesure ña yire gaye
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)*

⁵⁷ Jesure ñiacõri paia ujũ Caifás wame cutigũ tu ñre ãmi wayijarã. Itoju minijua ñayijarã judio masa rotirise riasori masa ito yicõri ñna masa bucũrã cãni minijua ñayijarã ñna. ⁵⁸ Jesure ñna ãmi waroca sõbũsa yeyo ti sũya wayijũ Pedro. Paia ujũ ya wi soje riojo sãjacõri rujiyijũ Pedro. Iti wi coderi masa rãca rujiyijũ ñ. “No bajiro Jesure ñna yi gajanoaja ticũja yũ”, yirocũ ito bocati rujiyijũ Pedro.

⁵⁹ Paia ujarã, ujarã ñasari masa cãni Jesure sãa ãmoyijarã ñna. Ito bajiri, “Ado bajiro ñeñaro yiquĩ Jesús”, yi rũo gotironare ãmabojayijarã ñna. ⁶⁰ Jãjarã socari masa ñna oca menibojarocati, “Riti bajia ñna gotirise”, yi masibisijarã ñna. Sũsari jũarã rũo gotiri masa ejayijarã ñna. ⁶¹ Ado bajiro gotiyijarã:

—“Dios ya wi minijuara wi iti wire yũ ruyuriocõja, udia rũmũ beroti mũcana iti wire jõrojocõgũja yũ”, yiquĩ ãni, yiyijarã ñna.

⁶² Ito ñna yija tũocõri, paia ujũ wũmũ rũgũcõri ado bajiro yiyijũ Jesure:

—¿Cũdibicũti yati mũ? Ito bajiro mure ñna bũsituja, ¿no yireoni yirã yati ñna? yibojayijũ ñ Jesure.

⁶³ Ito ñ yibojarocati Jesuama cũdibisijũ ñre. Ñ cũdibeja ticõri, ado bajiro yiyijũ paia ujũ Jesure mũcana:

—Dios catigũ ñ tiro riojo riojo gotiya mũ. ¿Mũti ñnati Cristo Dios ñ cõaru? ¿Ñ macũti ñnati mũ? Gũare gotiya maji, yiyijũ ñ Jesure.

⁶⁴ —Mũ seniñaro bajiroti, ñti ñna yũ. Gaje ado bajiro mũare gotia yũ: Dios jeyaro masigũ ya riojocadũja

Masa Rĩjorũ ĩ rujija tirã yirãji mũa. Ito yicõri ũmacũjũ ide buerina ĩ ruji wadija tirã yirãji mũa. Īti ña yũ Masa Rĩjorũ, yiyijũ Jesũs paia ẽjũre.

⁶⁵ Ito bajiro Jesũs ĩ yija tũocõri, bũto junisinigũ ĩ ya yutabuju tũa ñigãiyijũ:

—Ăni ămagũ ñeñaro Diore bũsituami. Gãjerã, “Īre seti ña”, yironare ămare ma ĩja. Mũa cãni Diore ĩ bũsituja tũoa mũa. ⁶⁶ ¿No bajiatĩ mũaca? ¿No bajiro ĩre yirũjati mani? yiyijũ paia ẽjũ masare.

—Seti ñasacõa ĩre. Sĩarũjami, yi cãdiyijarã masa.

⁶⁷ Ito yija Jesũs ya riore go ide eobate guyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre jayijarã. Gãjerã ĩ ya riojũ jayijarã.

⁶⁸ Ī ya cajea moabiacõri, ĩre jayijarã ĩna. Ito yicõri ado bajiro ĩre seniĩa tudiyijarã:

—Riti Cristo Dios Macũ mũ ñaja, “Ī yũre jami”, yi masigũja mũ, yi tudiyijarã ĩna Jesure.

Jesure masibea yũ, Pedro ĩ yire gaye

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Wi totijũ ito bajiro rẽtaroca, macũjũ soje riojo rujicõayijũ Pedro. Sĩgõ moa ĩsiri maso Pedro tũ ejacõri ado bajiro yiyijo ĩre:

—Jesũs Galilea sita gagũ rãca wa ucuyijũ mũ cãni, yiyijo iso ĩre.

⁷⁰ Ito bajiro iso yija tũocõri, masa jeyaro ĩna tũoro riojo ado bajiro yiyijũ Pedro:

—“Riti ya mũ”, yi masibea yũ mũre, yi rũoyijũ Pedro isore.

⁷¹ Sãjasũora soje tũ Pedro ĩ ejagũ wagũ yiroca tiyijo gajeo mũcana:

—Jesũs Nazaret cũto gagũ rãca wa ucuñi ĩ cãni, yiyijo gãjerãre gotigo.

⁷² —“Dios ï tiro riojo ïre masibea yu”, ya yu, yiyijü Pedro.

⁷³ Ito bero yoa busari Pedrore ado bajiro yiyijarã gãjerã:

—Riti ña. Jesús rãca wa ucuguti ña mü cuni. Ñare bajiroti busia mü cuni, yiyijarã ña Pedrore.

⁷⁴ —Ito bajiro müa busigure tiñabea yu. Rure oca yu gotija, Dios yure sãjaro, yi oca sãoro busiyijü Pedro.

Ito bajiro ï yiroca riti cara yujicoayijü ïja. ⁷⁵ Cara ï yujija tuoõri, Jesús ïre busigorere tuoõa bujayijü Pedro: “Cara ï yujiroto riojua udiãji, ‘Jesure masibea yu’, yigü yigüja mü”, Jesús ï yire tuoõa bujayijü Pedro. Ito budi wacõri bato otijijü ïja.

27

Pilato tãjü Jesure ña ãmi ejare gaye (Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Busuri gaje ramü paia ujarã, judio masa bucürã minijua ñayijarã. Sãgure bajiro riti tuoõacõri, “Ado bajiro Jesure sãarãja mani”, yi tuoõa ñayijarã ña.

² Ito bajiro ña yija bero Jesure ãmojü siacõri ãmi wayijarã ña. Ito yicõri ïre ãmi wacõri Pilatore ïsiyijarã ña. Romano masa ujü ñayijü Pilato.

Judas ï godare gaye

³ Judas Jesure ña ñiatoni gotirü, “Jesure sãarã go yirü ãna”, yi tuoõayijü Judas. Iti tuoõacõri, “Queno yibiticü yu”, yi tuoõa bojori bujayijü Judas. Ito bajiri paia ujarãre, judio masa bucürãre cuni ña tã wacõri niyeru treinta tiri ï bujabojare judacõayijü ñare.

⁴ Ado bajiro ñare yiyijü ï:

—Queno yibiticu yu. Ñe seti macureti mware oca menibojacu yu, ñre ma ñiatoni, yiyiju ñ paia ujarãre.

Ito bajiro ñ yibojarocati ado bajiro ñre cudiyijarã ñna:

—Ito bajiro mu gware yibojaja, no yibea gware. Mureti seti ñaroja, yiyijarã ñna Judasre.

⁵ Ito ñna yija tuocõri, Dios ya wiju niyeru kujiri rea bateyiju Judas. Ito yi, budicoayiju. Budi wacõri yucuguju mujayiju. Mujacõri ñmasiti ñ ya amamaju jũgũbo cano yicõri quedi yoja godayiju.

⁶ Dios ya wiju niyeru kujiri ñ rea batere mioyijarã paia ujarã. Itire amicõri ado bajiro yiyijarã:

—Adi niyeru mani sãarocare ñ goticati waja ñacãre ñacu adiamã. Sãare waja mani waja yire ña. Ito bajiri Diore yiari masa ñna niyeru sãri jedoju sãdo ma, yiyijarã ñna.

⁷ Sĩgũre bajiro tuoĩacõri, “Riri goje ñari sitaju waja yiana mani”, yi tuoĩayijarã ñna. “Iti sita ñaro yiroja gaje masare mani yujeroti sita”, yi tuoĩayijarã ñna.

⁸ Ito bajiri adi sita adi ramari cuni, sãare wajana ñna waja yira sita wame cutia maji. ⁹⁻¹⁰ Ito bajiro ñna yija jane mejeju Diore goti ñsiri masu Jeremias ñayoru ñ ucare ado bajiro bajiadoja: “Treinta niyeru kujiri ñarise amicõri riri goje ñari sita waja yiyijarã ñna, Dios ñ amocãdo bajiroti. ‘Itocõti waja cutiami sũgũ umugũ’, yi tuoĩayijarã Israel sita gãna”, yi ucañi Jeremias ñayoru. Ñ ucado bajiroti rãta adi.

Pilato Jesure ñ seniãare gaye

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Jesure amu wacõri Romano masa uju Pilato wame cutigu tu amu ejayijarã ñna. Ito bajiri ñ riojo rãgõyiju Jesús. Ñ Jesure ado bajiro seniãayiju:

—¿Muti ñati judio masa uj̄u? yiyij̄u ĩ Jesure.

—M̄u yiro bajiroti bajaia, yiyij̄u Jesús ĩre.

¹² Ito ĩ yija t̄uoc̄ori, paia ujarã, judio masa bucuã cuni, “Īti ñami ñeñaro yigu. Queno yigu meje ñami ĩ”, ĩna yibojaja, ĩnare cuãdi ñuca yibisij̄u Jesús. ¹³ Ito bajiro Jesure ĩna busituja t̄uoc̄ori, ado bajiro seniñayij̄u Pilato Jesure:

—Ito bajiro m̄are ĩna seti yija, ¿t̄uobeati m̄u? yiyij̄u ĩ Jesure.

¹⁴ Ito ĩ yibojarocati cudibisij̄u Jesús ĩre. Ī cudibeja t̄uoc̄ori, t̄uoĭa oca jai r̄aḡoyij̄u Pilato. Ito bajic̄ori ñe t̄uoĭare mañij̄u ĩre.

Jesure s̄iar̄uja mani, ĩna yire gaye

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Pascua basa ñari rum̄are ado bajiro yisotiyij̄u romano masa uj̄u. Tubiara wij̄u ñarãre “Īre bure ãmoa ḡua”, ĩna yi besegure buc̄osotiyij̄u ĩ, basa ñari rum̄u. ¹⁶ Iti rum̄uri tubiara wij̄u ñayij̄u s̄iḡũ, masa jeyaro ĩna masi jedigu Barrabás wame cutigu.

¹⁷ Masa ĩna minijua ñaroca ado bajiro seniñayij̄u Pilato:

—¿Ñim̄uj̄are yu buc̄oare ãmoati m̄ua? ¿Barrabásre, Jesucristo m̄ua yiḡure buc̄oaḡutite? yi seniñayij̄u Pilato.

¹⁸ “Jesure t̄uo junisinic̄ori ȳare ĩsicã no cuni”, yi t̄uoĭa wacu ito bajiro yiyij̄u Pilato.

¹⁹ Gãjerã ujarã rãca Pilato ĩ rujiroca ĩ manojo ĩre oca c̄oyijo: “Ñeñaro yibesa ĩre. Ñe seti macu ñami. Guijoro c̄aim̄u yu ĩ gaye. Ito bajiri b̄uto oca jaia yu”, yi oca c̄oyijo iso, iso manuj̄ure.

²⁰ Paia ujarã, judio masa bucuã cuni, “Barrabásj̄ure buc̄oa rotiya m̄ua”, yiyijarã ĩna

masare. “Ito yicōri Jesure sīa rotiya m̄a”, yiyijarā ĩna masare. Ito bajiro ĩna yijare ito bajiroti t̄oŕayijarā masa c̄ni. ²¹ Ito ĩna yija bero masare m̄cana ado bajiro seniŕayij̄u ūj̄u Pilato:

—¿Nij̄uare ȳu bucōare āmoati m̄a? ȳi seniŕayij̄u Pilato ĩnare:

—Barrabás̄j̄uare m̄u bucōare āmoa ḡua, yiyijarā ĩna Pilatore.

²² Ito ĩna yija t̄ocōri, ado bajiro ĩnare seniŕayij̄u ĩ:

—¿No bajiro yiḡati ȳu Jesure, Cristo m̄a yiḡureama? ȳi seniŕayij̄u ĩ masare.

Ito ĩ yija ĩna ñarocōti ado bajiro ĩre awasā c̄adiyijarā:

—Yuc̄t̄eoj̄u ĩre jaju s̄iacōña m̄u, yiyijarā ĩna.

²³ Ito ĩna yija t̄ocōri:

—¿Ñeonire ñeñaro yicati āni? yiyij̄u Pilato ĩnare.

Ito ĩ yibojarocati m̄cana t̄adi awasāyijarā ĩna:

—Yuc̄t̄eoj̄u jaju s̄iacōña ĩre, yiyijarā ĩna Pilatore.

²⁴ Ito ĩna yija t̄ocōri, “No roboj̄ua ȳi masibic̄aja ȳu”, ȳi t̄oŕayij̄u Pilato. “ĩna āmoro bajiro ȳu yibeja, ĩnamasiti ḡāmeri birarā yirāji”, ȳi t̄oŕayij̄u Pilato. Ito bajiro t̄oŕacōri ide āmi rotiyij̄u ĩ. Ito yicōri masa ĩna tiro riojo āmo coecōri ado bajiro gotiyij̄u ĩ masare:

—Āni ñeñaro yibic̄ure m̄a s̄aja, ȳure seti ma. M̄areti seti ña, yiyij̄u ĩ masare.

²⁵ Ito ĩ yija t̄ocōri, masa ñajediro ado bajiro ĩre c̄adi jediyijarā:

—Ḡua, ḡua r̄iare c̄ni seti ñaro yiroja ĩre ḡua s̄aja, yiyijarā ĩna Pilatore.

²⁶ Ito yija bero Barrabás̄re bucōayij̄u Pilato. ĩre bucōacōri ĩ ya surarare ĩsiyij̄u Pilato Jesure ĩna ba-jetoni, ito yicōri yuc̄t̄eoj̄u ĩna jaju s̄atoni.

27 Jesure ãmi wacõri ɯɟu ya wiju ãmi ejayijarã ãna. Surara jeyaro Jesure gãni bia rûgãyijarã. 28 Ì sãñarise yutabuju ruacõri, ɯɟu Ì sãñarise sũari buju Ìre sãyijarã. 29 Ito yicõri jota bedo ãna menira bedo Jesure rijogaju jeoyijarã ãna. Ito yicõri riojocadɯja ãmo jota jãi Ìsiyijarã. Ʋɟu Ì rɯcori jãi bajiri jãi Ìre Ìsiyijarã ãna. Iti Ìre Ìsi tĩocõri Ì riojo rijomunigãna ñini rũjũyijarã ãna. Gaje ado bajiro Ìre aja tudiyijarã:

—Judio masa ɯɟu yoari catiba mu, yiyijarã ãna Jesure.

30 Ito yicõri go ide Ìre eobate guyijarã ãna. Ì rɯcori jãi êmacõri Ì ya rijogaju jayijarã ãna. 31 Ito bajiro Ìre ja tudi tĩocõri Ì ya yutabuju sũaro ruayijarã ãna mɯcana. Ito yicõri Ì yaro ñasuoadojuare sãyijarã. Yutabuju sã tĩocõri yucutẽojɯ jaju sãrona Ìre ãmi wayijarã ãna.

Yucutẽojɯ Jesure ãna jaju sãre gaye
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Cuto sõjuã Ìre ãmi warãju sĩgũ Cirene gagɯ Simón wame cutigure bocayijarã ãna. Ìre bocacõri Jesús gajari tẽo gaja rotiyijarã ãna Ìre.

33 Ito baji warãju Gólgota wame cutirijɯ ejayijarã ãna. “Rijoga gõa iti ñariju”, yireoni ña Gólgota yire.

34 Ito ejacõri Jesure ɯyé ide jiarise wɯocõri ioyijarã ãna. Itire idiãacõri itocõ idi jidicãyijɯ Jesús.

35 Jesure yucutẽojɯ ãna jaju tĩoja bero, “Ñimɯjuã Ì ya yutabuju bujaja tiana mani”, yirona gũta ajerina rea ajeyijarã ãna. Ito bajiro ãna yija Diore goti Ìsiri masɯ ñayoru Ì ucado bajiroti rêtayijɯ. Ado bajiro ucayoñi Ì. Tɯote: “Yɯ ya yutabujure Ìnamasi gãmeri batorona gũta ajerina gãmeri rea ajecã ãna”, yi ucayoñi Diore goti Ìsiri masɯ. 36 Ito bajiro aje

tĩocõri ĩre code rujiyijarã surara. ³⁷ Jesús ya rijoga weca rujajãi uca wõyijarã ĩna. “Adi seti ña ĩre”, yira jãi uca wõyijarã ĩna. “Ãniti ñami Jesús judio masa ɱjɱ”, yi wãñayijɱ iti jãijɱ.

³⁸ Jesús rãca jũarã riniri masa jaju ecoyijarã. Sĩgũre ĩ ya riojocadɱja, gãjire ĩ ya gãcodɱja jaju rãgõyijarã ĩna. ³⁹ Masa ĩna rêtaja, rijogari yureyure yi rêtayijarã ĩna Jesure bɱsiturã. ⁴⁰ Ado bajiro yi aja tudiyijarã ĩna Jesure:

—“Dios ya wire jore batecãcõri mɱcana ɱdia ramɱ beroti menicõgũ yigɱja yɱ”, mɱ yigɱ ñaja mɱmasiti mɱ ya rujɱre masogũ yigɱja mɱ. “Riti Dios Macɱ ña yɱ”, mɱ yijama, mɱmasiti yucutẽore rujigogɱ yigɱja mɱ, yi aja tudiyijarã ĩna Jesure.

⁴¹ Paia ɱjarã, judio masa rotirise riasori masa, ĩna masa bɱcɱrã cɱni ito bajiroti Jesure aja tudi ñayijarã ĩna.

⁴² —Gãjerãreama masobojañi. ĩ ito bajibojaguti ĩ ya rujɱreama maso masibeami ĩ. Judio masa ɱjɱ mɱ ñaja yucutẽore rujigogɱ yigɱja mɱ. Ito bajiro mɱ yija ticõri, mɱre tɱorũnɱrã yirãji gɱ. ⁴³ “Dios Macɱ ña yɱ. ĩre tɱorũnɱa yɱ”, yicɱ mɱ. Ito bajiri mɱre ĩ maija ĩmasiti mɱre masogũ yiguñji, yi aja tudiyijarã ĩna.

⁴⁴ Jũarã ĩ rãca yucutẽojɱ jaju ecoana rãcati bɱsituyijarã Jesure.

Jesús ĩ ɱsi jedire gaye

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Ito yija ũmacañi riojo ñabojarocati rãitĩacoayijɱ ĩja. ɱdiaji cõrecõ rãitĩa ñayijɱ. ⁴⁶ Ito yija ñamica tres ñaroca sẽoro ado bajiro awasãyijɱ Jesús:

—Elí Elí, ¿lama sabactani? yiyijũ Jesús. “Dios yũ Jacũ, ¿no yija yũre jidicãti mũ?” yireoni ñayijũ iti ĩ awasãrise.

⁴⁷ Coriarã itijũ ñana ĩ awasãja tuocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Diore goti ĩsiri masũ Elías ñayorũre jigũ yirũ ĩ, yiyijarã ĩna.

⁴⁸ Sīgũ ĩre aja tudigũ ũmaquedi wacõri ide udi ãmirisena uyé ide jiare weoyijũ. Yucũna sia wõcõri Jesús ya rise tu ñutubojayijũ. Idibisijũ Jesús. ⁴⁹ Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro yiyijarã gãjerã:

—Yibesa mũ ito bajicõato. Elías ñayorũ ĩre masogũ ejaja tiana mani, yiyijarã ĩna.

⁵⁰ Mũcana sũsari oca sẽoro awasãcõri usi jediyijũ Jesús. ⁵¹ Itijũ Dios ya wi yobiado saya webũtiro ũmacãjuana ñigã ruji wadicõri jacajũ ñigã ruji eja-coayijũ. Ito yicõri sita ueyijũ. Gãtagãri cũni wadi-coayijũ. ⁵² Masari cumari cũni janacoayijũ. Ito bajicõri jãjarã Diore tuorũnrã tũdi catiyijarã. ⁵³ Ito bajiri masari cumajũ ñana budiyijarã ĩna. Budicõri Jesús ĩ tudi catija bero Jerusalénjũ Dios ĩ mairi cutojũ wa ucuyijarã ĩna. Masa jãjarã tiyijarã ĩnare, ĩna wa ucuja.

⁵⁴ Jesús yucutẽo ĩ yosaroca maji, surara ĩna uju cũni code ñayijarã maji. Sita iti ueja, ito yicõri gaje iti rõtaja ticõri, bũto güiyijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yiyijarã:

—Riti bajaia, Dios Macũti ñabojañi ãni, yiyijarã ĩna.

⁵⁵ Jãjarã romia cũni sõju ti rügõyijarã. Galilea sita Jesús ĩ ñaroca maji ĩre sũyasũoyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre ejabũasotiyijarã. ⁵⁶ ĩna wato ñayijo María

Magdalena, ito yicōri María Santiago, José jaco. Zebedeo rña jaco cuni ñayijo.

Jesure ñna yujere gaye

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Iti rãio wadiroca sīgã José wame cutigũ Ari-matea gagũ ejayijũ. Niyeru jaigũ ñayijũ ñ, ito yicōri Jesús rãca riasotigorũ ñayijũ. ⁵⁸ Jesure yujerocũ Pilatore senigã wayijũ José. Pilato tũ ñ ejaja ñ seni ejaro bajiroti rotiyijũ ñ. ⁵⁹ Ito ñ yija tũocōri, Jesús ya rujare rujiogũ wayijũ ñ. Ñre rujiocōri saya ueri manona ñre gũmayijũ. ⁶⁰ Ito yicōri masari cuma mamajũ gũta toti ñ menirajajũ ñre cũyijũ. Ito yicōri masari cuma soje gũtagã jajocana biacũ, wacoayijũ. ⁶¹ Ito bajiro ñ yiroca masari cuma riojo María Magdalena, ito yicōri gajeo María ruji codeyijarã ñna.

Jesús ya masari cuma ñna codere gaye

⁶² Gaje rumati ñayijũ tujacãra rumũ. Iti rumati paia ujarã, fariseo gaye tũoñarã cuni Pilatore busirã wayijarã. ⁶³ Ado bajiro ñre gotiyijarã ñna:

—Gua ujũ tũoya: Jesús socari masũ ñ yicati gaye masi bujabũ gua. “Udia rumũ bero mũcana tũdi caticũja yũ”, yiquĩ ñ godaroto riojũ. ⁶⁴ Ito bajiri ñ ya masari cuma soje tũ surara code roticõaña ñ rãca riasotigoana ñami ñ ya rujũ rinime yirocũ. Ñ ya rujare ñna ñmija, “Godarũ ñabojaguti mũcana tũdi caticoami”, yirã yirãji ñna. Ito bajiro ñna yija cajero rũocato rēto busaro socarã yirãji ñna, yiyijarã ñna Pilatore.

⁶⁵ Ito ñna yija tũocōri, ado bajiro yiyijũ Pilato:

—Mware cuni coderi masa ñacãma. Ñnareti tirũnu rotiba. Queno ñna tirũnaja quena ñnaro yiroja, yiyijũ Pilato fariseo gaye tũõñarãre.

⁶⁶ Ito ñ yija tũocõri, Jesús ya masari cumare, coderi masare code roti cũyijarã ñna. Ito yicõri, “Adi masari cumare jana yibesa mwa”, yire gaye wame wõyijarã ñna masari cumajũ.

28

Jesús ñ tũdi catire gaye

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Tujacãra rumũ iti jediroca mũcana moasũora rumũ iti busu mũja wadiroca María Magdalena ito yicõri gajeo María, Jesús ya masari cumajũ tirã wayijarã ñna. ² Ito ñna waroca ññajasaroti sita ueyijũ. Sĩgũ ángel ruji ejayijũ. Ruji ejacõri masari cuma gũta ñna biabojaragare janayijũ ñ, ito yicõri itiga joere rujiyijũ. ³ Bũjo ñ borea yirisere bajiro yogũ ñayijũ ñ, ito yicõri ñ ya yutabuju cuni bũto botirise ñayijũ. ⁴ Ñre ticõri gũirã ñna ya rujari nũrũoyijarã coderi masa. Godacãna robo bajiro ñayijarã ñna. ⁵ Ito yija ángel ado bajiro yiyijũ romiare:

—Gũibesa mwa Jesús yucũtẽojũ ñna jaju sũarure ãmarã ya mwa, yũ tija. ⁶ Mami ado. Ñ goticãdo bajiroti tũdi caticoañi. Ñre cũgorajũ tirã wadite mwa. ⁷ Coji wasa ñ rãca riasotigoanare gotitẽña. “Ñ gotiado bajiroti mũcana tũdi caticoañi”, yiba. “Mani riojũ bũsa Galileajũ warocũ ñayijũ ñ. Itojũ ñre tirã yirãji mani”, yĩ gotiba mwa Jesús rãca riasotigoanare, ya yũ mware, yiyijũ ángel.

⁸ Ito ñ yija tũocõri, masari cuma budicõri gũi ãmaquedi wayijarã ñna. Gũibojarãti bũto wanũre

rāca Jesús rāca riasotigoanare gotirā wayijarā romia. ⁹ Īna wabojaroca riti ĩnare seniña ejayijꝯ Jesús. “¿Īnati mꝯa?” ĩ yija tꝯocōri, bꝯto wanꝯyijarā ĩna. Ito bajiri ĩre rꝯcꝯbꝯorā ĩ ya gꝯbo wana cꝯnꝯyijarā ĩna. ¹⁰ Ado bajiro yiyijꝯ ĩ ĩnare:

—Güibesa mꝯa. Yꝯ rāca riasoticānare oca gotitēña. “Galileajꝯ wajaro. Itojꝯ ĩre tirā yirāji mani”, yiba ĩnare, yiyijꝯ Jesús romiare.

Ado bajiro bajiyija, yi surara ĩna gotire gaye

¹¹ Romia ĩna wagoja bero masari cuma code ñana cꝯtojꝯ ejacōri paia ꝯjarāre gotiyijarā iti rētado bajiroti. ¹² Iti oca tꝯocōri judio masa bꝯcꝯrā rāca bꝯsirā wayijarā paia ꝯjarā. Sīgꝯre bajiro tꝯoĭacōri coderi masa rꝯori oca ĩna gotitoni ĩnare jairo niyeru ĩsiyijarā ĩna. ¹³ Ado bajiro ĩnare rꝯo rotiyijarā ĩna:

—“Īnami gꝯa canigoja bero Jesús rāca riasotigoana ĩ ya rujꝯre āmirā ejañi ĩna”, yi goti batoba mꝯa masa jeyarore, yiyijarā paia ꝯjarā ito yicōri judio masa bꝯcꝯrā cꝯni. ¹⁴ Mꝯa rꝯo gotirise ꝯjꝯ ĩ tꝯo masija gꝯamasiti mꝯare bꝯsi queno ĩsirā warā yirāji, yiyijarā ĩna coderi masare.

¹⁵ Iti niyeru boca āmi tꝯocōri, ĩnare ĩna rotiro bajiroti rꝯo goti ucūrā wayijarā ĩna. Ito bajiri adi rꝯmꝯri cꝯni, “Tꝯdi catigꝯ meje yiñi Jesús. Ī rāca riasotiri masa rinirā yiñi ĩna”, yire gaye bꝯsiamā judio masa adi rꝯmꝯri cꝯni.

Ado bajiro yꝯ oca masare riasoba mꝯa, yi Jesús ĩ rotire gaye

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

16 Jesús tãdi catire, romia ãna gotija tãocõri, Galileajũ wacũ gũa. “Ito gũtagũ joejũ bocatiba mũa”, gũare ã yiadojũ wacũ gũa. 17 Itojũ ejacõri Jesure ticũ gũa. Ito bajiri ãre rũcũbũorã wanũcũ gũa. Coriarã, “Ã meje ñaguĩji”, yi tãoĩacã ãna. 18 Ito yija ado bajiro gũare yiquĩ Jesús:

—Ûmacũjũ adi tutijũ cũni yũ rotire gaye jeyaro jidicãmi yũ Jacũ Dios yũre. 19 Masa jeyarore oca goti ucurã, oca goti ucutẽña mũa. Yũ ya oca tãorãnrõca yiba ãnare. Yũre ãna tãorãnjã ticõri, yũ Jacũ wame, Espiritu Santo wame, yũ wame rãca ãnare idé guba mũa. 20 Jeyaro yũ rotirise ñarocõti ãna cãditiõni ãnare riasoba. “Co ramũ rayabeto mani rãca ñasotigũ yiguĩji Jesús. Adi macãrucũro iti jediroto riojũajũ mani rãca ñasotigũ yiguĩji ã”, yi tãoĩama mũa, yiquĩ Jesús gũare. Itocõ ña.

Dios Oca Tuti New Testament in Macuna

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
2581ee54-739f-5595-8d44-83c638ed667b